

Integration

En beskrivning av läget i Sverige

Integration En beskrivning av läget i Sverige

Producent SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för befolkning och
välfärd
104 51 Stockholm
010-479 40 00

Förfrågningar Karin Lundström, 010-479 41 87
karin.lundstrom@scb.se eller
integration@scb.se
Thomas Helgeson, 010-479 44 34
thomas.helgeson@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:
Källa: SCB, Integration En beskrivning av läget i Sverige Integration:
Rapport 13

Integration – A description of the situation in Sweden, Integration: Report 13

Producer Statistics Sweden, Department of
population and welfare
SE-104 51 Stockholm, Sweden
+46 10-479 40 00

Enquiries Karin Lundström, +46 10-479 41 87
karin.lundstrom@scb.se eller
integration@scb.se
Thomas Helgeson, +46 10-479 44 34
thomas.helgeson@scb.se

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.
When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Integration – A description of the situation
in Sweden, Integration: Report 13
[URN:NBN:SE:SCB-2018-BE57BR1901_pdf](https://www.scb.se/urn:nbn:se:scb-2018-be57br1901-pdf)

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

Sedan år 2008 har SCB publicerat analysrapporter inom integrationsområdet. Dessa ges ut i serien *Integration* och föreliggande rapport är den trettonde i ordningen.

Syftet med denna rapport är att ge en bred beskrivning av skillnader och likheter i levnadsförhållanden mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda. Liknande rapporter har publicerats två gånger tidigare av SCB, år 2008 och 2013. I denna rapport redovisas befolkningen genomgående uppdelad i fem grupper, efter eget och föräldrars födelseland. Utrikes födda delas i tre grupper (födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid i Sverige, födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid i Sverige och födda i Europa oavsett vistelsetid) och inrikes födda i två grupper (födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och födda i Sverige med minst en inrikes född förälder). De områden som studeras är demografi, utbildning, sysselsättning och arbetsvillkor, ekonomi, boende, hälsa och välbefinnande, fritid och sociala relationer samt demokrati. Rapporten är i första hand tänkt att ge en nulägesbeskrivning, med hjälp av den senast tillgängliga statistiken från ett flertal olika urvalsundersökningar och register, men för viss statistik redovisas också utvecklingen under 2000-talet.

Till denna rapport har ett stort antal personer bidragit. Karin Lundström och Thomas Helgeson har hållit samman arbetet med rapporten.

SCB i november 2019

Magnus Sjöström	Maj Eriksson Gothe	Alexandra Kopf Axelman
T.f. avdelningschef	Enhetschef	Enhetschef
Avdelningen för	Prognosinstitutet	Enheten för social
befolkning och välfärd		välfärdsstatistik

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	4
Inledning	6
Demografi	7
Utbildning.....	17
Sysselsättning och arbetsvillkor	28
Ekonomi.....	44
Boende	52
Hälsa och välbefinnande	61
Fritid och sociala relationer	71
Demokrati.....	81
Kort om statistiken	92
Tabellbilaga	99
Integration – A description of the situation in Sweden, Integration: Report 13	101

Sammanfattning

Syftet med denna rapport är att ge en bred beskrivning av skillnader och likheter i levnadsförhållanden mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda. De områden som studeras är demografi, utbildning, sysselsättning och arbetsvillkor, ekonomi, boende, hälsa och välbefinnande, fritid och sociala relationer samt demokrati. Statistiken kommer från ett flertal olika urvalsundersökningar och totalräknade register tillgängliga på SCB.

I rapporten redovisas befolkningen genomgående uppdelad i fem grupper: födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid i Sverige, födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid i Sverige, födda i Europa oavsett vistelsetid, födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Inom flera av de områden som studeras i rapporten finns tydliga skillnader mellan dessa grupper. Det gäller främst utbildning, sysselsättning och arbetsvillkor, ekonomi, boende och demokrati. När det gäller olika aspekter av hälsa, välbefinnande och sociala relationer är skillnaderna ofta mindre. Vissa indikatorer visar inga statistiskt säkerställda skillnader mellan de olika grupperna av utrikes och inrikes födda. Det gäller andelen med bra självskattad hälsa, andelen som känner sig delaktiga i samhället, andelen som är mycket nöjda med livet och andelen som känner sig lyckliga.

Gruppen utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid karaktäriseras till stor del av den flyktinginvandring som skett under senare tid. Syrien är det vanligaste födelselandet och födda i Syrien utgör 28 procent av gruppen. Eftersom de varit en kortare tid i Sverige är många i de åldrar då det är vanligt att invandra, 20–39 år. Det är ofta denna grupp som urskiljer sig mest ifrån övriga, exempelvis genom sämre skolresultat, en svagare ställning på arbetsmarknaden, lägre inkomst och en högre andel trångbodda.

Utomeuropeiskt födda med minst 10 års vistelsetid är till stor del i åldrarna 30–59 år. Många har varit en längre tid i Sverige, drygt hälften har en vistelsetid på 20 år eller mer. Irak och Iran är de vanligaste födelseländerna och dessa två länder utgör tillsammans en tredjedel av gruppen. Jämfört med utomeuropeiskt födda med kortare tid i Sverige har denna grupp bättre skolresultat, en starkare ställning på arbetsmarknaden, högre inkomst och är mer sällan trångbodda, vilket visar betydelsen av tid i Sverige. Även för denna grupp är det dock ofta tydliga skillnader jämfört med inrikes födda med minst en inrikes född förälder.

Födda i Europa har en äldre åldersstruktur än grupperna födda utanför Europa, med en relativt stor andel som har passerat pensionsåldern. Finland är det vanligaste födelselandet, 17 procent är födda i Finland. Polen och länderna i forna Jugoslavien är också vanliga födelseländer. Inom många områden är situationen för denna grupp liknande den för utomeuropeiskt födda med minst 10 års vistelsetid. Det gäller exempelvis andel förvärvsarbetande, inkomstnivå, sociala relationer och valdeltagande. När det gäller skolresultat presterar födda i Europa sämre än utomeuropeiskt födda med minst 10 år i Sverige. En förklaring till detta är att det i gruppen födda i Europa finns personer med kortare vistelsetid, en faktor som har stor betydelse för skolresultaten.

Födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är betydligt yngre än övriga grupper. Tre av fyra är under 30 år och många är barn och unga som bor med sina föräldrar. I denna grupp är det ofta skillnader i levnadsförhållanden mellan olika åldrar. Det gäller exempelvis ekonomiska förhållanden där andelen som bor i hushåll med låg inkomst är betydligt högre bland barn än bland vuxna. Som barn bor de med föräldrar som tillhör någon av grupperna av utrikes födda och hushållets ekonomiska situation påverkas av om föräldrarna har kommit in på arbetsmarknaden eller inte. Som vuxna är det till stor del deras egen sysselsättning och inkomst som har betydelse för ekonomin, och skillnaden jämfört med inrikes födda med minst en inrikes född förälder är då betydligt mindre. Det är i många fall ändå en skillnad jämfört med inrikes födda med minst en inrikes född förälder, till exempel är de förvärvsarbetande i något lägre utsträckning och har ett lägre valdeltagande. Men det är också denna grupp som i högst grad läser vidare i högre studier efter gymnasiet.

Inledning

Sverige har under lång tid varit ett invandringsland. Den utrikes födda befolkningen har ökat stadigt och idag är 19 procent av Sveriges befolkning född utomlands. Över tid har invandringen till Sverige ändrat karaktär och idag kommer personer till Sverige från många olika länder och av olika anledningar. I ett samhälle med ökad mångfald är främjandet av integration viktigt och berör många olika delar av samhället. Integration är därför ett ämne som bör belysas ur flera olika perspektiv.

Syftet med denna rapport är beskriva skillnader och likheter i levnadsförhållanden mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda. I rapporten beskrivs områdena demografi, utbildning, sysselsättning och arbetsvillkor, ekonomi, boende, hälsa och välbefinnande, fritid och sociala relationer samt demokrati. Statistiken bygger på statistik från olika totalräknade register och urvalsundersökningar som SCB förfogar över.

Personer som invandrat till Sverige har kommit från en mängd olika länder, vid olika tidpunkter och med olika skäl för invandring. Den utrikes födda befolkningen karaktäriseras därför av stor mångfald. Detta gäller även den inrikes födda befolkningen i och med att ett ökat antal utrikes födda i befolkningen även har inneburit att antalet födda i Sverige med utrikes födda föräldrar har ökat. I denna rapport redovisas därför befolkningen genomgående uppdelad i fem grupper: födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid i Sverige, födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid i Sverige, födda i Europa oavsett vistelsetid, födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och födda i Sverige med minst en inrikes född förälder.

Demografi

I det här kapitlet beskrivs hur antalet i de olika grupperna av utrikes och inrikes födda har förändrats under 2000-talet, deras fördelning efter kön och ålder samt vilken typ av hushåll de bor i. I kapitlet beskrivs också utbildningsnivå och andelen svenska medborgare i respektive grupp.

Sedan år 2000 har Sveriges befolkning ökat från 8,9 miljoner till 10,2 miljoner. Befolkningen har ökat i alla fem grupper vi studerar här, men ökningen har varit betydligt större för grupperna födda utomlands och för födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar än för födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Antalet utomeuropeisk födda som bott 0–9 år i Sverige har ökat från knappt 170 000 personer år 2000 till 600 000 år 2018. Födda utanför Europa med minst 10 år i Sverige har ökat från knappt 200 000 till 490 000, antalet födda i Europa från 640 000 till 865 000 och antalet födda i Sverige med två utrikes födda från 285 000 till knappt 590 000. Antalet födda i Sverige med minst en inrikes född förälder har under samma period ökat från 7,6 miljoner till 7,7 miljoner.

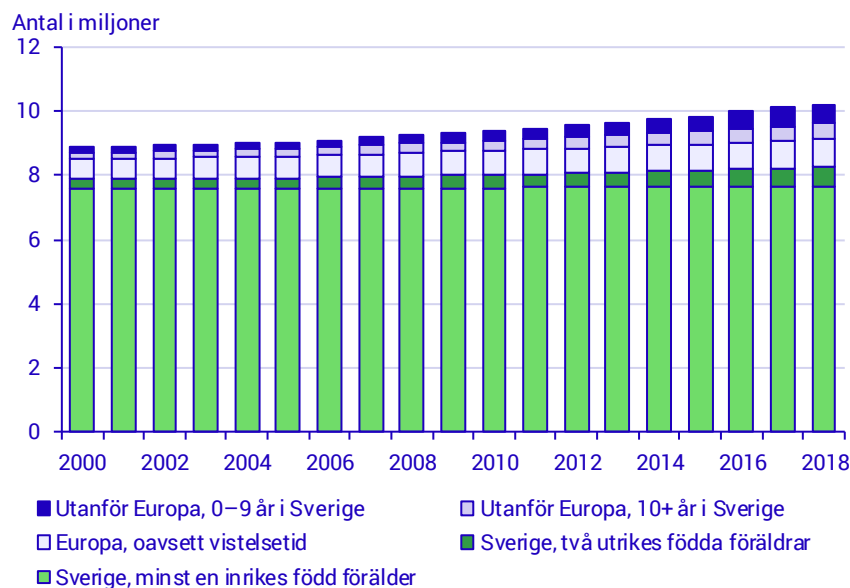
Andelen utrikes födda i befolkningen har ökat under 2000-talet, från 11 procent år 2000 till 19 procent år 2018.

Utrikes föddas andel av befolkningen har ökat från 11 procent år 2000 till 19 procent år 2018. År 2018 var 6 procent av befolkningen födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid, 5 procent födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid och 8 procent födda utanför Europa. Andelen födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar var 6 procent och 75 procent var födda i Sverige med minst en inrikes född förälder.

Diagram 1

Befolkning efter födelselandsgrupp, 2000–2018

Population by birth country group, 2000–2018. Numbers in millions

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Ålder och kön

I diagram 2 visas befolkningspyramider för respektive födelselandsgrupp. Befolkningspyramiderna visar hur både köns- och åldersstrukturen skiljer sig åt mellan grupper.

För grupperna födda utomlands påverkas åldersstrukturen av när de har invandrat¹. I gruppen födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige är nära 50 procent i åldrarna 20–39 år och endast ett par procent i åldrar över 60 år. Åldersstrukturen återspeglar de åldrar som det är vanligt att invandra till Sverige i, eftersom alla i denna grupp har varit en kortare tid i Sverige. För män märks en tydligt högre andel i åldrarna 18–20 år, många av dem har invandrat som ensamkommande under de senaste åren. Invandringen till Sverige har varit högre på senare år och omkring två tredjedelar har varit mindre än 5 år i Sverige medan en tredjedel har en vistelsetid på 5–9 år. Gruppen karaktäriseras till stor del av den flyktinginvandring som skett under senare tid. Det vanligaste födelselandet i denna grupp är Syrien. Födda i Syrien utgör 28 procent av gruppen. Andra vanliga födelseländer är Somalia, Irak, Afghanistan och Eritrea, som utgör mellan 6 och 8 procent vardera. Även länder som Indien, Kina och Thailand, från vilka invandring på grund av arbete, studier och som anhörig är vanligt, är med bland de tio vanligaste födelseländerna. Det är fler män än kvinnor bland utomeuropeiskt födda med 0–9 år i Sverige, 54 procent är män och 46 procent kvinnor.

28 procent av födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige är födda i Syrien.

Utomeuropeiskt födda som varit i Sverige i 10 år eller mer har en något äldre åldersstruktur än de med 0–9 års vistelsetid. Eftersom de har bott i Sverige i minst 10 år finns inga barn under 10 år i denna grupp. Omkring två tredjedelar är i åldrarna mellan 30 och 60 år. Många har varit en längre tid i Sverige, drygt hälften har en vistelsetid på 20 år eller mer. Irak är det vanligaste födelselandet i denna grupp, 21 procent, följt av Iran, 11 procent. Andra vanliga födelseländer är Chile, Thailand, Somalia, Libanon och Syrien som utgör 4–5 procent vardera av gruppen. I denna grupp är 51 procent kvinnor och 49 procent män.

Irak är det vanligaste födelselandet för födda utanför Europa med mer än 10 år i Sverige.

Bland födda i Europa är en högre andel i äldre åldrar, jämfört med födda utanför Europa, men det är också många i 30-årsåldern. En hög andel i äldre åldrar tyder på att många har varit i Sverige under en längre tid. Drygt 25 procent har varit i Sverige i minst 40 år och knappt 25 procent i 20–39 år medan knappt 20 procent har en vistelsetid på mindre än 5 år. Födda i Finland är den största gruppen bland födda i Europa och de utgör 17 procent av befolkningen. Polen, 11 procent, forna Jugoslavien, 8 procent, och Bosnien-Hercegovina, 7 procent, är andra vanliga födelseländer. Det är en jämn könsfördelning i denna grupp, 51 procent kvinnor och 49 procent män.

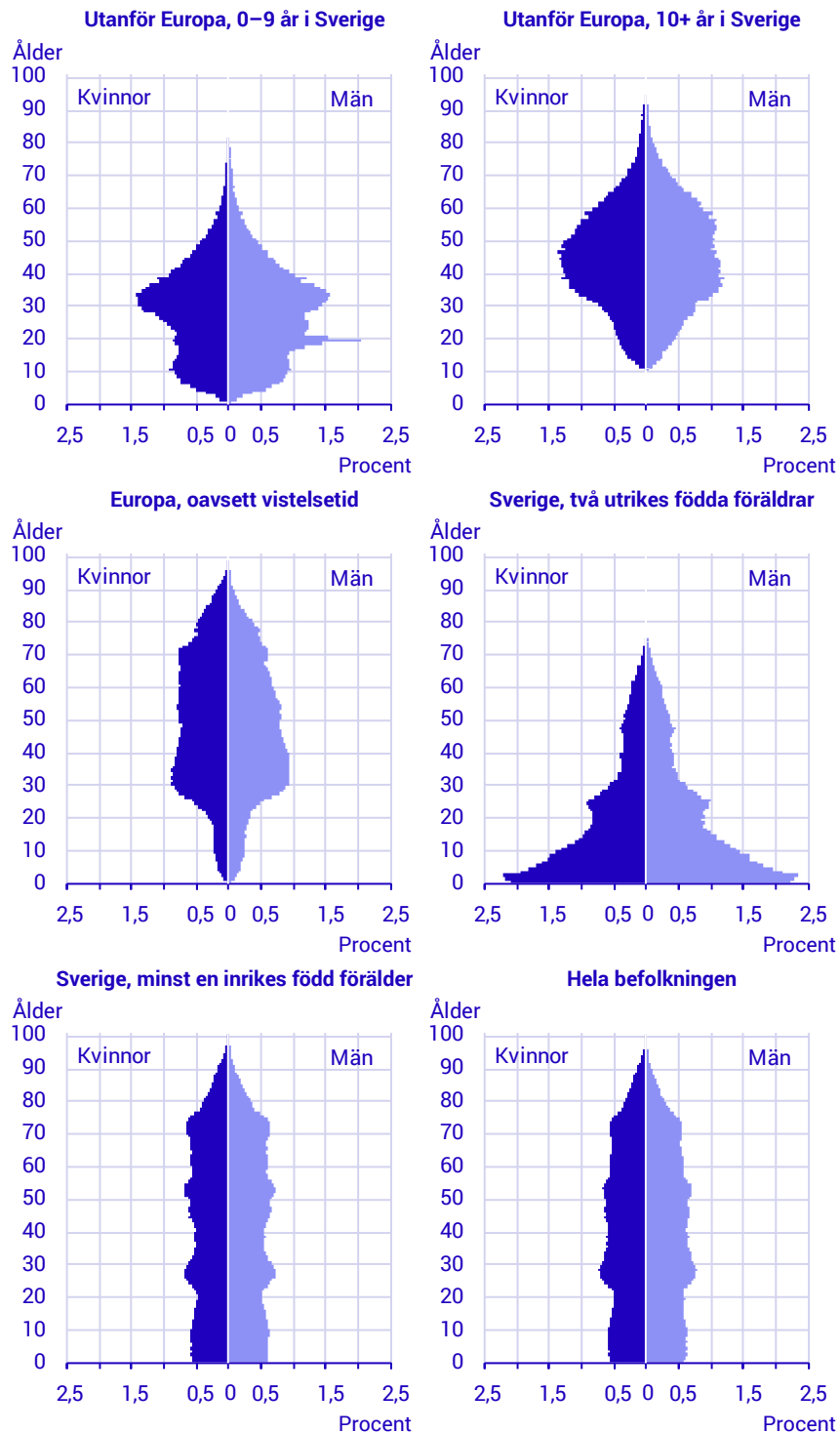
Knappt var femte person född i Europa är född i Finland.

¹ I tabellbilagan redovisas vistelsetid för utrikes födda mer detaljerat. Där redovisas också de vanligaste födelseländerna för de tre utrikes födda grupperna och mammans födelselandsgrupp för födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar.

Diagram 2

Fördelning efter kön och ålder i olika födelselandsgrupper, 2018

Distribution by sex and age in different birth country groups, 2018. Percent

Hög andel barn och unga bland födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar.

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

I gruppen inrikes födda med två utrikesfödda föräldrar är en stor andel barn och unga, särskilt i åldrar under 10 år. 37 procent tillhör åldersgruppen 0–9 år och nära 75 procent är i åldrarna under 30 år.

Beroende på vilken ålder de är i varierar det vilken födelselandsgrupp deras föräldrar hör till. Bland barn under 5 år har ungefär hälften en mamma född utanför Europa med 0–9 års vistelsetid, drygt 20 procent en mamma född utanför Europa med minst 10 års vistelsetid och knappt 30 procent en mamma född i Europa. Bland äldre barn är det vanligast att mamman är utomeuropeiskt född med minst 10 års vistelsetid. För de som är 20 år eller äldre är det vanligast att mamman är född i Europa.

Födda i Sverige med minst en inrikes född förälder har en åldersstruktur med relativt jämnstora åldersgrupper upp till och med 70-årsåldern. Jämfört med åldersstrukturen för befolkningen som helhet är en lägre andel i åldrarna 20–49 och en högre andel i åldrar över 60 år i denna grupp.

Fördelning i olika åldrar

Eftersom åldersstrukturen ser olika ut för de olika grupperna av utrikes och inrikes födda varierar andelen tillhörande respektive grupp mellan olika åldrar, vilket visas i tabell 1. I åldersgruppen 30–39 är andelen utrikes födda högst, medan andelen är lägst bland yngre barn och de allra äldsta. De som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är som tidigare nämnts koncentrerade i de yngre åldrarna, och de utgör 18 procent av befolkningen i åldersgruppen 0–9 år.

Tabell 1
Fördelning efter födelselandsgrupp i olika åldrar, 2018. Procent
Distribution by birth country group in different ages, 2018. Percent

	Utanför Europa, 0–9 år i Sverige	Utanför Europa, 10+ år i Sverige	Europa, oavsett vistelsetid	Sverige, två utrikes födda föräldrar	Sverige, minst en inrikes född förälder	Totalt
0–9 år	5	-	2	18	75	100
10–19 år	10	2	4	11	73	100
20–29 år	10	4	7	7	71	100
30–39 år	12	8	12	4	65	100
40–49 år	6	9	11	3	71	100
50–59 år	3	8	10	3	77	100
60–69 år	1	5	11	2	82	100
70–79 år	0	2	10	0	87	100
80–89 år	0	2	11	0	87	100
90–99 år	0	2	8	0	90	100
100+ år	0	2	6	0	91	100
Alla åldrar	6	5	8	6	75	100

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Sammanboende, ensamboende och barn

Genom SCB:s totalräknade hushållsstatistik finns uppgift om hushållstyp och hushållsställning för befolkningen. Hushållsställning anger varje individs relation till övriga personer i hushållet. Det kan till exempel vara om personen är sammanboende, ensamboende eller barn. Fördelningen efter hushållsställning skiljer sig mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda, till stor del beroende på att åldersfördelningarna skiljer sig åt mellan grupper.

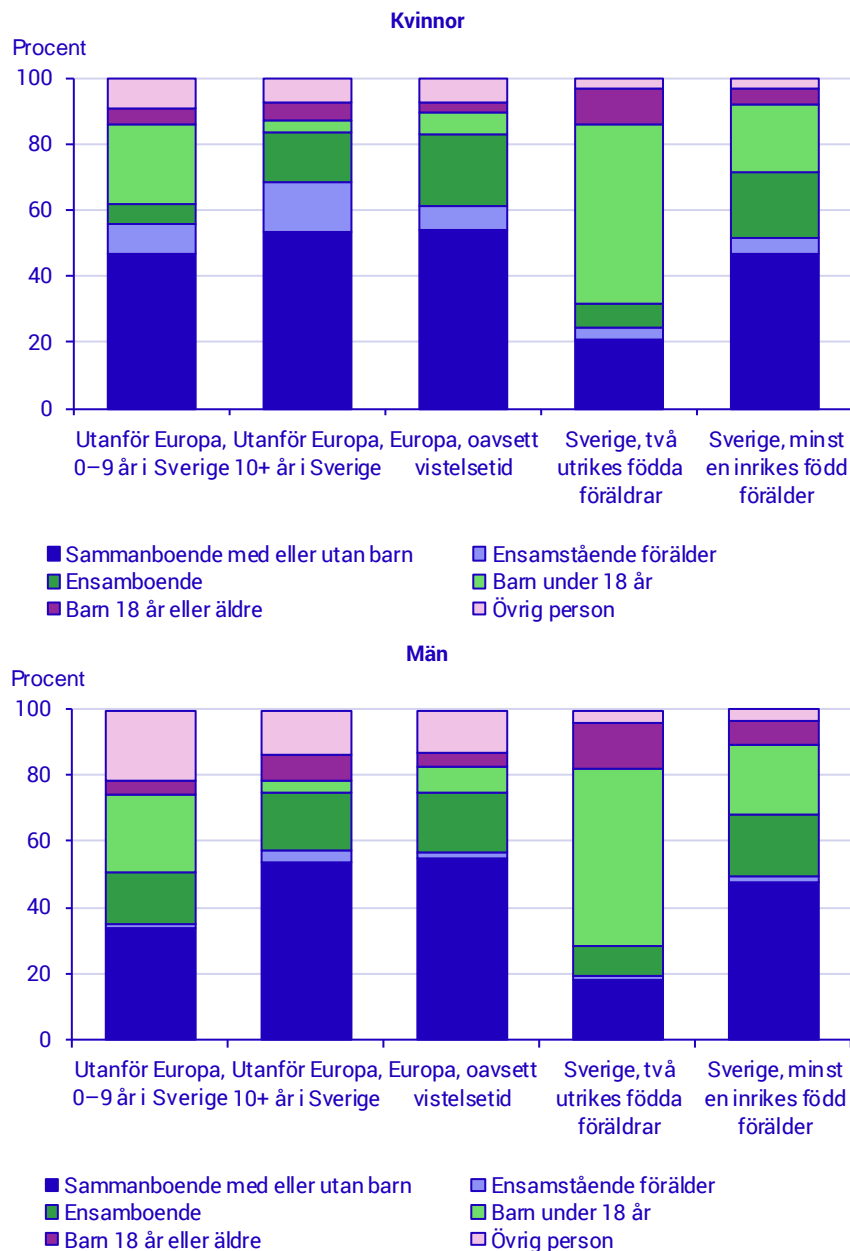
I de flesta grupper är sammanboende den vanligaste hushållsställningen. Här ingår gifta, sambor och registrerade partners, såväl med som utan barn. Det kan också bo andra personer i hushållet. Omkring 55 procent av kvinnor och män födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid och födda i Europa är sammanboende. Andelen är något lägre, knappt 50 procent, för kvinnor födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige och för kvinnor och män födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Även bland män födda utom Europa med 0–9 år i Sverige är sammanboende den vanligaste hushållsställningen, men andelen är lägre, 34 procent. Födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar, som är betydligt yngre än övriga födelselandsgrupper, urskiljer sig genom att en majoritet är barn under 18 år. Andelen sammanboende är omkring 20 procent i denna grupp, andelen är något högre för kvinnor än för män.

Personer som bor tillsammans med någon som inte är en partner, förälder eller barn räknas som en övrig person i statistiken. Det kan vara personer som bor med en kompis, bor i ett generationsboende och personer som är eller har en inneboende. Detta är vanligare i de tre grupperna av utrikes födda och särskilt för män födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid. I denna grupp är drygt 20 procent en övrig person.

Diagram 3

Hushållsställning. Kvinnor och män efter födelselandsgrupp, 2018

Household status. Women and men by birth country group, 2018. Percent

Utbildningsnivå

En persons utbildningsnivå har betydelse bland annat när det gäller möjligheterna att komma in på arbetsmarknaden. I diagram 4 redovisas utbildningsnivå för åldersgruppen 30–64 år. Detta är åldrar då de flesta har utbildat sig klart och också de mest förvärvsintensiva åldrarna.

Fördelningen efter utbildningsnivå skiljer sig åt mellan de olika grupperna av utrikes och inrikes födda. Andelen med förgymnasial utbildningsnivå är högst i grupperna födda utanför Europa. Bland kvinnor med mindre än 10 års vistelsetid är andelen förgymnasialt utbildade 29 procent i åldersgruppen 30–64 år. Bland män i samma grupp är andelen 26 procent. För utomeuropeiskt födda med längre vistelsetid är andelen lägre, 21 procent, medan den är ännu lägre för födda i Europa och för inrikes födda.

För gymnasial utbildningsnivå är mönstret det omvända. Gymnasial utbildning är vanligast i grupperna födda i Sverige och minst vanligt bland utomeuropeiskt födda med kortare vistelsetid. Bland inrikes födda män är andelen med gymnasial utbildningsnivå 51 procent, andelen är densamma för de med två utrikes födda föräldrar och de med minst en inrikes född förälder.

Andelen med en eftergymnasial utbildning kortare än 3 år är ungefär densamma i alla grupper och varierar mellan 12 och 16 procent. Det är större variationer mellan grupper när det gäller en längre eftergymnasial utbildning. Andelen med lång eftergymnasial utbildningsnivå är högre för kvinnor än för män i alla grupper, förutom för födda utanför Europa med mindre än 10 år i Sverige där andelarna är ungefär desamma för kvinnor som för män. För kvinnor varierar andelen med en längre eftergymnasial utbildning mellan 25 procent i gruppen utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid och 35 procent i gruppen inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Bland män är andelen med en lång eftergymnasial utbildning högst för utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid, 26 procent, och lägst för inrikes födda med två utrikes födda föräldrar, 19 procent.

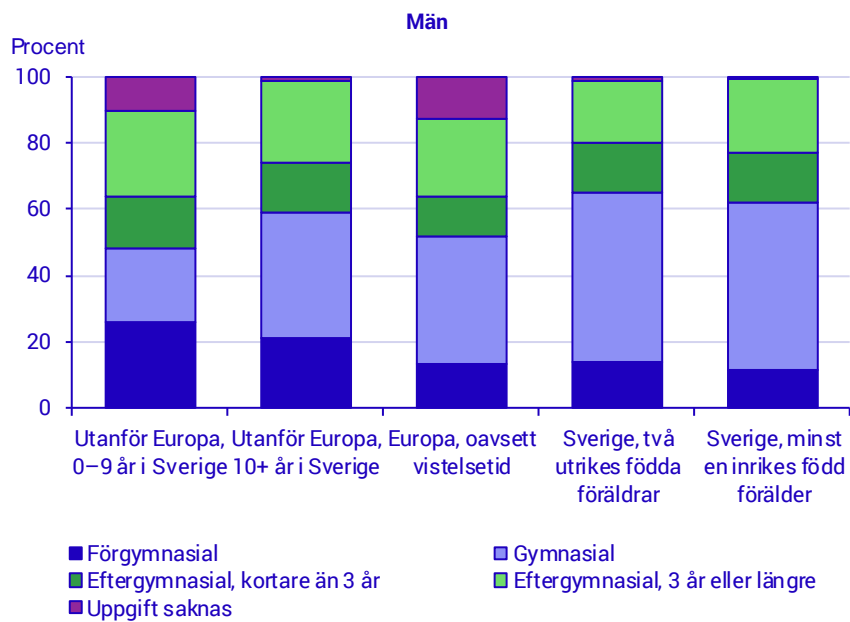
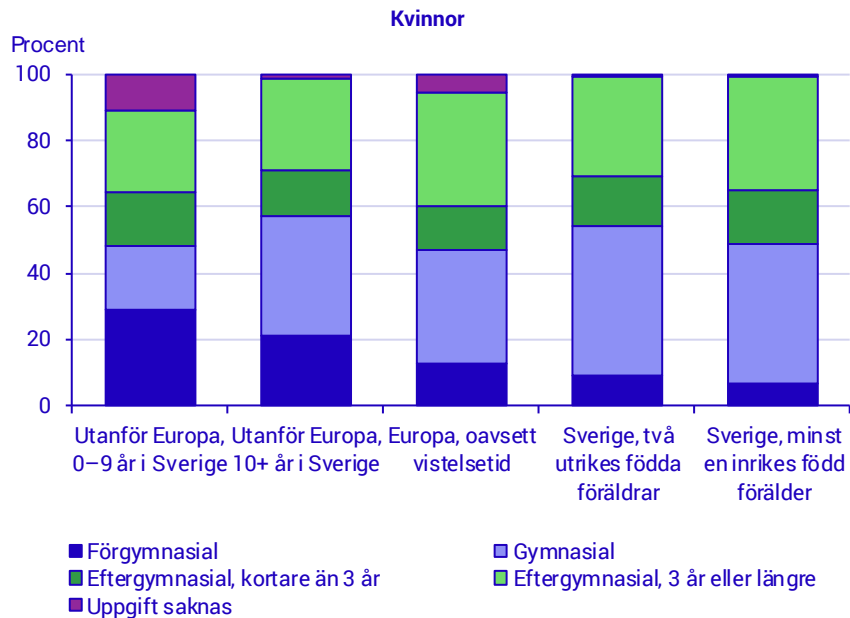
Andelen där uppgift om utbildning saknas är störst bland födda i Europa och födda utanför Europa med mindre än 10 år i Sverige. Det är i dessa två grupper personer med kortare vistelsetid finns. Uppgift om utbildningsnivå saknas i högre grad för nyligen invandrade i SCB:s utbildningsregister.

Bland män är andelen med såväl hög som låg utbildning högst för utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid. 26 procent har en lång eftergymnasial utbildning och en lika stor andel högst förgymnasial utbildning.

Diagram 4

Utbildningsnivå. Kvinnor och män 30–64 år efter födelselandsgrupp, 2018

Level of education. Women and men aged 30–64 by birth country group, 2018. Percent

Källa: SCB, Befolkningens utbildning

Medborgarskap

Utländska medborgare som bor i Sverige och som har permanent uppehållstillstånd har i de flesta situationer samma rättigheter och skyldigheter som svenska medborgare, men det finns vissa skillnader. Det är bara svenska medborgare som har en absolut rätt att bo och arbeta i Sverige. Det krävs också ett svenskt medborgarskap för att få rösta i riksdagsval och för att kunna bli invald i riksdagen eller inneha vissa yrken, som polis och yrkesmilitär. För att kunna ansöka om svenskt medborgarskap krävs att man har varit bosatt i Sverige en viss tid, oftast fem år².

I diagram 5 visas andelen svenska medborgare i befolkningen 18 år eller äldre. Nästan alla födda i Sverige är svenska medborgare. Av födda i Sverige med minst en inrikes född förälder är det någon tiondels procent eller färre än 10 000 personer som inte är svenska medborgare. Bland födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar har 96 procent svenskt medborgarskap.

Eftersom det krävs att man har bott i Sverige en tid för att kunna ansöka om medborgarskap har tid i Sverige betydelse för hur stor andel som är svenska medborgare. Bland utomeuropeiskt födda med 0–9 år i Sverige har 24 procent av kvinnorna och 18 procent av männen svenskt medborgarskap. Av de som varit minst 10 år i Sverige är motsvarande andelar 94 respektive 90 procent.

Jämfört med födda utanför Europa har födda i Europa i lägre utsträckning svenskt medborgarskap. Detta gäller oavsett vistelsetid. Av födda i Europa med 0–9 års vistelsetid är 14 procent svenska medborgare och av de med minst 10 års vistelsetid är andelen 78 procent. Många födda i Europa är medborgare i något EU-land. Ett EU-medborgarskap innebär till exempel fri rörlighet inom EU och motiven att byta till svenskt medborgarskap kan därför vara mindre. I gruppen födda i Europa har betydligt fler kvinnor än män svenskt medborgarskap, 64 procent respektive 55 procent. Detta kan till viss del förklaras av en högre andel kvinnor med lång vistelsetid i Sverige.

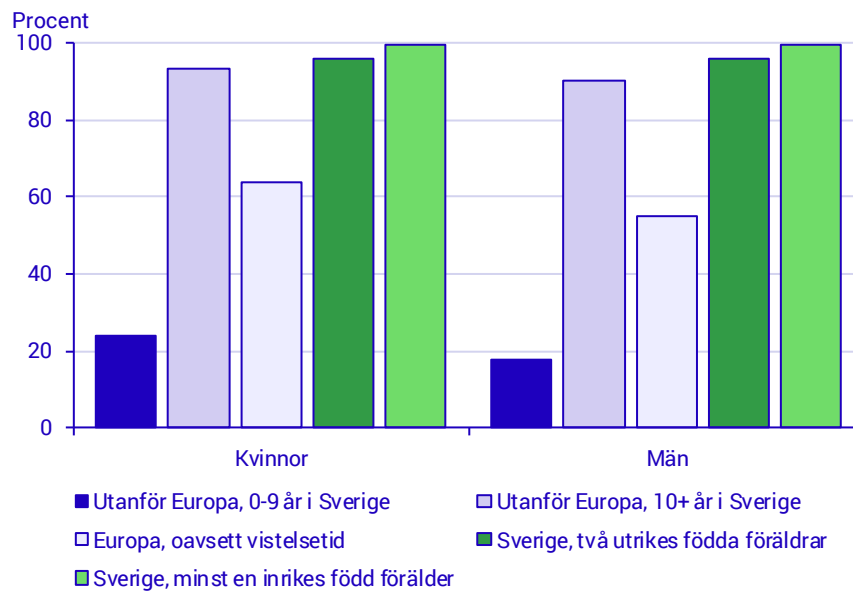
Födda utanför Europa har svenskt medborgarskap i högre utsträckning än födda i Europa.

² Barn under 18 år får svenskt medborgarskap i samband med att föräldrarna blir medborgare. Om någon av föräldrarna är svensk medborgare när barnet föds får barnet automatiskt svenskt medborgarskap. Detta gäller barn födda efter 1 april 2015. För barn födda tidigare gäller andra regler, se www.migrationsverket.se.

Diagram 5

Andel som har svenskt medborgarskap. Kvinnor och män 18 år och äldre efter födelseandsgrupp, 2018

Share with Swedish citizenship. Women and men 18 years and older by birth country group, 2018. Percent

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Utbildning

I detta kapitel beskrivs skolgången från förskola till högre utbildning. Här redovisas andelen inskrivna i förskola, meritvärde och behörighet till gymnasiet för elever i årskurs 9, typ av program i gymnasieskolan samt andelen som slutför gymnasiet. Dessutom redovisas andelen som påbörjar studier på högre nivå, om de läser program eller fristående kurser och hur väl studenterna presterar på högskolan.

Förskola

Från och med ett års ålder erbjuds alla barn bosatta i Sverige förskola i den omfattning det behövs. Alla kommuner tillämpar så kallad maxtaxa för förskoleavgiften, vilket innebär att det finns ett tak för hur hög avgiften kan bli. Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år har barnet rätt till 525 avgiftsfria timmar om året.

I tabell 2 redovisas andelen barn inskrivna i förskola efter födelselandsgrupp. Eftersom det är mycket få barn födda utomlands i förskoleålder används här mammans födelselandsgrupp istället för barnets eget. Deltagandet i förskola är generellt sett högt och det gäller inom alla grupper. Det är i princip inga skillnader mellan flickor och pojkar.

Det är vanligt att barn börjar i förskola vid omkring ett och ett halvt års ålder. Bland ettåringar är andelen inskrivna barn runt 50 procent och bland tvååringar är andelen mellan 82 och 92 procent. Andelen inskrivna är ytterligare något högre i åldrarna 3–5 år. I dessa åldrar är andelen inskrivna barn högst bland barnen vars mamma är inrikes född med minst en inrikes född förälder, 95 procent, medan andelen inskrivna barn är lägst i gruppen med utomeuropeiskt född mamma med mindre än 10 år i Sverige, 87 procent. I alla övriga grupper är andelen inskrivna över 90 procent.

Tabell 2

Andel inskrivna i förskola. Barn i åldrarna 1–5 år efter ålder och mammans födelselandsgrupp, 2018. Procent och totalt antal barn

Share enrolled in preschool. Children aged 1–5 by age and mother's birth country group, 2018. Percent and total number of children

	1 år	2 år	3–5 år	Antal barn 1–5 år
Utanför Europa, 0–9 år i Sverige	52	82	87	86 700
Utanför Europa, 10+ år i Sverige	52	88	92	45 800
Europa, oavsett vistelsetid	46	84	91	59 300
Sverige, två utrikes födda föräldrar	48	90	94	23 300
Sverige, minst en inrikes född förälder	49	92	95	392 900

Källa: Skolverkets förskoleregister

Inskrivna i förskolan mäts den 15 oktober, medan barnets ålder avser den 31 december.

Grundskolan

Från och med höstterminen 2018 är förskoleklassen obligatorisk så att skolplikten börjar när barnet fyller sex år och upphör efter att eleven avslutat årskurs 9.

I Undersökningarna av barns levnadsförhållanden tillfrågas barn i åldrarna 12–18 år om hur de har det i skolan. De allra flesta uppger att de trivs bra i skolan, det gällde mer än 95 procent av barnen år 2017–2018. En majoritet av barnen uppger att de har arbetsro på lektionerna och att de får hjälp av lärarna med skolarbetet. De flesta barn uppger också att de får hjälp hemma med läxorna, om de behöver det. Det finns inga statistiskt säkerställda skillnader mellan barn med utländsk och svensk bakgrund.

Meritvärde

Elever i grundskolan får slutbetyg våren i årskurs 9. Det är med slutbetyget elever söker vidare till gymnasieskolan. Slutbetyg sätts med hjälp av fastställda betygskriterier utifrån de mål som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i slutet av det nionde skolåret enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet. Meritvärdet beräknas genom att summera betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg med det möjliga maxvärdet 320 poäng.

Det genomsnittliga meritvärdet har ökat i alla grupper, förutom för födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige.

I diagram 6 visas utvecklingen av meritvärdet³ för olika grupper av utrikes och inrikes födda flickor och pojkar under perioden 2004–2018. Generellt har det genomsnittliga meritvärdet ökat under hela den undersökta perioden med undantag för elever som är födda i ett land utanför Europa och har bott i Sverige mindre än 9 år. Samtidigt har det genomsnittliga meritvärdet för pojkar och flickor varit lägre i denna grupp under hela perioden jämfört med övriga grupper. Meritvärdet har varit omkring 160 för flickor och kring 140 för pojkar under hela perioden. För elever som är födda i Sverige med minst en inrikes född förälder, gruppen med högst meritvärde, har meritvärdet ökat från 221 till 243 för flickor och från 199 till 220 för pojkar. Skillnaden mellan grupper har alltså ökat under 2000-talet. Elevernas studieframgång påverkas av en mängd faktorer, bland annat föräldrarnas utbildningsnivå och inkomster. Betydelsen av dessa faktorer har dessutom ökat från och med slutet av 00-talet⁴. Utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid har i många fall inte gått hela grundskolan i Sverige, vilket också har stor betydelse för skolresultaten. Den genomsnittliga vistelsetiden i denna grupp har minskat något under perioden.

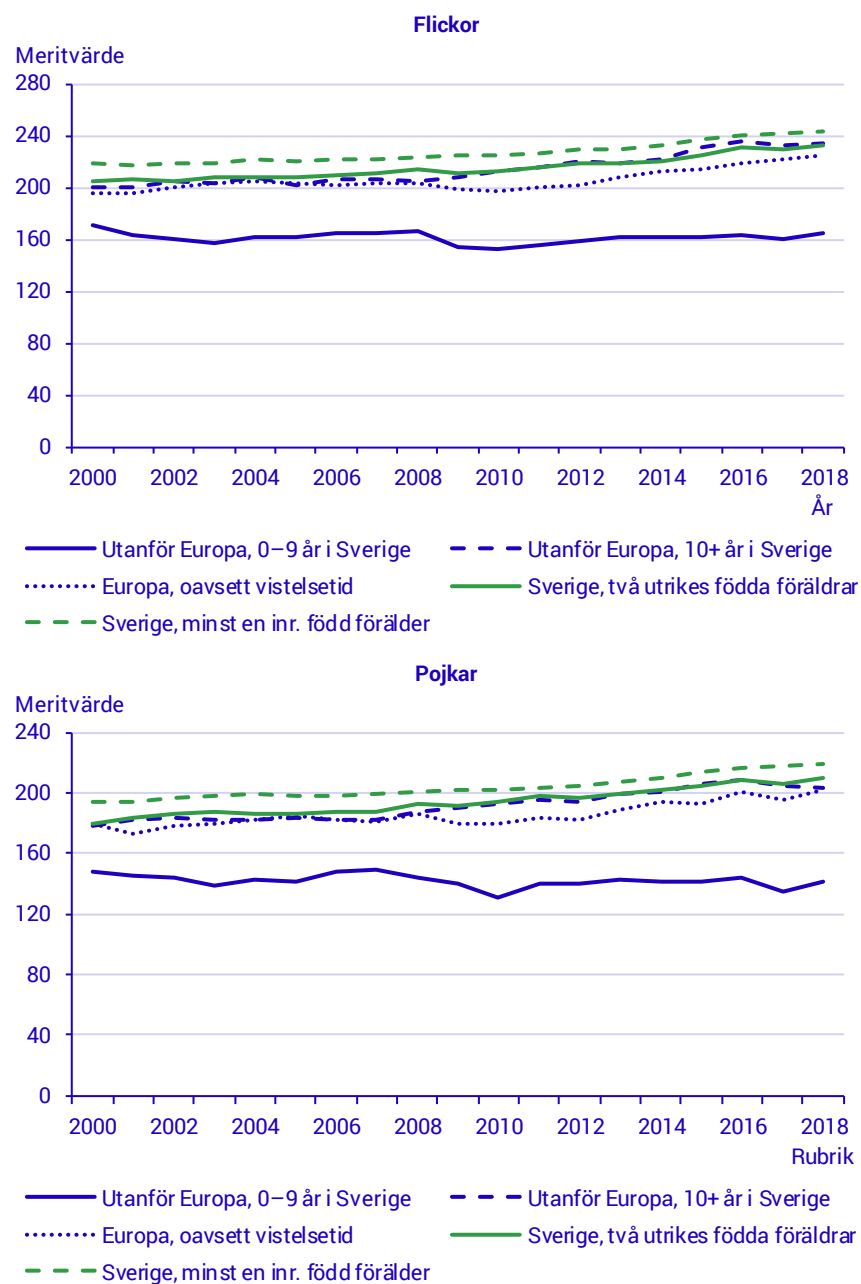
³ När det genomsnittliga meritvärdet beräknas ingår endast elever som fått betyg enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet och har fått godkänt i minst ett ämne.

⁴ Skolverket (2018) *Analys av familjebakgrundens betydelse för skolresultaten och skillnader mellan skolor. En kvantitativ studie av utvecklingen över tid i slutet av grundskolan*. Rapport 467.

Det genomsnittliga meritvärdet är lägre för utomeuropeiskt födda med minst 10 års vistelsetid, födda i Europa samt födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar jämfört med födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Skillnaderna mellan dessa tre grupper är oftast ganska små och år 2018 varierade meritvärdet mellan 225 och 234 för flickor och 202 och 211 för pojkar.

Diagram 6
Genomsnittligt meritvärde. Flickor och pojkar i årskurs 9, efter födelselandsgrupp, 2000–2018

Average merit points. Girls and boys in grade 9, by birth country group, 2000–2018

Källa: Skolverkets elevregister

Flickor har samtliga år, oavsett vilken grupp som studeras, högre genomsnittligt meritvärde än pojkar. Störst är skillnaden inom gruppen födda utanför Europa som bott Sverige minst 10 år där det genomsnittliga meritvärdet år 2018 var 234 för flickor och 203 för pojkar. Värt att notera är också att meritvärdet för flickor i samtliga grupper, utom födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid, är högre än meritvärdet för pojkar födda i Sverige med minst en inrikes född förälder.

Behörighet till gymnasiet

Att vara behörig till gymnasiet har betydelse både för möjligheten till vidare studier och för att få ett arbete. En studie av SCB visar att de som var obehöriga till gymnasiet i lägre utsträckning slutför gymnasieskolan och har en lägre etableringsgrad på arbetsmarknaden⁵.

För att vara behörig till gymnasieskolans nationella program krävs godkänt betyg i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik samt godkänt betyg i ytterligare fem eller nio ämnen beroende på om det är ett yrkesprogram eller ett högskoleförberedande program.

Mindre än hälften av födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige är behöriga till något nationellt program.

I diagram 7 visas andelen behöriga till något nationellt program, alltså åtminstone till gymnasieskolans yrkesprogram. Andelen behöriga är betydligt lägre inom gruppen utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid jämfört med övriga grupper. I denna grupp var 46 procent av flickorna och 37 procent av pojkarna behöriga till något nationellt program. Det är en tydlig skillnad mellan utomeuropeiskt födda med kortare och längre vistelsetid i Sverige. Andelen behöriga av elever födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid är 85 procent för flickor och 81 procent för pojkar. Det visar att betydelsen av vistelsetid i Sverige är stor. De som har bott minst 10 år i Sverige har gått hela grundskolan i Sverige, vilket ofta inte gäller för de med kortare vistelsetid. Andelen behöriga är lägre för födda i Europa än för födda utanför Europa med längre tid i Sverige. Detta kan troligtvis förklaras av att det bland födda i Europa finns personer med kortare vistelsetid. Högst andel behöriga återfinns inom gruppen födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Av dessa har 92 procent av flickorna och 90 procent av pojkarna behörighet till något nationellt program.

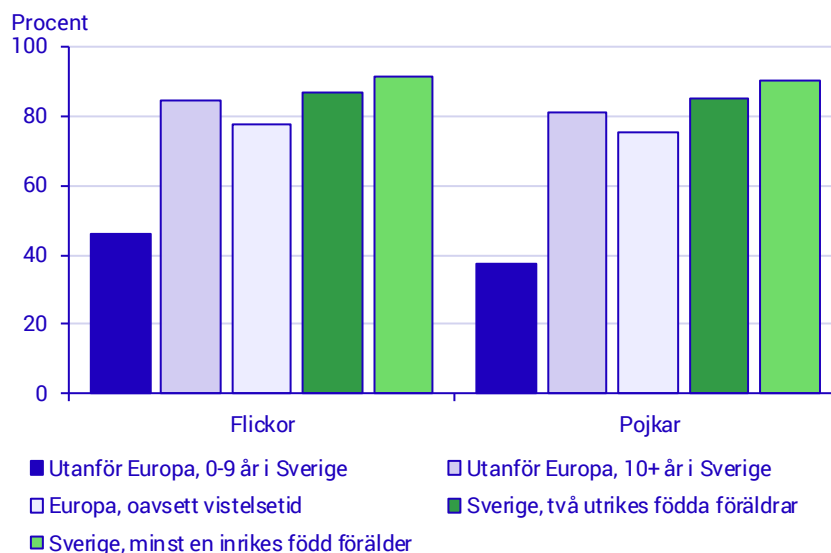
Det är en högre andel av flickorna än av pojkarna som är behöriga till gymnasiet. Skillnaderna ser dock olika ut mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda. Den minsta skillnaden mellan flickor och pojkar finns bland de med en minst en inrikes född förälder, 1 procent enhet, medan den största skillnaden är för elever födda utanför Europa som har bott i Sverige mindre än 10 år, 9 procentenheter.

⁵ SCB (2018) *Hur gick det för eleverna som var obehöriga till gymnasieskolan?*

Diagram 7

Andel behöriga till gymnasieskolans nationella program. Flickor och pojkar som avslutat årskurs 9 läsåret 2017/18 efter födelselandsgrupp

Share eligible to attend national programmes in upper secondary school. Girls and boys who completed grade 9 in school year 2017/18 by birth country group. Percent

Källa: Skolverkets elevregister

Gymnasieskolan

Skollagen beskriver utbildningens syfte i gymnasieskolan som att den ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utbildningen i gymnasieskolan ska även utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Idag krävs oftast minst en gymnasieutbildning för många jobb och förvärvsintensitet är lägre bland lågutbildade än bland högutbildade⁶. En studie från SCB visar att gruppen med högst förgymnasial utbildning har fått en svagare anknytning till arbetsmarknaden⁷. Läs också i avsnittet *Förvärvsarbetande efter utbildningsnivå* om hur andelen förvärvsarbetande skiljer sig mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda med olika utbildningsnivå.

Typ av program

I gymnasieskolan finns nationella program som antingen är yrkesprogram eller högskoleförberedande program. Det finns 12 yrkesprogram och 6 högskoleförberedande program. Det finns också fem introduktionsprogram för elever som inte är behöriga till nationella program eller ett visst högskoleförberedande program. Dessa syftar till att ge obehöriga elever möjlighet att komma in på ett nationellt

⁶ SCB (2016) *Befolkningens utbildning och sysselsättning 2014*. Statistiska meddelanden UF 84 SM 1601

⁷ SCB(2017) *Arbetskraftsundersökningarna – Tema: Arbetsmarknaden för personer med låg utbildning 2005–2016*. Statistiska meddelanden AM 110 SM 1704

program, eller till att de kan få ett arbete. Det finns fyra introduktionsprogram: programinriktat val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ, och språkintröduktion, för de som nyligen har kommit till Sverige.

Diagram 8 visar fördelningen av eleverna i gymnasieskolan läsåret 2017/18 efter typ av gymnasieprogram: högskoleförberedande, yrkesprogram, introduktionsprogram. En majoritet av eleverna läser högskoleförberedande program i alla grupper, förutom för födda utanför Europa med kortare vistelsetid i Sverige. När det gäller denna grupp är det introduktionsprogram som är vanligast för både flickor och pojkar, ofta språkintröduktion. Även födda i Europa läser introduktionsprogram i högre grad än övriga grupper, vilket hänger samman med att det i denna grupp finns personer med kortare vistelsetid.

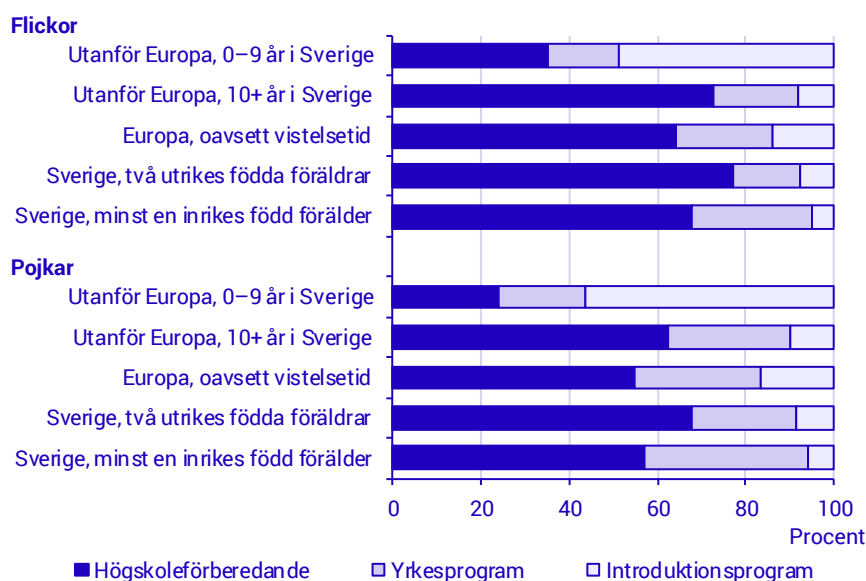
Flickor läser högskoleförberedande program i större utsträckning medan pojkar läser yrkesprogram i större utsträckning. Detta gäller i samtliga grupper av utrikes och inrikes födda.

Födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är den grupp som i högst utsträckning läser högskoleförberedande program, 77 procent av flickorna och 68 procent av pojkarna. Även utomeuropeiskt födda med minst 10 års vistelsetid läser högskoleförberedande program i högre utsträckning än inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Inrikes födda med minst en inrikes född förälder är istället den grupp där högst andel läser yrkesprogram.

Andelen som läser högskoleförberedande program är högst bland födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar.

Diagram 8
Typ av gymnasieprogram. Flickor och pojkar i gymnasieskolan läsåret 2017/18 efter födelselandsgrupp

Type of programme in upper secondary school. Girls and boys attending upper secondary school in school year 2017/18 by birth country group. Percent

Källa: Skolverkets elevregister

Avgångna från gymnasiet

För att mäta genomströmningen i gymnasieskolan redovisar Skolverket andelen som slutför gymnasieskolan med examen och med studiebevis⁸ inom 3, 4 och 5 år efter att de påbörjade sina gymnasiestudier. Av de som påbörjade gymnasiet läsåret 2012/13 hade 72 procent av eleverna slutfört med examen och 8 procent med studiebevis inom 5 år.

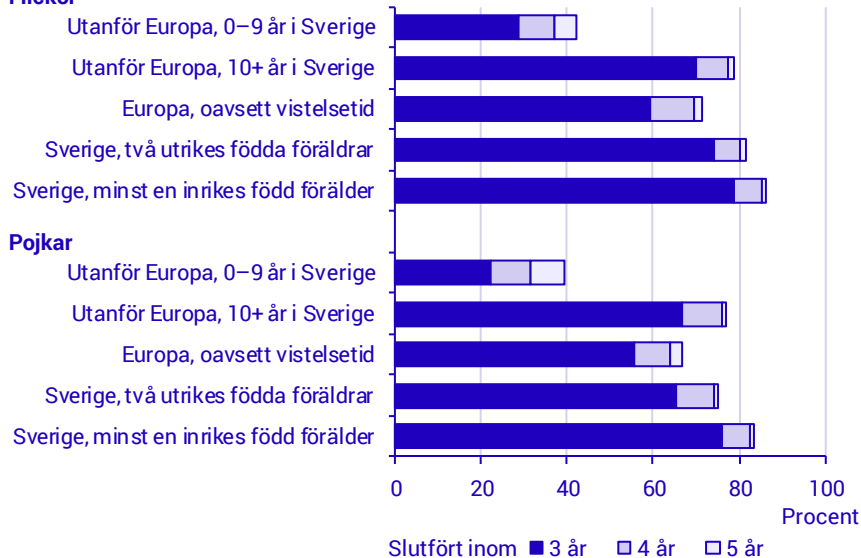
I diagram 9 visas andelen elever som slutfört gymnasiet med examen eller studiebevis i de olika grupperna av utrikes och inrikes födda. Andelen som slutför gymnasieskolan inom 5 år är lägre för födda utanför Europa med kortare vistelsetid jämfört med övriga grupper. Av de som påbörjade sina gymnasiestudier 2012/13 hade 42 procent av flickorna och 39 procent av pojkarna slutfört gymnasieskolan 5 år senare. Motsvarande andelar för utomeuropeiskt födda med minst 10 år i Sverige är 79 respektive 77 procent. Högst andel som slutför gymnasiet inom 5 år återfinns inom gruppen inrikes födda med minst en inrikes född förälder, 86 procent av flickorna och 84 procent av pojkarna.

Diagram 9

Andel som har slutfört gymnasieskolan inom 3, 4 och 5 år. Flickor och pojkar som påbörjade sina gymnasiestudier läsåret 2012/13, efter födelselandsgrupp

Share who have completed upper secondary school within 3, 4 and 5 years. Girls and boys who started upper secondary school in school year 2012/13, by birth country group. Percent

Flickor

Källa: Skolverkets elevregister

Alla nationella gymnasieprogram är treåriga, vilket innebär att en elev normalt sett ska ha fått avgångsbetyg efter 3 år. Det är också vanligast att ha slutfört gymnasiet efter 3 år. För exempelvis elever som påbörjar

⁸ För att få examen ska eleven ha gått ett fullständigt program med minst 2 500 kurspoäng och bland annat ha godkända betyg i minst 2 250 av kurspoängen. För de elever som inte uppfyller kraven för gymnasieexamen utfärdas studiebevis, om de slutfört ett fullständigt nationellt program och blivit betygsatta i minst 2 500 kurspoäng. Läs mer på www.skolverket.se.

gymnasiet i ett introduktionsprogram och därefter börjar ett nationellt program kan det ta fler år att slutföra gymnasiestudierna. Många av eleverna födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid läser introduktionsprogram, vilket visats tidigare. Andelen som slutför gymnasiet efter 5 år är högst inom denna, där 5 procent av flickorna och 8 procent av pojkarna slutfört gymnasieskolan efter 5 år. Även födda i Europa slutför i något högre grad gymnasiet efter 5 år jämfört med övriga grupper.

Högskolan

För att bli antagen till högre utbildning krävs behörighet som är indelad i grundläggande och särskild behörighet. Grundläggande behörighet får elever bland annat genom att de har en gymnasieexamen. I föregående avsnitt visades att andelen som avslutar gymnasiet varierar mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda. Andelen av de som avslutar gymnasiet som har en gymnasieexamen varierar också, men det är mindre skillnader mellan grupper. Av de som läste högskoleförberedande program och avslutade gymnasiet 2018 var andelen med examen drygt 70 procent inom gruppen utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid, omkring 80 procent i övriga grupper av utrikes födda, samt inrikes födda med två utrikes födda föräldrar och drygt 90 procent inom gruppen inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Andelen med examen är i regel minst ett par procentenheter högre för flickor än för pojkar. Störst skillnad år 2018 var det i gruppen inrikes födda med två utrikes födda föräldrar där 85 procent av flickorna och 78 procent av pojkarna som avslutade ett högskoleförberedande program hade en examen.

Påbörja högre studier

I diagram 10 visas andelen av de som slutförde sin gymnasieutbildning läsåret 2012/13 som hade påbörjat en högre utbildning senast höstterminen 2018, alltså 5 år efter att de avslutat gymnasiet. Kvinnor läser i högre utsträckning än män vidare på högskola och universitet. Av de som slutförde sin gymnasieutbildning läsåret 2012/13 hade 55 procent av kvinnorna och 39 procent av männen påbörjat en högre utbildning 5 år senare. Födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar påbörjar högskola i något högre utsträckning än övriga grupper. Detta gäller både bland kvinnor och bland män och hänger samman med att det är en högre andel som läser högskoleförberedande program i denna grupp. Det är små skillnader mellan övriga fyra grupper av utrikes och inrikes födda vad gäller andelen som läser vidare.

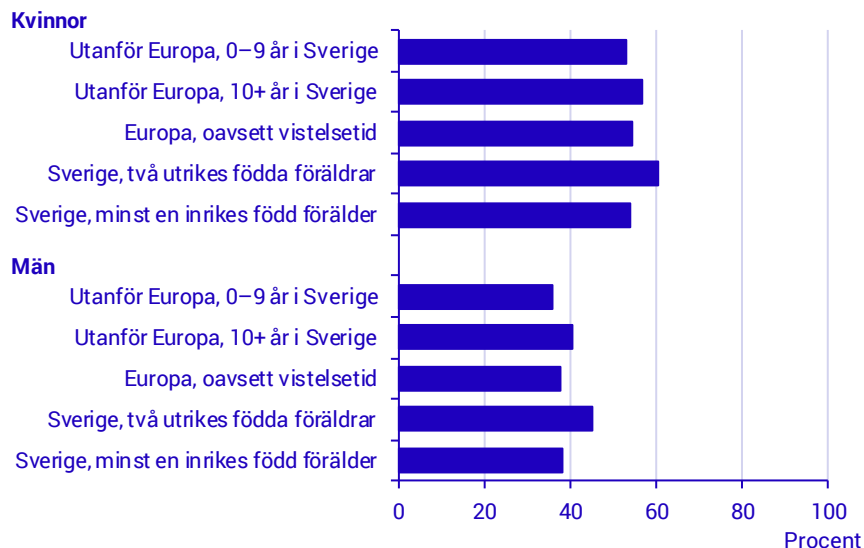
Det är vanligast att påbörja högre studier direkt efter slutförd gymnasieutbildning. Närmare hälften av de som påbörjat högre studier efter 5 år började studierna höstterminen samma år som de slutförde gymnasiet. Detta gäller i alla grupper, men det är något vanligare att vänta ett par år i gruppen födda i Sverige med minst en inrikes född förälder.

Det är relativt små skillnader mellan grupper vad gäller andelen som påbörjar en högre utbildning efter gymnasiet. Andelen är något högre för födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar än för övriga grupper.

Diagram 10

Andel som påbörjat högskolestudier inom 5 år efter slutförd gymnasieutbildning. Kvinnor och män avgångna från gymnasiet läsåret 2012/13, efter födelselandsgrupp

Share who have started higher education within 5 years after completing upper secondary school. Women and men who completed upper secondary school in school year 2012/13, by birth country group. Percent

Källa: SCB, Universitets- och högskoleregistret

Typ av program

Högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå kan läsas i program eller som fristående kurser. Programmen kan delas upp i yrkesexamensprogram och generella program⁹. I yrkesexamensprogrammen ingår exempelvis utbildningar till lärare, läkare, sjuksköterska, civilingenjör, civilekonom och socionom.

Diagram 11 visar fördelningen efter olika typer av program och kurser. Att läsa yrkesexamensprogram är vanligast bland utomeuropeiskt födda med längre vistelsetid, födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Andelen studenter registrerade på yrkesexamensprogram är nära eller omkring 50 procent i dessa tre grupper. Bland födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige och födda i Europa är det istället generella program som är vanligast. Det gäller särskilt utomeuropeiskt födda män med kortare vistelsetid. 62 procent av högskolestudenterna i denna grupp läser på generella program.

Yrkesexamensprogram är vanligast bland födda utanför Europa med minst 10 år i Sverige och bland födda i Sverige. Bland födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige och födda i Europa är generella program vanligast.

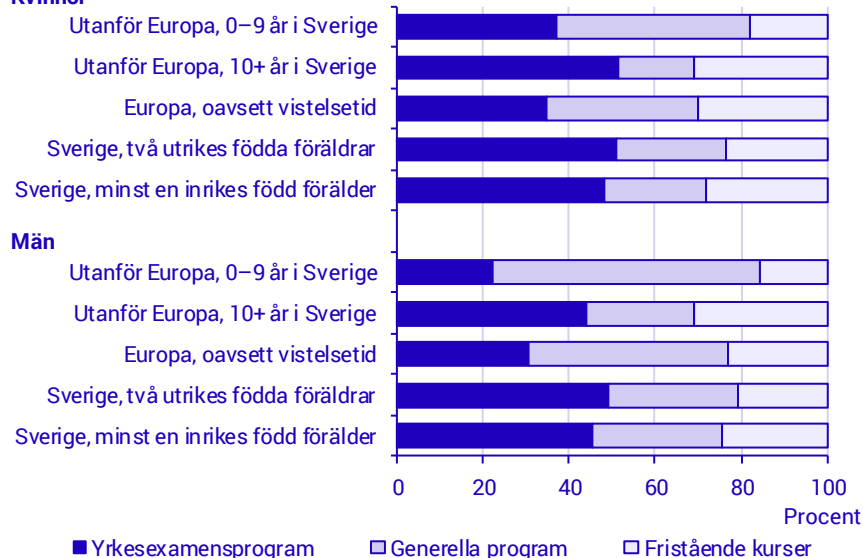
⁹ Här ingår även konstnärliga program.

Diagram 11

Typ av program/kurs för registrerade studenter. Kvinnor och män registrerade i högskolestudier läsåret 2017/18, efter födelselandsgrupp

Type of programme/course for registered students. Women and men registered in higher education school year 2017/18, by birth country group. Percent

Kvinnor

Källa: SCB, Universitets- och högskoleregistret

Inresande studenter, det vill säga personer som ingår i ett utbytesprogram eller som på egen hand har kommit till Sverige för studier, ingår inte i diagrammet.

Prestationsgrad

För att jämföra hur väl olika grupper presterar i högre studier kan antalet avklarade högskolepoäng i förhållande till registrerade högskolepoäng mätas. Detta mått benämns prestationsgrad¹⁰. Om en student tar alla sina registrerade poäng är prestationsgraden 100 procent.

När prestationsgrad studeras för olika grupper av utrikes och inrikes födda och för olika typer av kurser märks framförallt en skillnad beroende på typ av kurs. Prestationsgraden är lägre för studenter som läser fristående kurser jämfört med studenter som går generella program eller yrkesexamensprogram. Prestationsgraden är också generellt sett högre för kvinnor än för män. När det gäller fristående kurser är prestationsgraden högst för födda i Sverige med minst en inrikes född förälder, 75 procent för kvinnor och 68 procent för män, och lägst för utomeuropeiskt födda med minst 10 års vistelsetid, 54 respektive 49 procent. I generella program och yrkesexamensprogram är prestationsgraden över 80 procent för de flesta grupper. Bland kvinnor är prestationsgraden högst för inrikes födda med minst en inrikes född förälder medan den bland män är ungefär densamma för grupperna

¹⁰ Måttet ingår i Universitetskanslersämbetets (UKÄ) statistikredovisning av genomströmning i högskolan, se www.uka.se. I måttet räknas både avklarade högskolepoäng och registrerade poäng om till helårsekvivalenter.

födda i Sverige med minst en inrikes född förälder och för födda i Europa.

Tabell 3

Prestationsgrad inom olika typer av program/kurser. Kvinnor och män registrerade i högskolestudier läsåret 2017/18, efter födelselandsgrupp

Performance indicator for different types of programmes/courses. Women and men registered in higher education school year 2017/18, by birth country group

	Fristående kurser		Generella program		Yrkesexamensprogram	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Utanför Europa, 0–9 år i Sverige	63	58	83	79	83	79
Utanför Europa, 10+ år i Sverige	54	49	81	75	91	86
Europa, oavsett vistelsetid	64	60	87	86	95	92
Sverige, två utrikes födda föräldrar	57	54	83	79	90	85
Sverige, minst en inrikes född förälder	75	68	92	87	98	92

Källa: SCB, Universitets- och högskoleregistret

Med måttet prestationsgrad mäts antalet avklarade högskolepoäng i förhållande till registrerade högskolepoäng.

Inresande studenter, det vill säga personer som ingår i ett utbytesprogram eller som på egen hand har kommit till Sverige för studier, ingår inte i tabellen.

Sysselsättning och arbetsvillkor

I detta kapitel beskrivs andelen förvärvsarbetande i olika åldrar och efter utbildningsnivå. För de som är förvärvsarbetande beskrivs vanliga yrken, matchning på arbetsmarknaden, arbetsvillkor och oro för att bli arbetslös. För personer som ej förvärvsarbetar beskrivs om de är arbetslösa eller utanför arbetskraften.

Förvärvsarbetande

Andel förvärvsarbetande

Det är tydliga skillnader i andelen förvärvsarbetande mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda. För såväl kvinnor som män gäller att utomeuropeiskt födda med kort vistelsetid förvärvsarbetar i lägst utsträckning. År 2017 var andelen förvärvsarbetande 33 procent för kvinnor och 49 procent för män i denna grupp. Andelen förvärvsarbetande är betydligt högre för utomeuropeiskt födda med längre vistelsetid och för födda i Europa. Andelen förvärvsarbetande är omkring 70 procent i dessa två grupper, något högre för män än för kvinnor. För inrikes födda med två utrikes födda föräldrar är andelen ytterligare något högre, 76–77 procent, och i denna grupp är det bland kvinnor som andelen är högst. Andelen förvärvsarbetande bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder är 84 procent för kvinnor och 85 procent för män.

Andelen förvärvsarbetande har ökat sedan år 2000 i alla grupper av utrikes och inrikes födda. Störst är ökningen för födda utanför Europa som bott minst 10 år i Sverige.

I diagram 12 visas utvecklingen av andelen förvärvsarbetande under perioden 2000–2017. I alla grupper är andelen förvärvsarbetande högre år 2017 än år 2000. Födda utanför Europa med kortare vistelsetid och födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar har haft en svagare utveckling medan andelen förvärvsarbetande ökat mest för födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid. Bland utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid var vistelsetiden i genomsnitt något högre år 2000 än år 2017. Detta har viss betydelse för utvecklingen eftersom andelen förvärvsarbetande ökar med tiden i Sverige. För födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar beror den svagare utvecklingen främst på en ökad andel i åldrarna 20–25 år, åldrar där andelen förvärvsarbetande är lägre. För utrikes födda med minst 10 års vistelsetid är det istället en minskad andel i yngre åldrar, vilket till viss del bidrar till en kraftigare ökning av andelen förvärvsarbetande.

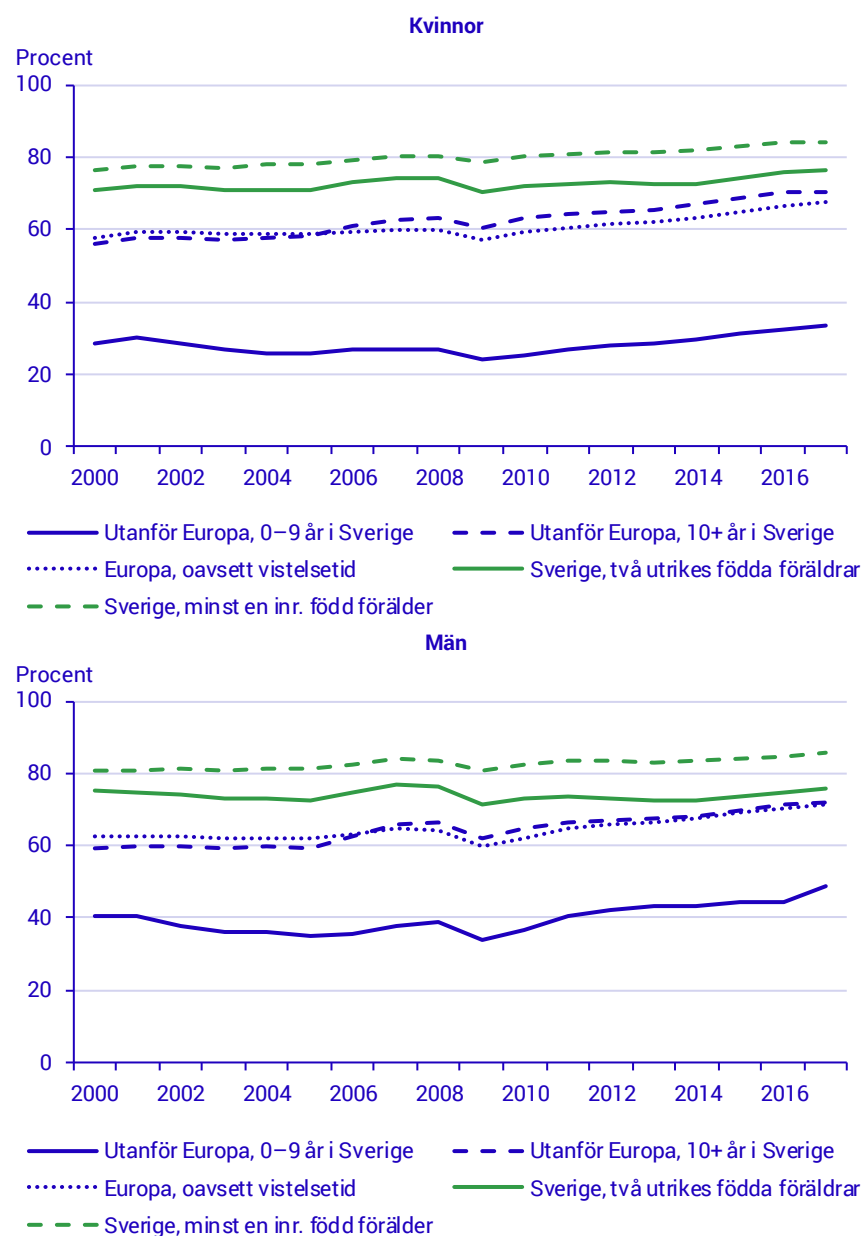
Utvecklingen under 2000-talet påverkas också bland annat av konjunkturläget under olika perioder. År 2009 sjönk andelen förvärvsarbetande till följd av finanskrisen som utbröt i Sverige under hösten 2008. Denna nedgång märks tydligt i alla grupper, mer för män än för kvinnor, men var mindre för födda i Sverige med minst en inrikes född

förälder än för övriga grupper. För både kvinnor och män var nedgången störst i grupperna födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid och födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Båda dessa grupper var relativt nya på arbetsmarknaden, på grund av att de nyligen invandrat eller var i yngre åldrar.

Efter 2009 har andelen förvärvsarbetande ökat mer för grupperna födda utomlands än för de födda i Sverige och skillnaderna mellan utrikes och inrikes födda har därmed minskat något.

Diagram 12

Andel förvärvsarbetande. Kvinnor och män 20–64 år efter födelselandsgrupp, 2000–2017
Share gainfully employed. Women and men aged 20–64 by birth country group, 2000–2017.
 Percent

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Förvärvsarbete efter ålder

Bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder är andelen förvärvsarbete som högst mellan omkring 30 och 60 års ålder och ligger då på mellan 83 och 92 procent för kvinnor och 84 och 93 procent för män. Övriga grupper, förutom utomeuropeiskt födda med 0–9 år i Sverige, följer ett liknande åldersmönster, även om andelarna är lägre. För utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid är andelen förvärvsarbete högst i åldrarna 35–50 år för kvinnor och för män mellan ungefär 30 och 40 års ålder. I åldrar över dessa är andelen förvärvsarbete lägre för varje ålder. Eftersom de varit i Sverige en kortare tid har de också i många fall invandrat åldrar över 40 år. I tidigare studier¹¹ har det visats att flyktingar och anhöriginvandrare som invandrar till Sverige vid 40 års ålder eller senare kommer in på arbetsmarknaden i lägre grad än de som invandrat i yngre åldrar. Utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid tillhör i stor utsträckning dessa grupper.

Födda utanför Europa med längre vistelsetid förvärvsarbetar i högre grad än födda i Europa i yngre åldrar. I åldrar över 45 är andelen förvärvsarbete istället högre för födda i Europa.

Födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid och födda i Europa förvärvsarbetar totalt sett i ungefär lika hög utsträckning. När olika åldrar studeras märks dock skillnader mellan dessa två grupper. I yngre åldrar är det en högre andel förvärvsarbete bland utomeuropeiskt födda med längre vistelsetid, medan födda i Europa förvärvsarbetar i högre utsträckning i åldrar över 45 år. En förklaring till den lägre andelen förvärvsarbete bland födda i Europa i unga åldrar kan vara att de i högre grad invandrat på grund av studier.

När andelen förvärvsarbete studeras efter ålder blir det tydligt att den lägre förvärvsfrekvensen för födda i Sverige med två utrikes födda i huvudsak kan förklaras av deras yngre ålder. Andelen förvärvsarbete totalt sett var för denna grupp nära nivån för födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid och födda i Europa, medan nivån ligger närmare inrikes födda med minst en inrikes född förälder i många åldrar. Andelen förvärvsarbete är dock, oavsett ålder, lägre för de med två utrikes födda föräldrar än för de med minst en inrikes född förälder.

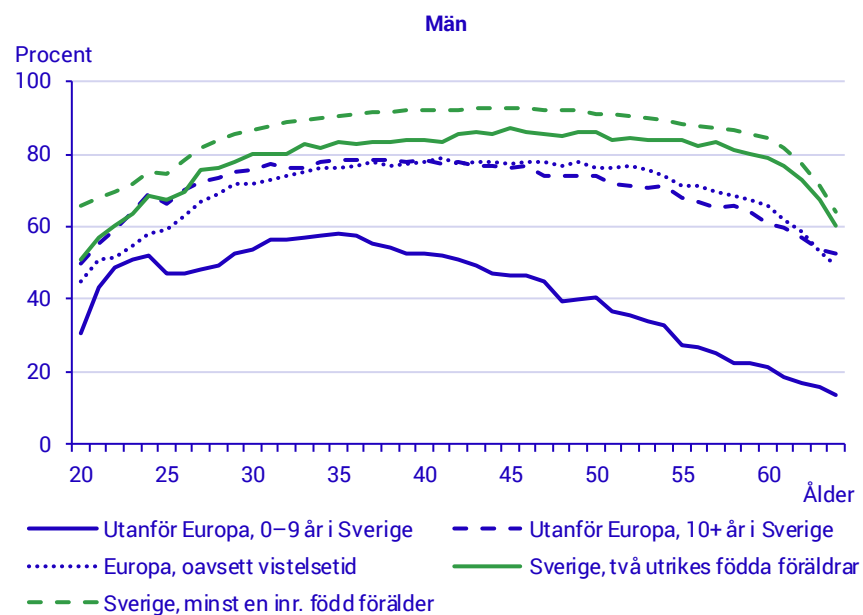
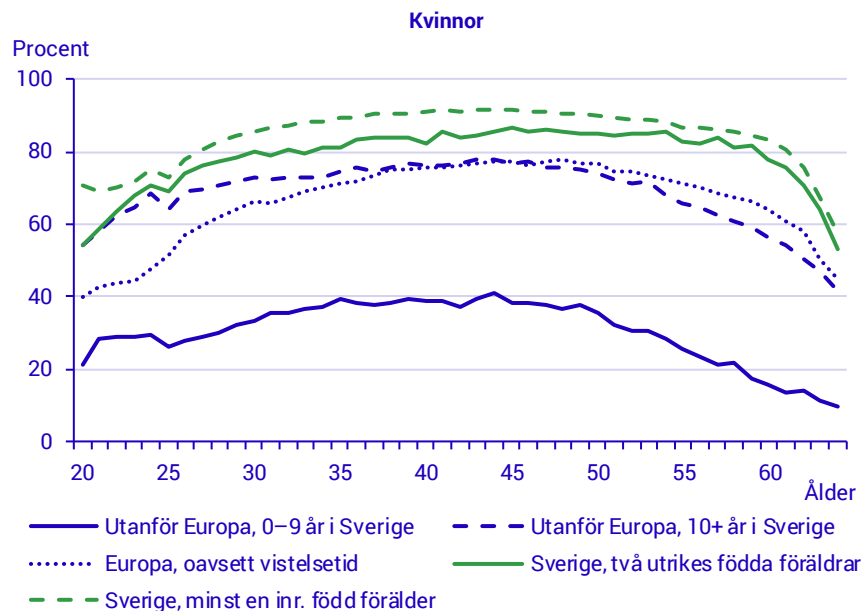
I åldrar under 25 år är andelen förvärvsarbete på samma nivå för födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid och för födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Att dessa två grupper är lika varandra i dessa åldrar är väntat eftersom unga vuxna som bott i Sverige i minst 10 år i många fall har invandrat i tidig barndom och därmed har hela eller största delen av sin skolgång i Sverige, liksom personer födda i Sverige.

¹¹ Se till exempel SCB (2014) Integration – etablering på arbetsmarknaden, Integration: Rapport 7 och SCB (2018) De första 15 åren – Flyktingars försörjning i Sverige, Integration: Rapport 12.

Diagram 13

Andel förvärvsarbetande i olika åldrar. Kvinnor och män 20–64 år efter födelselandsgrupp, 2017

Share gainfully employed in different ages. Women and men aged 20–64 by birth country group, 2017. Percent

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Nedgången i andelen förvärvsarbetande mellan 24 och 25 års ålder beror på olika gränsvärden för att räknas som förvärvsarbetande och innebär inte en reellt lägre nivå.

Förvärvsarbetande efter utbildningsnivå

I diagram 14 visas andelen förvärvsarbetande efter utbildningsnivå för födda i de olika grupperna av utrikes och inrikes födda. Andelen förvärvsarbetande redovisas här för åldersgruppen 30–64 år, de åldrar då de flesta har nått sin slutliga utbildningsnivå. Det finns ett positivt samband mellan utbildningsnivå och sysselsättning. Framförallt är andelen förvärvsarbetande lägre bland förgymnasialt utbildade jämfört

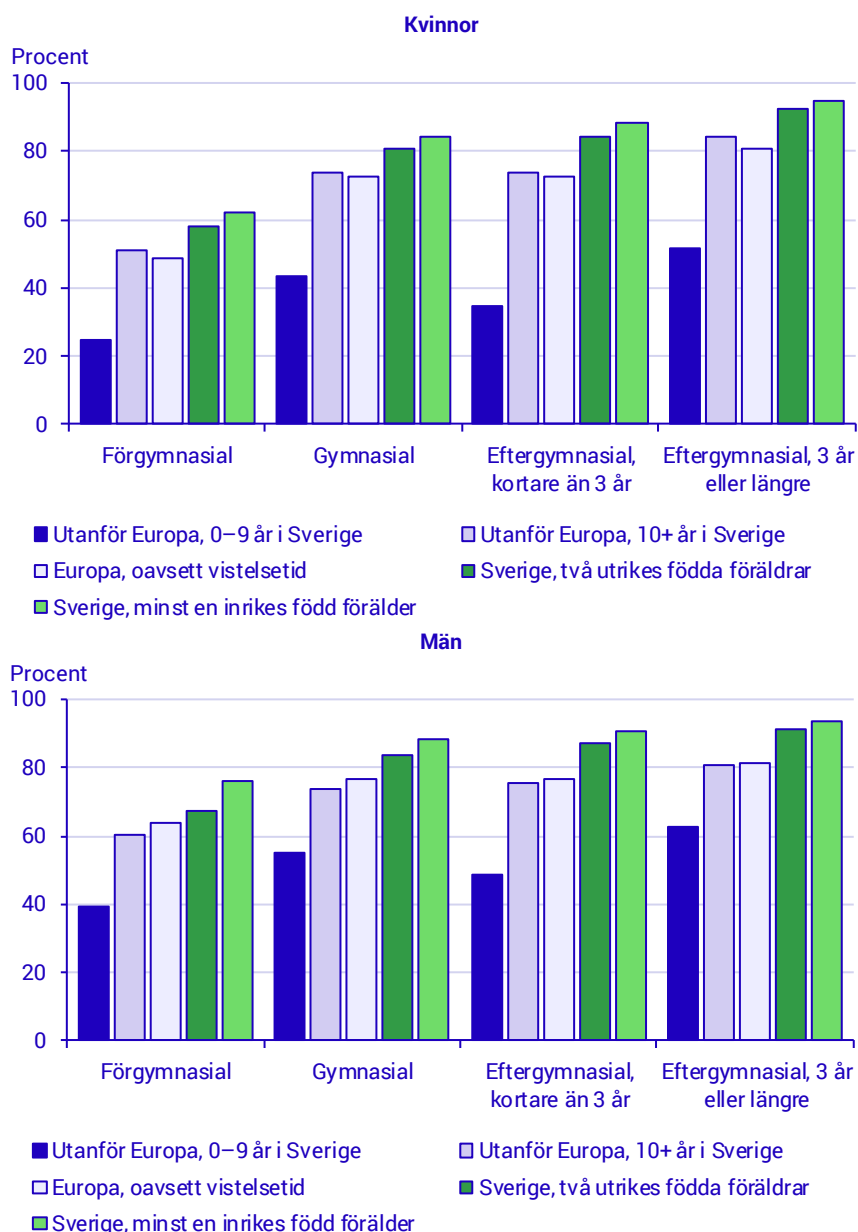
med gymnasialt och eftergymnasialt utbildade. För personer med minst gymnasial utbildningsnivå är sambandet inte lika tydligt. Andelen förvärvsarbetande är exempelvis lägre för personer med mindre än 3 års eftergymnasial utbildning än för gymnasialt utbildade inom gruppen utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid och inom övriga grupper av utrikes födda är det en mycket liten eller ingen skillnad mellan dessa två grupper.

Diagram 14

Andel förvärvsarbetande efter utbildningsnivå. Kvinnor och män 30–64 år efter födelseleksgrupp, 2017

Share gainfully employed by level of education. Women and men aged 30–64 by birth country group, 2017. Percent

Andelen förvärvsarbetande är högre bland kvinnor än bland män med lång eftergymnasial utbildning i flera grupper. Detta gäller såväl födda utanför Europa med minst 10 år i Sverige, födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och födda i Sverige med minst en inrikes född förälder.

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Andelen förvärvsarbetande redovisas inte för personer för vilka uppgift om utbildningsnivå saknas.

De skillnader som tidigare visats mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda gäller i stort sett inom varje utbildningsnivå. Andelen förvärvsarbetande är genomgående lägst för utomeuropeiskt födda med kort vistelsetid och högst för inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Mellan utomeuropeiskt födda med längre vistelsetid och födda i Europa är det ofta mycket små skillnader.

Värt att notera är att andelen förvärvsarbetande är högre bland kvinnor än bland män med lång eftergymnasial utbildning i flera grupper. Detta gäller såväl födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid, 84 respektive 81 procent, födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar, 92 respektive 91 procent och födda i Sverige med minst en inrikes född förälder, 95 respektive 94 procent.

Anställningsformer och egenföretagare

Genom SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU) finns uppgift om personer är fast eller tidsbegränsat anställda eller om de är egna företagare. Fast anställda omfattar personer med tillsvidareanställning och tidsbegränsat anställda omfattar personer med vikariat, anställningsstöd, säsongarbete, provanställning eller objekts/projektanställning samt övriga former av tidsbegränsade anställningar. Bland egenföretagare ingår även medhjälpande familjemedlemmar.

Tidsbegränsad anställning är vanligt bland födda utanför Europa som har bott 0–9 år i Sverige. Av de sysselsatta är 58 procent av kvinnorna och 43 procent av männen tidsbegränsat anställda.

I diagram 15 visas anknytningsgraden till arbetsmarknaden för sysselsatta i de olika grupperna av utrikes och inrikes födda. Utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid har betydligt oftare tidsbegränsad anställning jämfört med övriga grupper. I denna grupp är 58 procent av kvinnorna och 43 procent av männen tidsbegränsat anställda. Motsvarande andelar för inrikes födda med minst en inrikes född förälder, där andelen tidsbegränsat anställda är lägst, är 12 procent för kvinnor och 9 procent för män. Även bland män födda i Europa är andelen tidsbegränsat anställda låg, 11 procent. I övriga grupper är andelen tidsbegränsat anställda runt 20 procent för kvinnor och omkring 15 procent för män. För födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar kan skillnaden jämfört med de med minst en inrikes född förälder troligtvis till stor del förklaras av deras unga ålder. Tidsbegränsad anställning är betydligt vanligare i åldrar under 25 år.

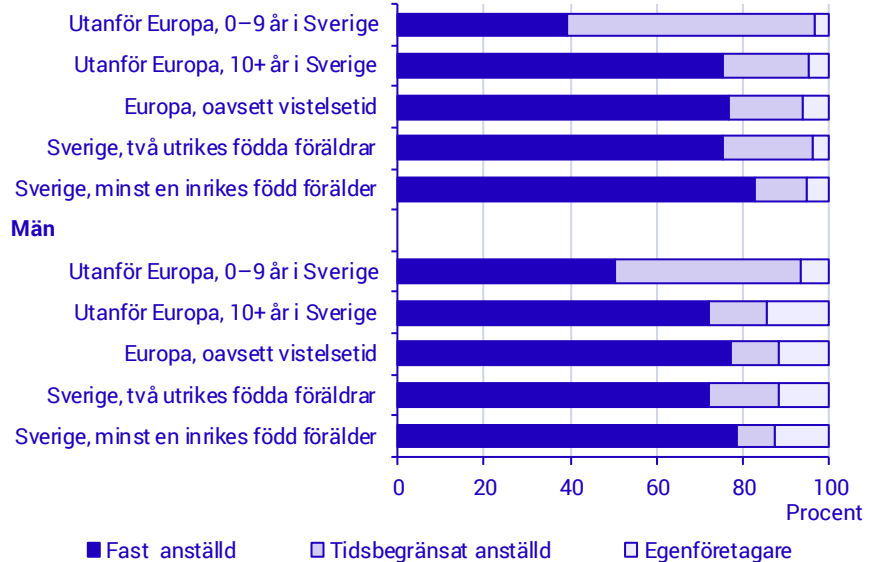
Egenföretagande är vanligare bland män än bland kvinnor. Totalt är 5 procent av kvinnorna och 12 procent av männen egenföretagare. Utomeuropeiskt födda med kortare vistelsetid är egenföretagare i lägre utsträckning än övriga grupper. Det gäller särskilt bland män där andelen är 7 procent i denna grupp och mellan 11 och 14 procent i övriga grupper.

Diagram 15

Fast eller tidsbegränsat anställda samt egenföretagare. Sysselsatta kvinnor och män 20–64 år efter födelselandsgrupp, 2018

Permanent or temporary employees and self-employed. Employed women and men aged 20–64 by birth country group, 2018. Percent

Kvinnor

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Medelarbetstid per vecka

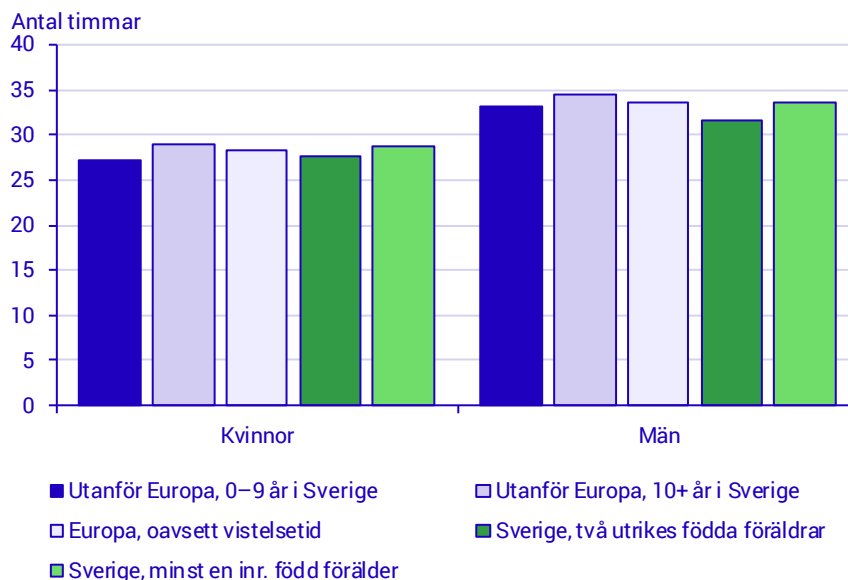
I diagram 16 redovisas medelarbetstiden per vecka för kvinnor och män i de olika grupperna av utrikes och inrikes födda. Med arbetstid avses här faktiskt arbetade timmar under den vecka intervjun skedde. År 2018 var medelarbetstiden 28,5 timmar per vecka för kvinnor och 33,6 timmar per vecka för män. Det är små skillnader mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda när det gäller antal arbetade timmar för sysselsatta.

Medelarbetstiden för sysselsatta är ungefär densamma i alla grupper av utrikes och inrikes födda.

Diagram 16

Medelarbetstid per vecka. Sysselsatta kvinnor och män 20–64 år efter födelselandsgrupp, 2018

Average number of working hours per week. Employed women and men aged 20–64 by birth country group, 2018

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Vanliga yrken

De förvärvsarbetande i Sverige arbetar inom drygt 400 olika yrken. Ungefär en femtedel av samtliga förvärvsarbetande med yrkesuppgift innehar något av de tio vanligaste yrkena. Enligt SCB:s yrkesregister är de vanligaste yrkena i Sverige undersköterskor inom hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende, grundskollärare samt butikssäljare inom fackhandel. Detta är också de vanligaste yrkena för inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Vilka de vanligaste yrkena är varierar mellan övriga grupper av utrikes och inrikes födda. För utomeuropeiskt födda med kortare vistelsetid och för födda i Europa är städare det vanligaste yrket, följt av undersköterskor. För födda utanför Europa med längre vistelsetid är städare det näst vanligaste yrket. För dessa är undersköterska det vanligaste yrket, precis som för inrikes födda med minst en inrikes född förälder. För födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är butikssäljare inom fackhandel det vanligaste yrket, följt av lager- och terminalpersonal.

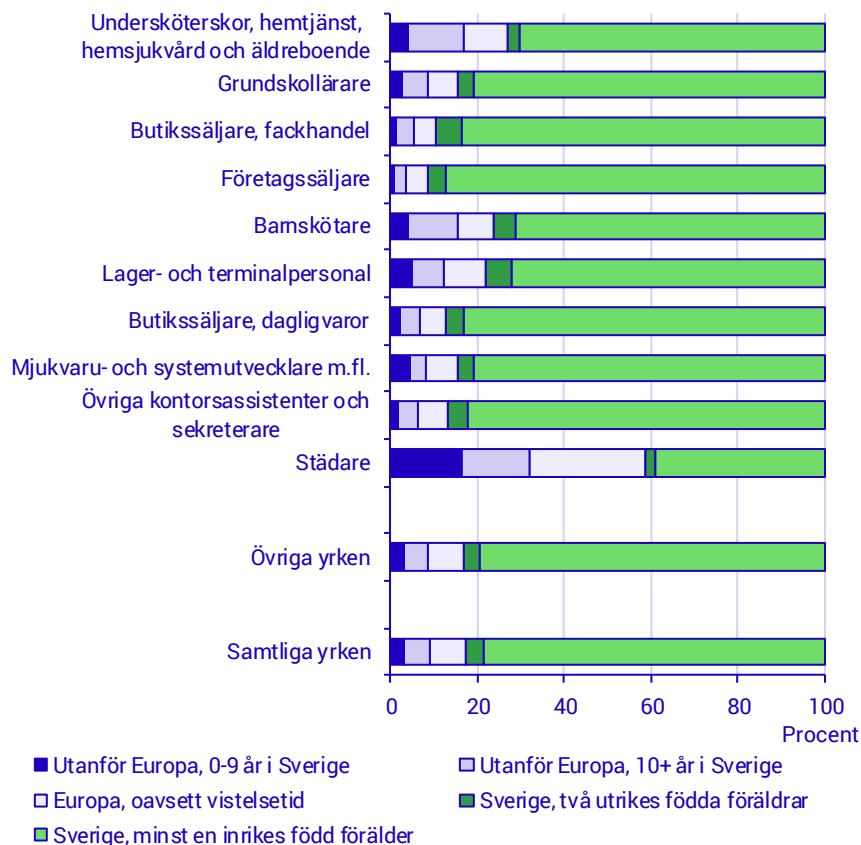
I diagram 17 visas fördelningen efter födelselandsgrupp inom de tio vanligaste yrkena, för övriga yrken och totalt för alla yrken. Bland städare tillhör en stor andel någon av de tre grupperna av utrikes födda. Nära 60 procent av alla städare är utrikes födda, vilket kan jämföras med att 17 procent av alla förvärvsarbetande är utrikes födda. Även bland undersköterskor samt lager- och terminalpersonal är samtliga grupper av utrikes födda överrepresenterade. Utomeuropeiskt födda utgör också en större andel av barnskötare än av samtliga förvärvsarbetande. Företagssäljare är istället ett yrke där samtliga grupper av utrikes födda är underrepresenterade medan en hög andel är födda i Sverige med

minst en inrikes född förälder. För grundskollärare samt mjukvaru- och systemutvecklare är fördelningen efter födelselandsgrupp relativt lik den för samtliga förvärvsarbetande.

Diagram 17
Fördelning efter födelselandsgrupp inom de tio vanligaste yrkena, övriga yrken och samtliga yrken. Förvärvsarbetande 20–64 år, 2017

Distribution by birth country group within the ten most common occupations, other occupations and all occupations. Gainfully employed persons aged 20–64, 2017. Percent

Av de tio vanligaste yrkena är andelen utrikes födda högst bland städare och lägst bland företagssäljare.

Källa: SCB, Yrkesregistret

Matchningen på arbetsmarknaden

Att ha rätt yrke för den utbildning man har är en fråga som diskuteras allt mer. Detta benämns ofta som matchning på arbetsmarknaden. Ett mått som kan användas för att studera matchningen är matchningsgrad. Matchningsgrad visar andelen av de anställda som arbetar i yrken som stämmer väl överens med deras utbildning. Här avses inte enbart utbildningsnivån utan även inriktningen på utbildningen. Anställda som inte är matchade har antingen för hög utbildningsnivå i förhållande till vad yrket kräver eller en utbildningsinriktning som inte bedöms stämma överens med yrkets inriktning.

I diagram 18 visas matchningsgrad för de olika grupperna av utrikes och inrikes födda. För både kvinnor och män är matchningsgraden lägst bland födda utanför Europa som har bott i Sverige mindre än 10 år och högst bland födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Andelen

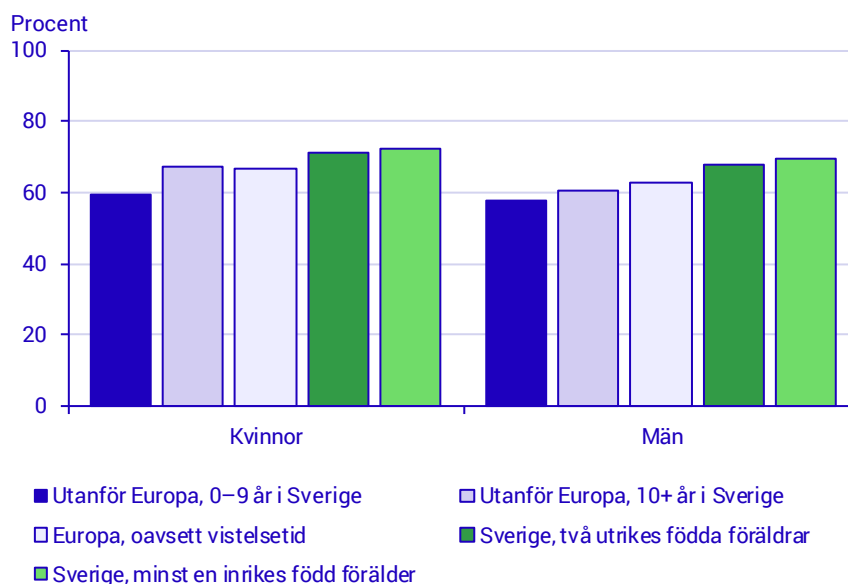
matchade bland utomeuropeiskt födda med kort vistelsetid är 60 procent bland kvinnor och 58 procent bland män. Bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder är andelen 73 procent bland kvinnor och 70 procent bland män.

Matchningsgraden är högre för kvinnor än för män i samtliga grupper av utrikes och inrikes födda. En förklaring till detta kan vara att kvinnor i högre grad än män arbetar i legitimationsyrken som lärare och inom vården, yrken där efterfrågan på arbetskraft är hög. Störst är könsskillnaden för utomeuropeiskt födda med minst 10 års vistelsetid där matchningsgraden är 67 procent bland kvinnor och 61 procent bland män.

Diagram 18

Andel anställda med matchning mellan utbildning och yrke. Kvinnor och män 20–64 år efter födelselandsgrupp, 2017

Share of employees with matching between education and occupation. Women and men aged 20–64 by birth country group, 2017. Percent

Källa: SCB, Regionala matchningsindikatorer

Arbetsvillkor

De mer subjektiva aspekterna av arbetslivet kan belysas utifrån Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC). Resultat från undersökningen visar bland annat att utrikes födda i högre utsträckning än inrikes födda har enformiga arbeten, saknar inflytande över sin arbetssituation och oroar sig för att bli arbetslösa. Det gäller också unga i åldrarna 16–24 i högre utsträckning än personer i övriga åldersgrupper och personer med förgymnasial eller gymnasial utbildningsnivå i högre utsträckning än de med eftergymnasial utbildning.

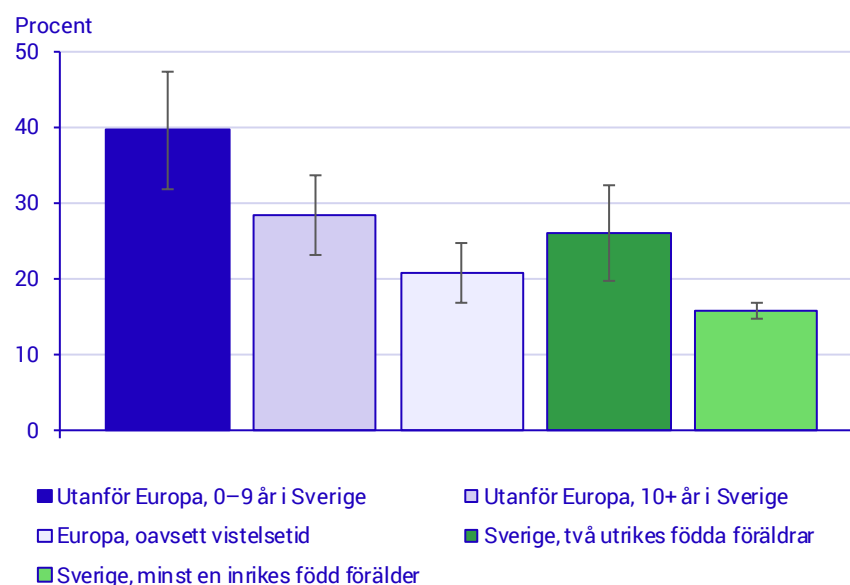
Att ha ett arbete man upplever som enformigt är vanligare bland grupperna födda utanför Europa och bland inrikes födda med två utrikes födda föräldrar än bland inrikes födda med minst en inrikes född

förälder. Bland de förvärvsarbetande som är födda utanför Europa och har varit i Sverige kortare tid än 10 år har hela 40 procent ett arbete de tycker är enformigt. Motsvarande andel bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder är 16 procent.

Diagram 19

Andel som upplever sitt arbete som enformigt. Förvärvsarbetande 16–64 år efter födelselandsgrupp, 2016–2017

Share who perceive their work as monotonous. Employed persons aged 16–64 by birth country group, 2016–2017. Percent

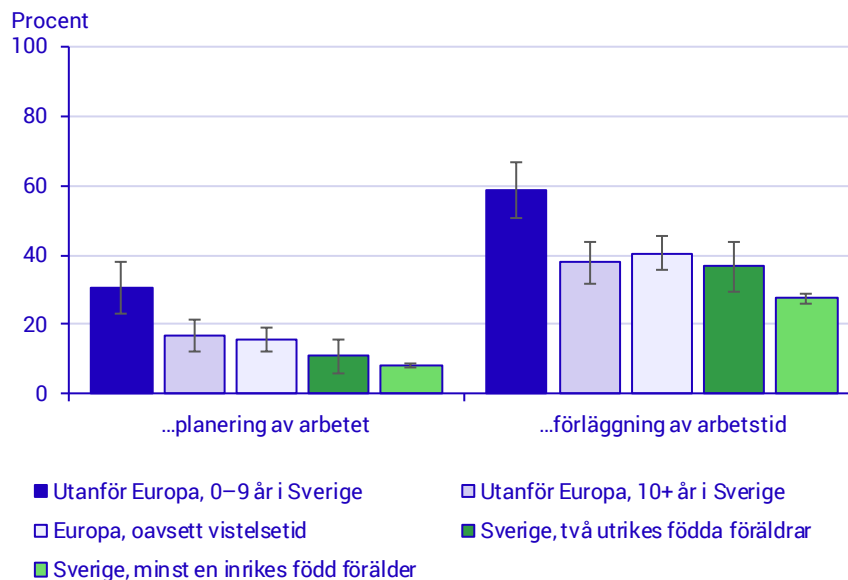
Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige saknar oftare inflytande över sin arbets-situation än övriga grupper av såväl utrikes som inrikes födda.

Det är vanligare att utomeuropeiskt födda med 0–9 år i Sverige har ett arbete där man saknar inflytande över sin arbetssituation, jämfört med övriga grupper av såväl utrikes som inrikes födda. I den gruppen uppger 31 procent att de saknar inflytande över planeringen av sitt arbete och 59 procent att de saknar inflytande över förläggningen av sin arbetstid. Bland dem som är födda utanför Europa och har varit i Sverige i minst 10 år är andelarna markant lägre, 17 respektive 38 procent. Ännu lägre är andelarna bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder. I den gruppen uppger 8 procent att de saknar inflytande över planeringen av sitt arbete och 27 procent saknar inflytande över förläggningen av sin arbetstid.

Diagram 20

Andel som saknar inflytande över planering av arbetet samt över förläggning av arbetstiden. Anställda i åldrarna 16–64 år efter födelselandsgrupp, 2016–2017
Share who have no influence on the planning of the work or of working hours. Employed persons aged 16–64 by birth country group, 2016–2017. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Fyra av tio förvärvsarbetande födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige är oroliga för att bli arbetslösa. Bland födda i Sverige med minst en inrikes född förälder gäller det en av tio.

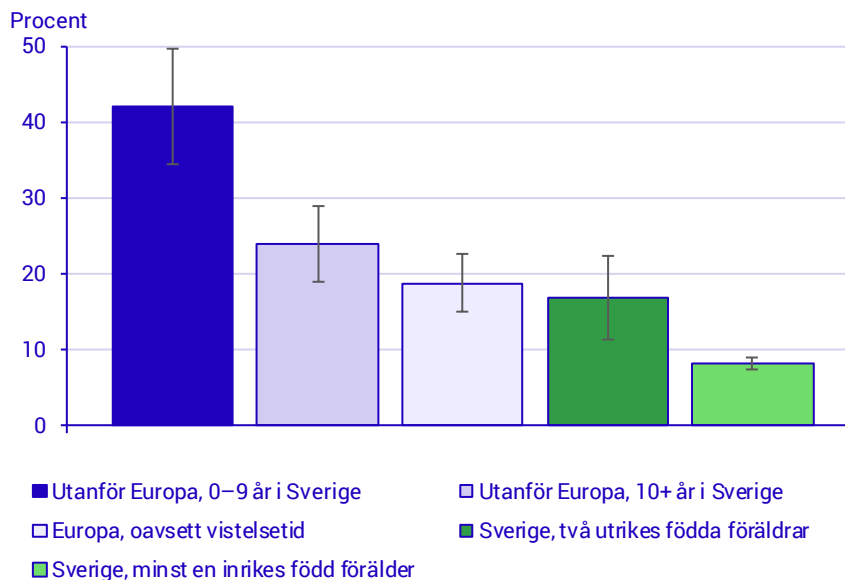
Oro för arbetslöshet

Det finns också skillnader mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda när det gäller oro för arbetslöshet. Störst är oron bland de förvärvsarbetande som är födda utanför Europa och har varit i Sverige en kortare tid, 42 procent i den gruppen uppger att de är oroliga för att bli arbetslösa. Bland dem som är födda utanför Europa och har varit i Sverige i minst 10 år är andelen nästan hälften så hög, 24 procent. Lägst andel som oroar sig för arbetslöshet finns bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder, 8 procent.

Diagram 21

Andel som är oroliga för att bli arbetslösa. Förvärvsarbetande i åldrarna 16–64 år efter födelselandsgrupp, 2016–2017

Share worrying about becoming unemployed. Employed persons aged 16–64 by birth country group, 2016–2017. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Ej förvärvsarbetande

Arbetslösa och utanför arbetskraften

Personer som inte är sysselsatta kan delas in efter om de är arbetslösa eller utanför arbetskraften. Som arbetslösa räknas personer som uppger att de kan arbeta och som har sökt arbete under de senaste fyra veckorna. Personer utanför arbetskraften är varken sysselsatta eller arbetslösa. Här ingår exempelvis studerande, pensionärer, hemarbetande, värnpliktiga och långvarigt sjuka. Även personer som velat och kunnat arbeta, men som inte sökt arbete ingår.

Både andelen arbetslösa och andelen utanför arbetskraften är högst för utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid och lägst för inrikes födda med minst en inrikes förälder. Inom gruppen utomeuropeiskt födda med kortare vistelsetid är det betydligt vanligare för kvinnor att vara utanför arbetskraften än det är för män. Andelen kvinnor utanför arbetskraften är 39 procent i denna grupp medan motsvarande andel bland män är 17 procent.

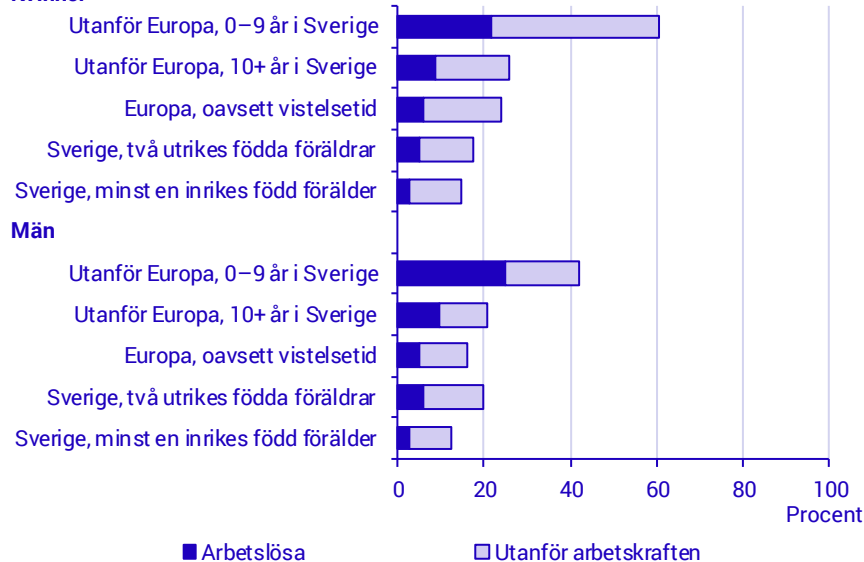
Bland män födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige är det vanligare att vara arbetslös än att vara utanför arbetskraften. I övriga grupper är det fler utanför arbetskraften än arbetslösa.

Diagram 22

Andel arbetslösa och utanför arbetskraften. Kvinnor och män 20–64 år efter födelselandsgrupp, 2018

Share unemployed and not in the labour force. Women and men aged 20–64 by birth country group, 2018. Percent

Kvinnor

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

I diagrammet redovisas andelarna i relation till hela befolkningen. Arbetslöshet redovisas oftast i relation till personer i arbetskraften, det vill säga sysselsatta och arbetslösa.

Långtidsarbetslöshet

För arbetslösa kan det vara relevant att studera om det är en kortare eller en längre tid som arbetslös. Långtidsarbetslöshet definieras i AKU som arbetslöshet överstigande 26 veckor, utan avbrott för till exempel tillfälligt arbete. Tidigare studier har visat att långtidsarbetslöshet har stora sociala och ekonomiska kostnader både för individen och samhället och att det har en negativ påverkan på chansen att få ett arbete¹².

Långtidsarbetslösa utgör totalt 27 procent av de arbetslösa kvinnorna och 34 procent av de arbetslösa männen. För kvinnor är långtidsarbetslöshet mindre vanligt för inrikes födda med minst en inrikes född förälder än för övriga grupper, där andelarna är mellan 28 och 35 procent. För män är andelen långtidsarbetslösa tydligt högre för utomeuropeiskt födda med längre vistelsetid. Hälften av de arbetslösa i denna grupp är långtidsarbetslösa. Bland män är andelen långtidsarbetslösa lägst bland födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. I denna grupp utgör de 21 procent av de arbetslösa.

För kvinnor är långtidsarbetslöshet mindre vanligt för inrikes födda med minst en inrikes född förälder än för övriga grupper.

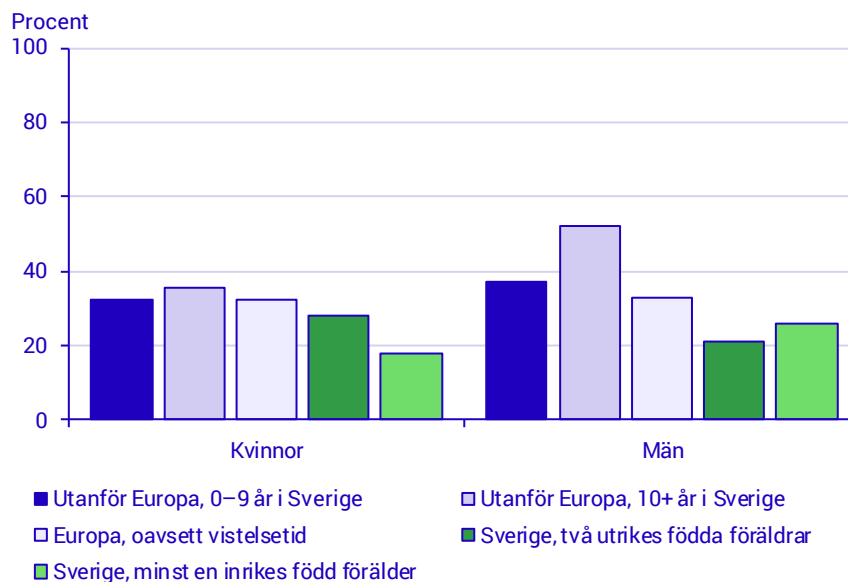
För män är andelen långtidsarbetslösa tydligt högre för födda utanför Europa med minst 10 år i Sverige.

¹² Se till exempel: Hensvik, L. och Nordström-Skans O (2013) *Networks and youth labor market entry*. Working Paper 2013:20, IFAU eller Edin, P.A. och Gustavsson M. (2008) Time out of work and skill depreciation, *Industrial & Labor Relations Review* 61, 2008, pp. 163-180.

Diagram 23

Andel långtidsarbetslösa bland arbetslösa. Kvinnor och män 20–64 år efter födelselandsgrupp, 2018

Share long-term unemployed of unemployed persons. Women and men aged 20–64 by birth country group, 2018. Percent

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Utanför arbetskraften

Personer utanför arbetskraften delas i diagram 24 in i undergrupperna heltidsstuderande, sjuka, pensionerade och övriga. I gruppen övriga ingår bland annat deltidstuderande och hemarbetande, inklusive personer som är utanför arbetskraften för vård av barn, familj eller närstående.

I grupperna födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid, födda i Europa samt kvinnor födda i Sverige med minst en inrikes född förälder är sjukdom den vanligaste anledningen till att befinna sig utanför arbetskraften. För män födda i Sverige med minst en inrikes född förälder är andelen studerande något högre än andelen sjuka. För födda utanför Europa med kortare vistelsetid är övriga den största gruppen för kvinnor och heltidsstuderande den största för män. För födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är heltidsstudier den vanligaste anledningen att inte tillhöra arbetskraften för män i samma grupp. Många i denna grupp är i 20-årsåldern, åldrar då det är vanligt att studera.

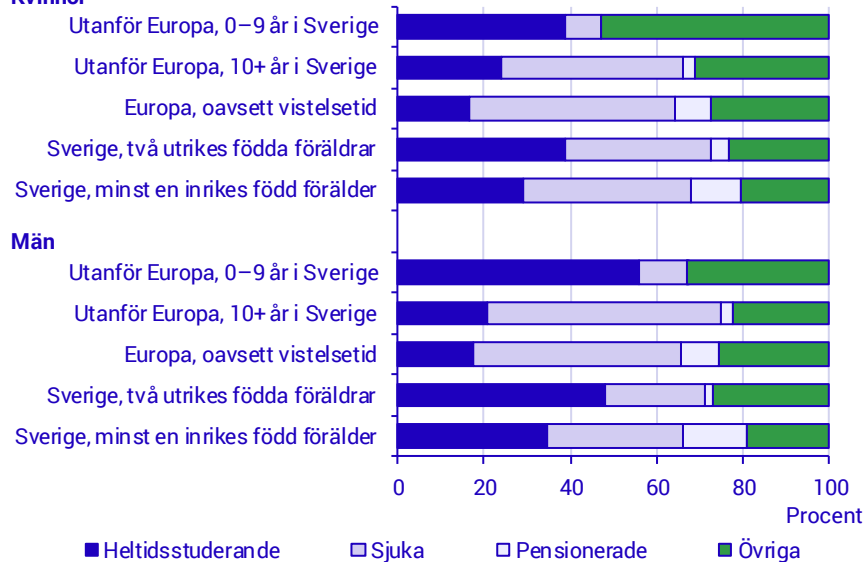
Födda i Sverige med minst en inrikes född förälder och födda i Europa är de grupper där högst andel av personerna utanför arbetskraften är pensionerade. En förklaring till detta är att dessa grupper har en äldre åldersstruktur än övriga grupper.

Diagram 24

Orsak till att vara utanför arbetskraften. Kvinnor och män 20–64 år som är utanför arbetskraften efter födelselandsgrupp, 2018

Reason for not being in the labour force. Women and men aged 20–64 not in the labour force by birth country group, 2018. Percent

Kvinnor

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

Ekonomi

I det här kapitlet redovisas disponibel inkomst, både utifrån inkomstnivå i relation till medianinkomsten men också efter olika inkomstslag. I kapitlet redovisas också några olika indikatorer på hur man upplever sin ekonomiska situation, som andelen som saknar kontantmarginal, andelen med ekonomiska problem och andelen som är oroliga för hushållets ekonomi.

Disponibel inkomst per konsumtionsenhet

Vilken ekonomisk standard en individ har påverkas av den egna inkomsten, men också av inkomster från andra personer som eventuellt ingår i hushållet och av hur många som ska försörjas. Inkomstnivå redovisas därför här med hänsyn tagen till hela hushållet, där samtliga medlemmar bidrar både på inkomst- och utgiftssidan. Redovisningen utgår från hushållets disponibla inkomst per konsumtionsenhet¹⁵.

I ett hushåll kan individer från flera olika födelselandsgrupper ingå. Detta har exempelvis betydelse för gruppen födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Många av de som ingår i denna grupp är barn och unga, och bor med föräldrar i någon av de olika grupperna av utrikes födda.

År 2017 var medianen av den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet omkring 140 000 kronor för födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid, cirka 210 000 för födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid och drygt 220 000 kronor för födda i Europa. För födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar var den 200 000 kronor och för födda i Sverige med minst en inrikes född förälder drygt 260 000 kronor

I diagram 25 redovisas utvecklingen av den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet för respektive födelselandsgrupp. Inkomsterna har räknats upp till 2017 års priser. I samtliga fem födelselandsgrupper har den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet ökat under 2000-talet, men inkomstutvecklingen ser olika ut för olika grupper. Totalt sett har den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet ökat med omkring 50 procent mellan 2000 och 2017. För utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid har inkomsterna ökat i långsammare takt, med drygt 30 procent. Även födda i Europa har haft en lägre inkomstutveckling, drygt 40 procent, medan födda utanför Europa med vistelsetid 10 år eller mer har en utveckling på samma nivå som för de två grupperna av inrikes födda, drygt 50 procent högre 2017 än 2000. En förklaring till den

Medianinkomsten för födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige är lägre än för övriga grupper av såväl utrikes som inrikes födda.

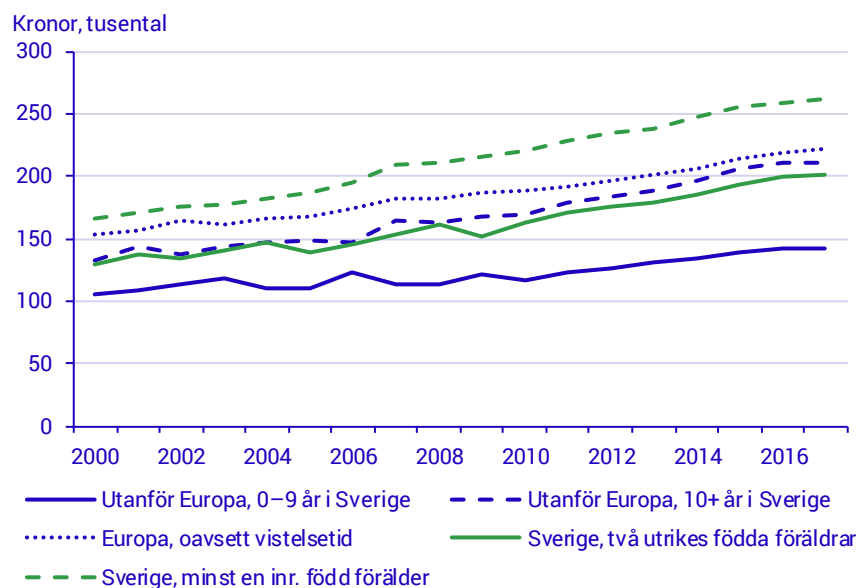
¹⁵ Detta är de samlade inkomsterna i hushållet, inklusive eventuella bidrag och efter skatt, dividerat med antalet konsumtionsenheter i hushållet, där varje person tilldelats en vikt utifrån beräknad konsumtion.

långsammare utvecklingen för utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid är att de som tillhörde denna grupp i början av 2000-talet i genomsnitt hade en längre vistelsetid än de som tillhör den på senare år. För födda i Europa kan en ökad andel i pensionsålder ha haft betydelse för inkomstutvecklingen.

Diagram 25
Disponibel inkomst per konsumtionsenhet efter födelselandsgrupp, 2000–2017.
Medianbelopp i 2017 års priser

Equivalised disposable income by birth country group, 2000–2017. Median values SEK in thousands, in 2017 years prices

Inkomsterna har ökat under 2000-talet i alla grupper, men för födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige har inkomsterna ökat i långsammare takt

Källa: SCB, Hushållens ekonomi (HEK), åren 2000–2010 och Inkomster och skatter (IoS) åren 2011–2017

Ekonomisk standard

Ett vanligt sätt att beskriva människors ekonomiska situation är genom att sätta inkomsten i relation till resten av samhället, detta är ett så kallat relativt inkomstmått. Ett internationellt vedertaget inkomstmått är att redovisa andelen i hushåll med en disponibel inkomst som understiger 60 procent av medianinkomsten i landet. I Sverige benämns detta som andel med låg ekonomisk standard. För att få en bild av inkomstspridningen i olika grupper redovisas här även andelen med 60–200 procent samt mer än 200 procent av medianinkomsten.

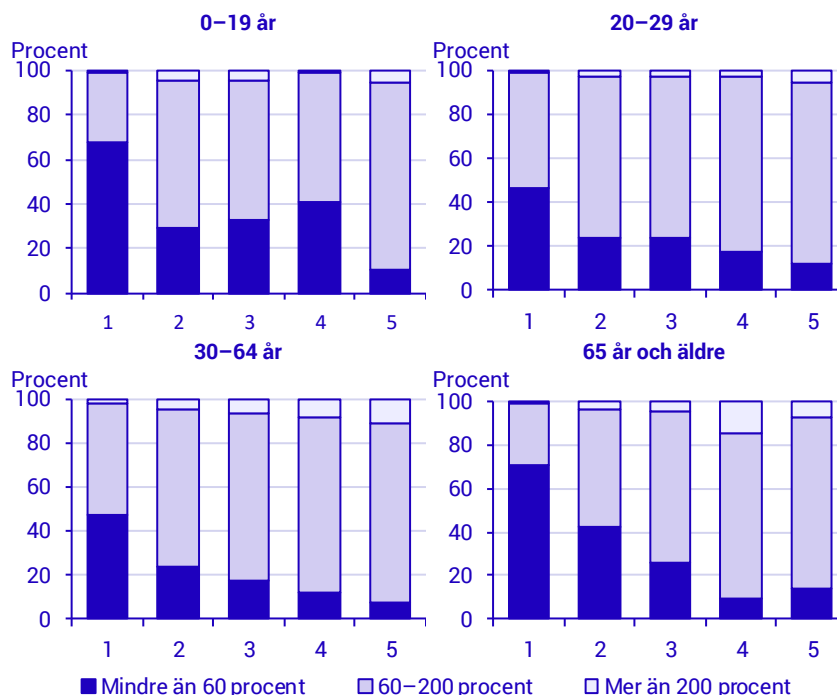
Vilken ekonomisk standard man har varierar under livsryckeln. Generellt sett är andelen med låg ekonomisk standard lägre i de åldrar där flest förvärvsarbetar, 30–64 år, medan den är högre både för yngre och äldre. Eftersom åldersfördelningarna skiljer sig åt mellan olika födelselandsgrupper redovisas inkomstnivån i relation till medianinkomsten för fyra olika åldersgrupper, se diagram 26. Skillnaden mellan födelselandsgrupper ser lite olika ut i olika åldersgrupper, men andelen i hushåll med inkomst under 60 procent av medianinkomsten är genomgående högst för födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid. Andelen med låg ekonomisk standard i denna grupp är omkring 70 procent i åldrarna

0–19 år och 65 år och äldre och närmare 50 procent i åldrarna 20–29 och 30–64 år. För födda i Sverige med minst en inrikes född förälder varierar andelen med låg ekonomisk standard mellan 8 och 13 procent.

Diagram 26
Disponibel inkomst per konsumtionsenhet i relation till medianinkomsten i olika åldersgrupper efter födelselandsgrupp, 2017

Equivalised disposable income in relation to median income in different age groups by birth country group, 2017. Percent

Födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige har genomgående en lägre ekonomisk standard än övriga grupper.

- 1 = Utanför Europa, 0–9 år i Sverige
- 2 = Utanför Europa, 10+ år i Sverige
- 3 = Europa, oavsett vistelsetid
- 4 = Sverige, två utrikes födda föräldrar
- 5 = Sverige, minst en inrikes född förälder

Källa: SCB, Inkomster och skatter (IoS)

För födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är andelen med låg ekonomisk standard drygt 40 procent i åldersgruppen 0–19 år. Det är en högre nivå än för både födda i Europa och födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid, där andelen är omkring 30 procent. I denna åldersgrupp bor de flesta med sina föräldrar, och det är därmed föräldrarnas inkomster som har betydelse för hushållets ekonomiska standard. Bland särskilt yngre barn födda i Sverige med utrikes födda föräldrar är föräldrarna i många fall utomeuropeiskt födda med kortare vistelsetid. I övriga åldersgrupper har födda i Sverige med utrikes födda föräldrar en ekonomisk situation som är mer lik den för födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. I den äldsta åldersgruppen, 65 år och äldre, är det födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar som i lägst utsträckning bor i hushåll med inkomst under 60 procent av medianinkomsten och i högst utsträckning i hushåll med inkomster över 200 procent av medianinkomsten. Som visats tidigare är det få

äldre i denna grupp och antalet 65 år och äldre är omkring 8 000. Även bland födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid är runt 8 000 personer 65 år eller äldre.

Inkomststruktur

Något som också ger en bild av den ekonomiska situationen är inkomstens sammansättning. Här redovisas hushållets inkomst fördelad efter olika inkomstslag för samtliga hushåll. Hushållen är klassade efter den födelselandsgrupp hushållets referensperson¹⁴ tillhör. Inkomst från lön och företagarinkomst utgör omkring 60–70 procent av hushållets inkomst, oavsett födelselandsgrupp. Andelen är högst i hushåll där referenspersonen är född i Sverige med två utrikes födda föräldrar, 71 procent, och lägst för födda i Sverige med minst en inrikes född förälder, 57 procent. Här är det viktigt att tänka på att inkomstnivån skiljer sig åt mellan olika födelselandsgrupper, och framförallt är lägre för födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid än för övriga grupper. Även om löne- och företagarinkomst utgör ungefär lika stor andel av inkomsten för födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid och födda i Sverige med minst en inrikes född förälder är skillnaden stor i kronor räknat, eftersom den disponibla inkomsten är nära dubbelt så hög för födda i Sverige med minst en inrikes född förälder.

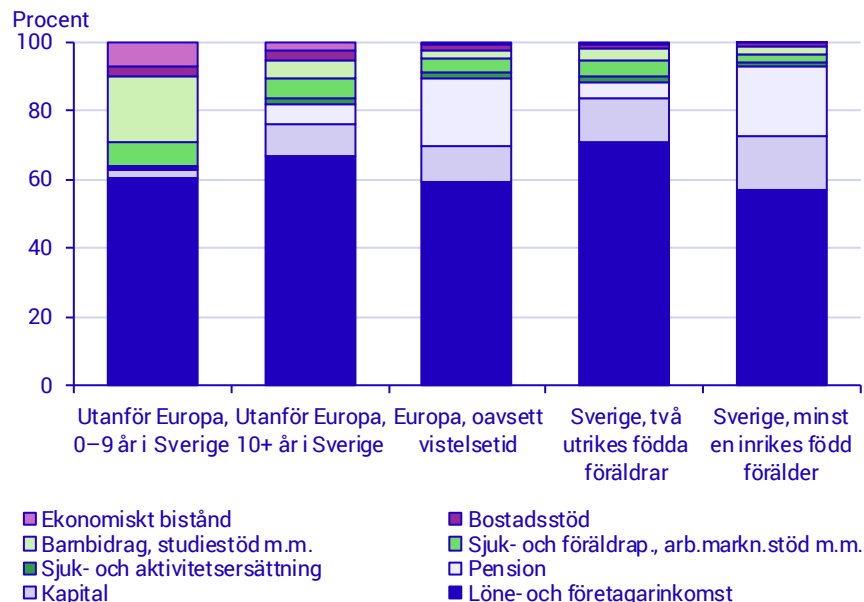
Vilka inkomstslag som utgör den övriga delen av hushållens inkomst varierar mer mellan olika födelselandsgrupper. För födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid utgör inkomster från barnbidrag, studiestöd och andra skattefria transfereringar knappt 20 procent av inkomsten, inkomster från sjukpenning, föräldrapenning och arbetsmarknadsstöd utgör 7 procent och ekonomiskt bistånd, där etableringsersättning för nyanlända ingår, 7 procent av inkomsten. Dessa inkomstslag utgör betydligt lägre andelar av inkomsten för övriga grupper. Inkomst från kapital, som utgör ett par procent av den disponibla inkomsten för födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid, utgör 10–15 procent av inkomsten i övriga fyra grupper. I kapitalinkomster ingår exempelvis aktieutdelningar, vinster vid försäljning av värdepapper och vinster vid bostadsförsäljningar. För födda i Europa och födda i Sverige med minst en inrikes född förälder utgör inkomst från pension knappt 20 procent av den disponibla inkomsten. Detta speglar den äldre åldersstrukturen i dessa två grupper.

¹⁴ Som referensperson räknas den person i hushållet med högst sammanräknad förvärsinkomst. Om inkomsten skulle vara lika är referenspersonen den äldsta av dessa.

Diagram 27

Inkomststruktur för disponibel inkomst. Hushåll efter födelselandsgrupp, 2017

Income composition of disposable income. Households by birth country group, 2017. Percent

Källa: SCB, Inkomster och skatter (IoS)

Hushållen är klassade efter den födelselandsgrupp hushållets referensperson tillhör. Som referensperson räknas den person i hushållet med högst sammanräknad förvärvsinkomst. Om inkomsten skulle vara lika är referenspersonen den äldsta av dessa.

Saknar kontantmarginal

I Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) ställs varje år frågan om man inom en månad kan få fram 12 000 kronor för att kunna betala för en oväntad utgift utan att låna eller be om hjälp. I hela befolkningen svarar 20 procent nej på denna fråga. Skillnaderna mellan olika födelselandsgrupper är tydliga såtillvida att andelen som inte kan få fram 12 000 kronor är mer än dubbelt så stor bland födda utanför Europa jämfört med de som är födda i Sverige. Utöver skillnaden mellan födelselandsgrupper har även vistelsetiden betydelse för möjligheten att kunna finansiera en oväntad utgift på 12 000 kronor. Inom gruppen utomeuropeiskt födda som bott i Sverige mindre än 10 år gäller det 70 procent. Andelen är lägre, 40 procent, inom gruppen utomeuropeiskt födda som vistats i landet minst 10 år. För inrikes födda med minst en inrikes född förälder är andelen 14 procent.

Födda i Europa har större möjligheter att kunna få fram 12 000 kr jämfört med de som är födda utanför Europa, men mindre möjligheter jämfört med inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Andelen som saknar kontantmarginal är 25 procent för födda i Europa. Detsamma gäller för födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar, som ligger ungefär i nivå med födda i Europa. För denna grupp kan deras unga ålder troligtvis i stor utsträckning förklara den högre andelen. Det är vanligare att unga vuxna saknar kontantmarginal, andelen är omkring 25 procent i åldrarna 16–44 när hela befolkningen studeras.

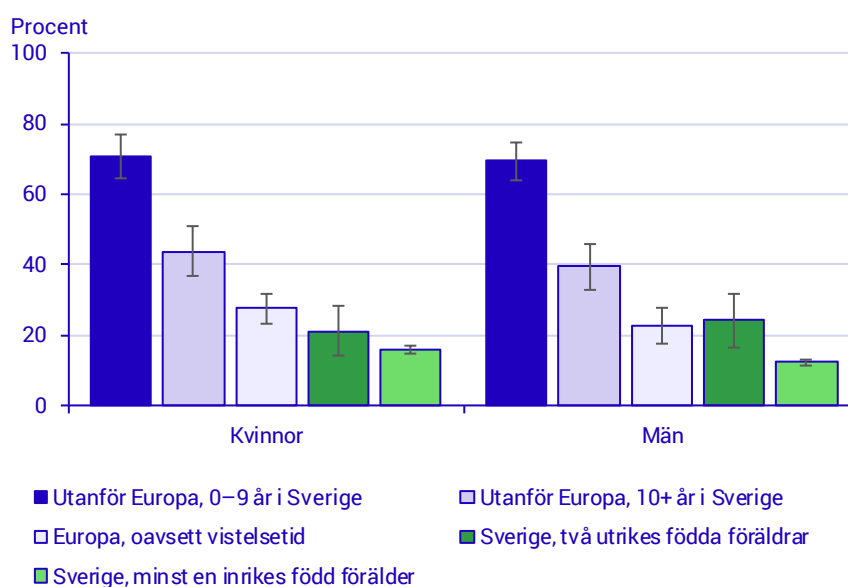
7 av 10 i gruppen födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige kan inte betala en oväntad utgift på 12 000 kronor. I hela befolkningen gäller det 2 av 10.

Kvinnor har något svårare än män att finansiera en oväntad utgift på 12 000 kronor. 21 procent av kvinnorna respektive 18 procent av männen i hela befolkningen har uppgett att de inte kan få fram 12 000 kr inom en månad utan att låna eller be om hjälp. Inom de olika födelselandsgrupperna är det endast för inrikes födda med minst en inrikes född förälder som det är en statistiskt säkerställd skillnad mellan kvinnor och män.

Diagram 28

Andel som saknar kontantmarginal. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2017–2018

Inability to face unexpected financial expenses. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

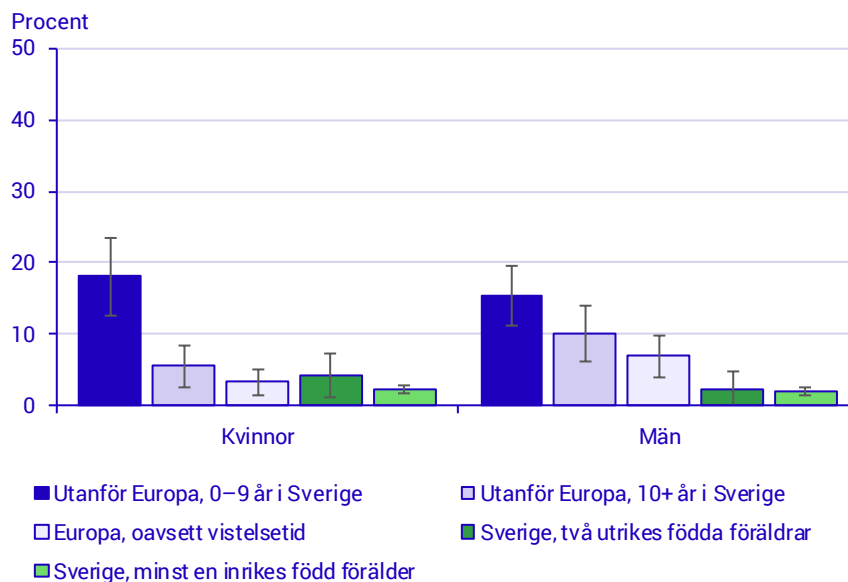
Ekonomiska problem

Personer som i ULF/SILC har svarat att de inte har betalat räkningar i tid till följd av ekonomiska svårigheter anses ha ekonomiska problem. Det handlar om personer som inte har haft pengar till antingen boendeavgiften/hyran, räntor/amorteringar eller räkningar för el, gas, sophämtning och liknande. Ungefär 4 procent av befolkningen har för den senaste perioden, 2017–2018, uppgett att de inte har betalat åtminstone en av ovanstående räkningar i tid av ekonomiska skäl.

Diagram 29

Andel med ekonomiska problem. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelseleksgrupp, 2017–2018

Share experiencing financial problems. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

16 procent av födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige har ekonomiska problem, jämfört med 2 procent av inrikes födda med minst en inrikes född förälder.

Andelen med ekonomiska problem inom gruppen utomeuropeiskt födda som bott mindre än 10 år i Sverige är ungefär fyra gånger högre än i hela befolkningen och uppgår till 16 procent. De födda utanför Europa som har vistats i Sverige minst 10 år har lättare att betala räkningarna i tid och andelen med ekonomiska problem inom denna del av gruppen utomeuropeiskt födda uppgår till 8 procent. Den lägsta andelen med ekonomiska problem finns inom gruppen inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Ungefär 2 av 100 i denna grupp har till följd av ekonomiska svårigheter inte kunnat betala räkningarna i tid. Födda i Europa uppgår i ungefär samma utsträckning som inrikes födda att de inte kunnat betala räkningar i tid. Andelen är endast några procentenheter högre jämfört med andelen för inrikes födda. Mellan de två grupperna inrikes födda finns inga statistiskt säkerställda skillnader.

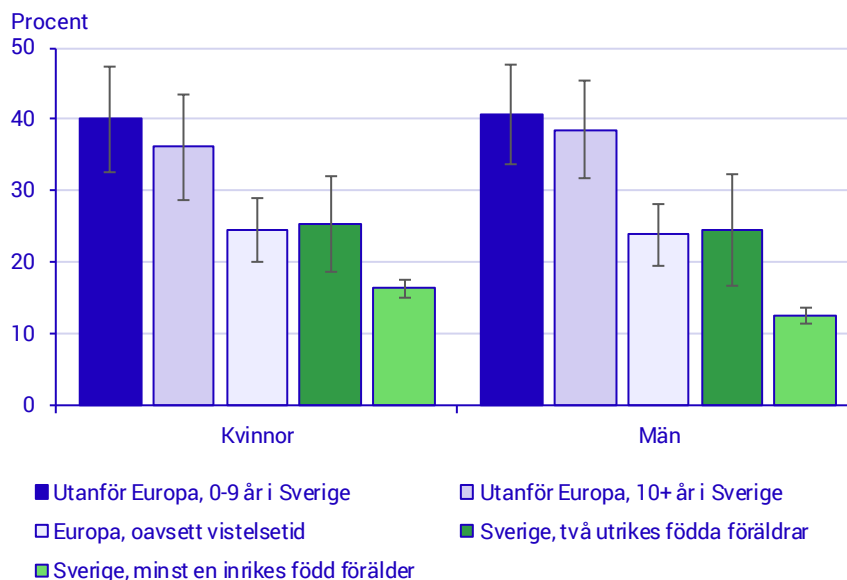
Orolig för hushållets ekonomi

En av de frågor som ställs i ULF/SILC handlar om upplevelsen av oro för hushållets ekonomi. Andelen som svarar ja på denna fråga ligger ungefär i nivå med andelen som svarat att de inte kan få fram 12 000 kr inom en månad. 18 procent i hela befolkningen är oroliga för hur det kommer att gå för hushållet ekonomiskt. En något större andel kvinnor är oroliga jämfört med män.

4 av 10 födda utanför Europa är oroliga för hushållets ekonomi.

Diagram 30

Andel som är oroliga för hur det ska gå med det egna hushållets ekonomi under det närmaste året. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2017–2018
Share worrying about household finances. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
 Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

När det gäller oro för hushållets ekonomi är det ingen skillnad mellan födda utanför Europa med kortare och längre vistelsetid. Inom båda dessa grupper är andelen omkring 40 procent. För utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid är andelen ändå lägre än de 70 procent i samma grupp som saknar en kontantmarginal på 12 000 kr. I övriga grupper ligger andelarna för de som saknar kontantmarginal respektive är oroliga för hushållets ekonomi på ungefär samma nivåer. Inrikes födda med minst en inrikes född förälder anger i mindre utsträckning än personer inom andra grupper att de är oroliga för hushållets ekonomi. Inrikes födda har samtidigt, som visats tidigare, större möjligheter än övriga grupper att betala räkningar i tid och få fram 12 000 kr inom en månad.

Boende

I detta kapitel beskrivs boende ur olika perspektiv. Här redovisas fördelning efter tätortens storlek, typ av bostad, bostadens byggnadsperiod och hushållets utrymmesstandard samt hur man upplever sitt bostadsområde vad gäller trygghet.

Storlek på tätort

För att beskriva hur befolkningen fördelar sig geografiskt i Sverige används här storlek på tätort. Det är SCB:s statistiska definition av tätort som används, vilket innebär tät bebyggelse med minst 200 invånare. Eftersom befolkningen förändras över tid, både avseende storlek och geografisk utbredning, definieras tätorter om med jämna mellanrum. Här används definitionerna från år 2000, 2005, 2010 och 2015. År 2018 bodde 87 procent av Sveriges befolkning i tätorter och 13 procent utanför tätort. Tätorternas storlek redovisas i fem grupper där de minsta tätorterna har 200–999 invånare och de största minst 100 000 invånare. Enligt 2015 års definition finns 9 tätorter med minst 100 000 invånare. Här ingår storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö, och städer som Uppsala, Örebro och Linköping. I tätorter med 50 000–99 999 invånare ingår städer som Jönköping, Norrköping, Lund, Halmstad och Sundsvall.

Utrikes födda och inrikes födda med två utrikes födda föräldrar bor i högre grad i de största tätorterna och i lägre grad i mindre tätorter eller utanför tätort jämfört med inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Födda utanför Europa som bott minst 10 år i Sverige är den grupp som i högst grad bor i tätorter med minst 100 000 invånare. År 2018 gällde detta drygt hälften i denna grupp. Bland utomeuropeiskt födda med vistelsetid under 10 år och bland födda i Europa var motsvarande andel omkring 40 procent, medan den för inrikes födda med minst en inrikes född förälder var 28 procent. Andelen boende utanför tätort var 16 procent för inrikes födda med minst en inrikes född förälder, vilket kan jämföras med 3 procent för båda grupper av utomeuropeiskt födda.

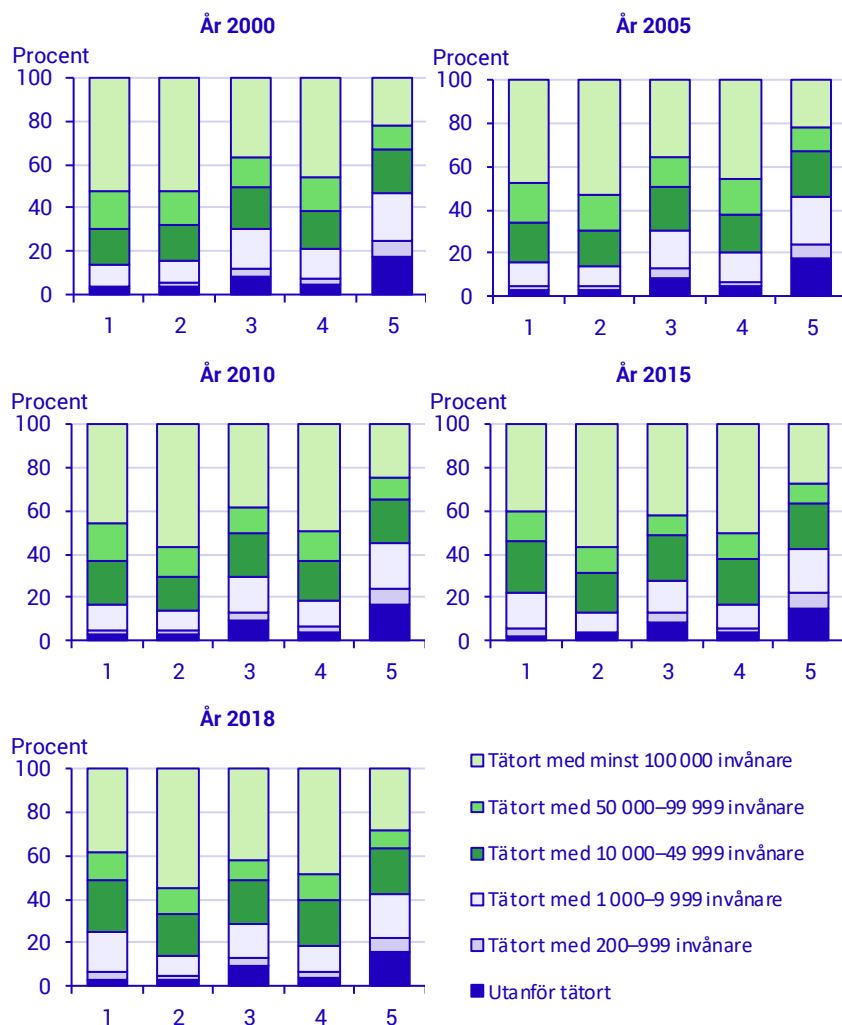
För födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid har andelen boende i större tätorter minskat under 2000-talet medan andelen boende i mindre tätorter och utanför tätort har ökat.

Totalt sett har andelen boende i tätorter med minst 100 000 invånare ökat under 2000-talet. Det kan delvis förklaras av att vissa tätorter passerat 100 000 invånare under perioden, och därmed räknas in i en annan storleksgrupp. Helsingborg tillhörde exempelvis tätorter med 50 000–99 999 invånare fram till år 2010 och tätorter med minst 100 000 invånare från och med 2015. För födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid har dock andelen boende både i tätorter med mer än 100 000 invånare och med 50 000–99 999 invånare minskat under 2000-talet medan andelen boende i mindre tätorter och utanför tätort har ökat. Andelen boende i tätorter med 1 000–9 999 invånare har exempelvis ökat från 10 till 18 procent mellan 2000 och 2018.

Diagram 31

Boende utanför tätort och i tätorter med olika folkmängd efter födelselandsgrupp, åren 2000, 2005, 2010, 2015 samt 2018

Population outside of localities and within localities with different number of inhabitants by birth country group, years 2000, 2005, 2010, 2015 and 2018. Percent

- 1 = Utanför Europa, 0-9 år i Sverige
- 2 = Utanför Europa, 10+ år i Sverige
- 3 = Europa, oavsett vistelsetid
- 4 = Sverige, två utrikes födda föräldrar
- 5 = Sverige, minst en inrikes född förälder

Källa: SCB, Tätortsstatistik

För alla år används tätortsindelningen för motsvarande år, förutom för 2018 då 2015 års indelning används

12 procent av födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige bor i småhus jämfört med 56 procent av inrikes födda med minst en inrikes född förälder.

Boendeform

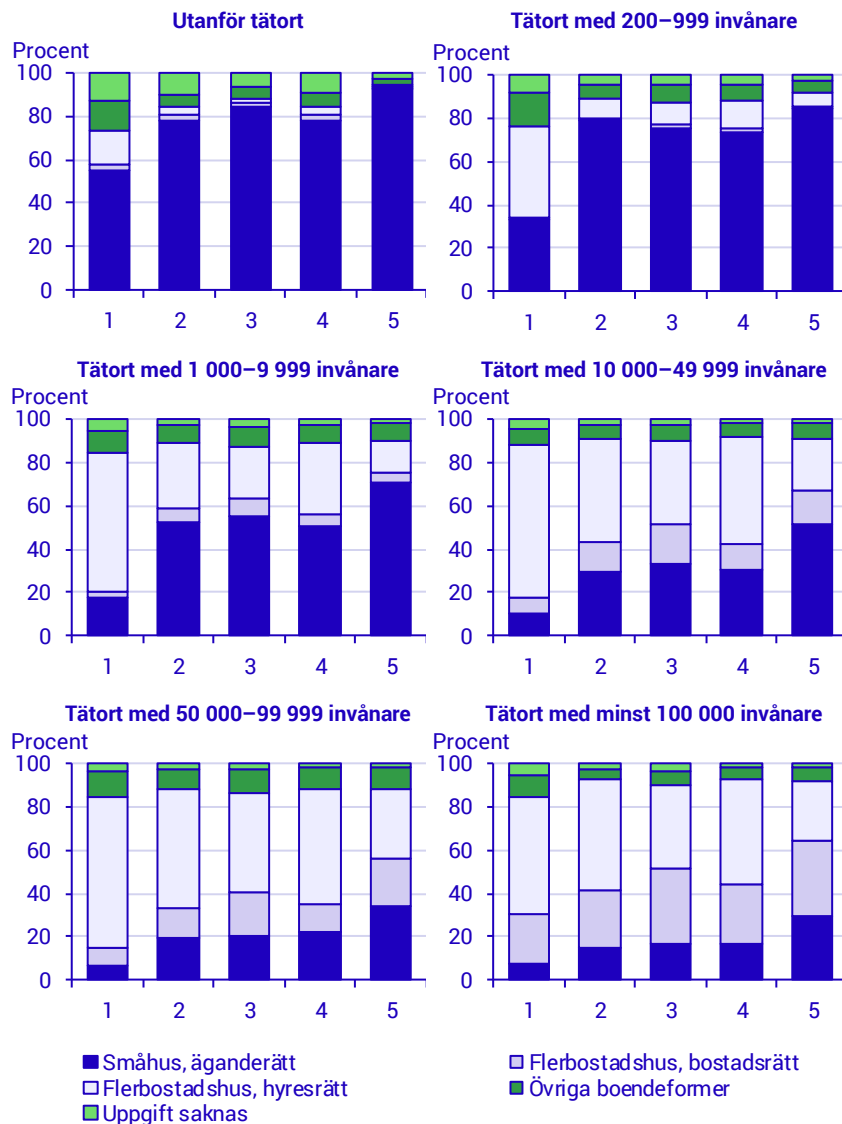
Totalt sett bor nära hälften av Sveriges befolkning i småhus med äganderätt, 25 procent bor i flerbostadshus med hyresrätt, 17 procent i flerbostadshus med bostadsrätt och 7 procent i övriga boendeformer. I övriga boendeformer ingår till exempel småhus med hyresrätt och specialbostäder, som äldreboenden och studentlägenheter. Fördelningen efter boendeform varierar mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda. Skillnader mellan kvinnor och män är dock mycket små inom respektive grupp. Födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid är den grupp som i lägst utsträckning bor i småhus, det gäller 12 procent, och i högst utsträckning bor i hyresrättslägenheter, 60 procent. För utomeuropeiskt födda med en längre vistelsetid, födda i Europa och födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är andelen boende i småhus högre, mellan 25 och 35 procent medan 56 procent av inrikes födda med minst en inrikes född förälder bor i småhus med äganderätt.

Vilka bostadstyper som är vanliga varierar beroende på storlek på tätorten. Utanför tätort utgör småhus med äganderätt en majoritet av bostadsbeståndet, medan flerbostadshus är vanligare i större tätorter. Skillnader mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda kan till viss del förklaras av att fördelningen efter storlek på tätort skiljer sig åt mellan grupperna, i diagram 32 redovisas därför boendeform efter storlek på tätort. Oavsett storlek på tätort är andelen boende i småhus lägst för utomeuropeiskt födda med vistelsetid 0–9 år och högst för inrikes födda med minst en inrikes född förälder. När det gäller boende i flerbostadshus med hyresrätt är förhållandet det omvända. Inom grupperna utomeuropeiskt födda med en längre vistelsetid, födda i Europa och födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är fördelningen efter boendeform relativt lika varandra. Andelen boende i småhus är generellt sett lägre i dessa grupper än inom gruppen inrikes födda med minst en inrikes född förälder, medan andelen boende i hyresrättslägenheter är högre.

Diagram 32

Boendeform. Boende utanför tätort och i tätorter med olika folkmängd efter födelseleksgrupp, 2018

Type of housing. Population outside of localities and within localities with different number of inhabitants, 2018. Percent

- 1 = Utanför Europa, 0–9 år i Sverige
- 2 = Utanför Europa, 10+ år i Sverige
- 3 = Europa, oavsett vistelsetid
- 4 = Sverige, två utrikes födda föräldrar
- 5 = Sverige, minst en inrikes född förälder

Källa: SCB, Hushållens boende

Närmare 40 procent av födda utanför Europa bor i bostäder byggda under det så kallade miljonprogrammet. Det gäller knappt 20 procent av inrikes födda med minst en inrikes född förälder.

Byggår

Förutom vilken typ av bostad man bor i kan bostadens byggnadsperiod ge en bild av boendet och boendemiljön. För utomeuropeiskt födda och för födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är det vanligt att bo i hus byggda under det så kallade miljonprogrammet, perioden 1965–1975. I dessa tre grupper bor 36–37 procent i bostäder byggda under denna period, jämfört med knappt 30 procent av födda i Europa och knappt 20 procent av inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Under perioden 1965–1975 färdigställdes drygt 1 miljon bostäder, ungefär två tredjedelar var lägenheter i flerbostadshus och en tredjedel småhus. Många av dessa lägenheter står nu inför stora renoveringsbehov.

Många av flerbostadshusen med hyresrätt är byggda under perioden 1965–1975 och eftersom en större andel av utrikes födda och inrikes födda med utrikes födda föräldrar bor i hyresrättslägenheter skulle detta kunna ha betydelse för fördelningen efter bostadens byggperiod. Dessa grupperns överrepresentation i bostäder byggda under miljonprogrammet är dock lika tydlig när enbart boende i flerbostadshus med hyresrätt studeras.

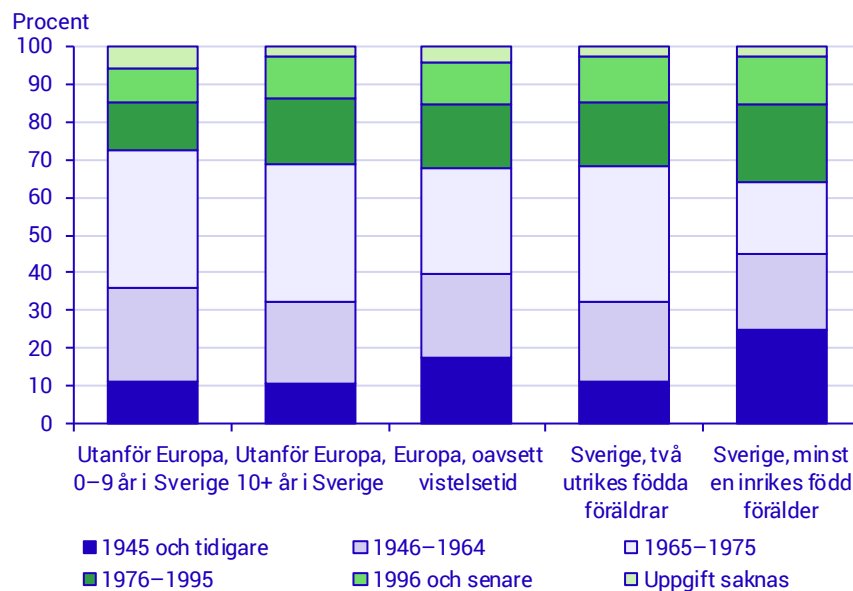
Bostadsbeståndets byggperiod varierar efter storlek på tätort. Utanför tätort är en stor del av bostäderna byggda 1945 och tidigare medan bostäder byggda under de senaste dryga 20 åren är vanligt i tätorter med minst 100 000 invånare. Oavsett storlek på tätort är samtliga grupper av utrikes födda samt inrikes födda med två utrikes födda föräldrar överrepresenterade i bostäder byggda under det så kallade miljonprogrammet och underrepresenterade i bostäder byggda 1945 eller tidigare.

Födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är, som tidigare visats, till stor del barn och unga boende med sina föräldrar. Studeras enbart den vuxna delen av befolkningen är fördelningen efter byggår i gruppen snarlik den för födda i Europa.

Diagram 33

Bostadens byggnadsperiod efter födelselandsgrupp, 2018

Period of construction of dwelling by birth country group, 2018. Percent

Källa: SCB, Bostadsbestånd

Trångboddhet

Ungefär 5 procent av Sveriges befolkning är trångbodda enligt norm 2¹⁵. Trångboddhet är vanligast förekommande inom gruppen utomeuropeiskt födda som bott i Sverige mindre än 10 år. Nästan var tredje person, 31 procent, bor i en bostad med fler än 2 personer per sovrums. Av utomeuropeiskt födda med minst 10 år i Sverige och födda i Europa bor omkring 10 procent i en bostad som anses vara trångbodd enligt norm 2.

Trångboddhet är vanligast i gruppen utomeuropeiskt födda med 0-9 år i Sverige. Nära var tredje, 31 procent, är trångbodd i denna grupp. Andelen är 2 procent för inrikes födda med minst en inrikes född förälder.

Den lägsta andelen trångbodda finns bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Andelen som bor i en bostad med fler än 2 personer per sovrums uppgår till 2 procent inom denna grupp.

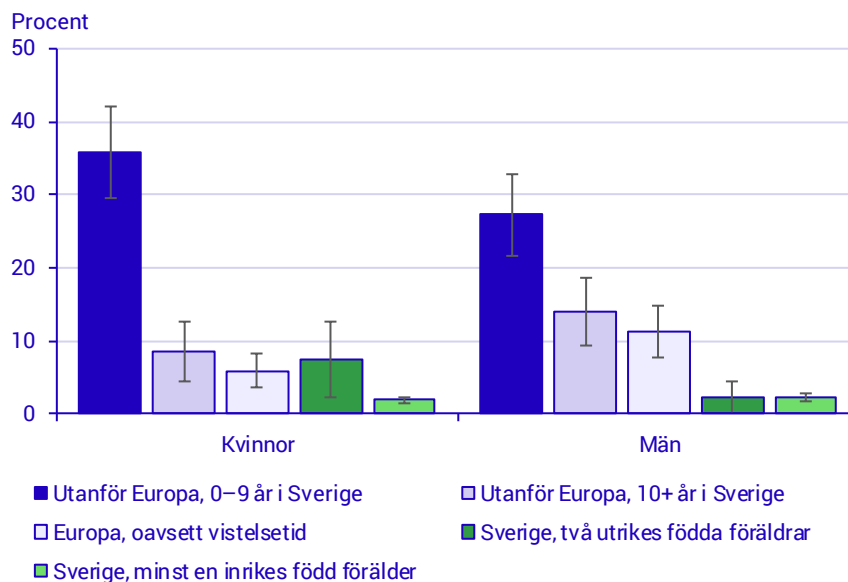
Skillnaderna mellan åldersgrupper är större än den mellan kvinnor och män. Personer som är i åldern 65 år och äldre är i mindre utsträckning trångbodda jämfört med de som är 16-29 år. Färre än 1 procent av de som är i åldern 65 år och äldre är trångbodda medan över 7 procent i åldern 16-44 år är trångbodda. Det finns också skillnader mellan olika hushållstyper, där familjer med barn oftare bor trängre än ensamstående eller sammanboende utan barn. Eftersom både åldersstrukturen och vilken typ av hushåll man bor i skiljer sig åt mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda kan detta ha betydelse för jämförelserna mellan grupper.

¹⁵ Enligt norm 2 definieras ett hushåll som trångbott om det finns fler än två personer per rum, kök och vardagsrum räknade.

Diagram 34

Andel trångbodda enligt norm 2, fler än två personer per sovrum. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2017–2018

Share in overcrowded households according to norm 2, more than two persons per bedroom. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

7 procent av födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige har hög utrymmesstandard jämfört med 48 procent av inrikes födda med minst en inrikes född förälder.

Hög utrymmesstandard

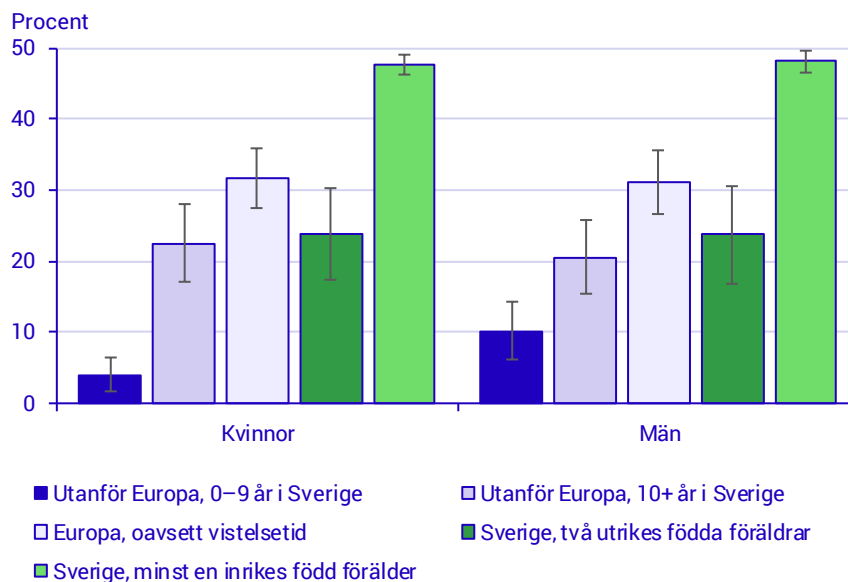
Att bo i en bostad med hög utrymmesstandard innebär att det finns fler än ett sovrum per person. Hög utrymmesstandard är med andra ord motsatsen till trångboddhet i den meningen att det finns extra utrymmen utöver rummet att sova i för varje person i hushållet. För utomeuropeiskt födda som bott i Sverige kortare tid än 10 år är hög utrymmesstandard relativt ovanligt. Det är 7 procent i denna grupp som bor med hög utrymmesstandard. Andelen är ungefär tre gånger större, 22 procent, för födda utanför Europa som har bott minst 10 år i Sverige. Allra högst andel finns bland de som är födda i Sverige och har minst en inrikes född förälder. Nästan hälften, 48 procent, bor i en bostad med fler än ett sovrum per person.

Hög utrymmesstandard är i stort sett lika vanligt förekommande bland kvinnor som bland män. Vid en jämförelse mellan åldersgrupper finns det å andra sidan skillnader då personer i åldern 65 år och äldre oftare bor i en bostad med fler än ett sovrum per person jämfört med de som är i åldern 16–44 år. Nästan 6 av 10 som är 65 år och äldre har hög utrymmesstandard vilket kan jämföras med åldersgruppen 16–44 år där motsvarande andel är mindre än 25 procent. Att andelen med hög utrymmesstandard är större bland äldre personer har att göra med att det är vanligt att bo kvar i samma bostad som när de var yngre och kanske var fler personer i hushållet.

Diagram 35

Andel med hög utrymmesstandard, fler än ett sovrum per person. Kvinnor och män 16 år och äldre, efter födelselandsgrupp, 2017–2018

Share in households with more than one bedroom per person. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Det är vanligare att känna oro för överfall eller hot bland kvinnor än bland män. Detta gäller för alla grupper av utrikes och inrikes födda.

Oro för att gå ut

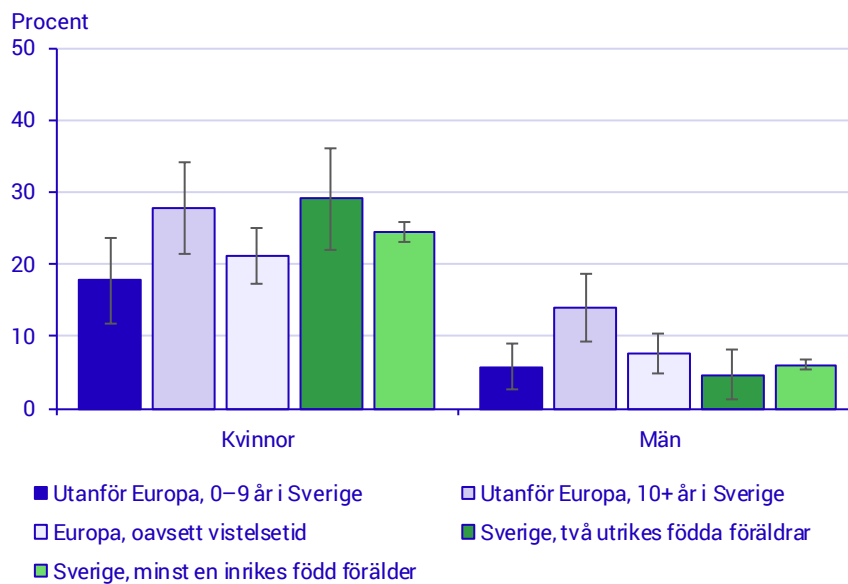
I Sverige har 15 procent av befolkningen avstått från att gå ut på kvällen på grund av oro för att bli överfallen eller hotad åren 2016–2017. Det är tydligare skillnader mellan könen och mellan olika åldersgrupper än mellan födelselandsgrupper. Det är fyra gånger vanligare att känna oro för överfall eller hot bland kvinnor jämfört med män. Nästan var fjärde kvinna, 24 procent, och ungefär 6 procent av männen har svarat att de avstått från att gå ut på grund av oro. Att kvinnor känner mer oro än män gäller för alla födelselandsgrupper. När det gäller skillnader mellan åldrar är det de som är yngst respektive äldst, personer i åldrarna 16–24 år och 85 år och äldre, som är mer oroliga än personer i åldern 25–84 år för att gå ut på kvällen.

Bland personer som är födda utanför Europa och har bott i Sverige mer än 10 år är andelen som känner oro något högre än i de andra två grupperna av utrikes födda. I denna grupp har drygt 20 procent avstått från att gå ut till följd av rädsla för hot eller våld jämfört med 11 procent av utomeuropeiskt födda med 0–9 år i Sverige och 15 procent av födda i Europa.

Diagram 36

Andel som avstått från att gå ut på kvällen på grund av oro. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2016–2017

Share refrained from going out at night for fear of being assaulted or threatened. Women and men 16 years and older by birth country group, 2016–2017. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Hälsa och välbefinnande

I detta kapitel beskrivs olika aspekter av hälsa, som självskattad hälsa, besvär av ängslan, oro och ångest, att ha behövt vård men inte fått det samt dödlighet. Vi redovisar också tobaksanvändning, som har en negativ påverkan på hälsan. Kapitlet avslutas med ett par aspekter av välbefinnande som att vara nöjd med livet och lycka.

Självskattad allmän hälsa

Självskattad hälsa ger ett mått på hur individer själva upplever sin hälsa och sitt välmående. Detta mäts i Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC).

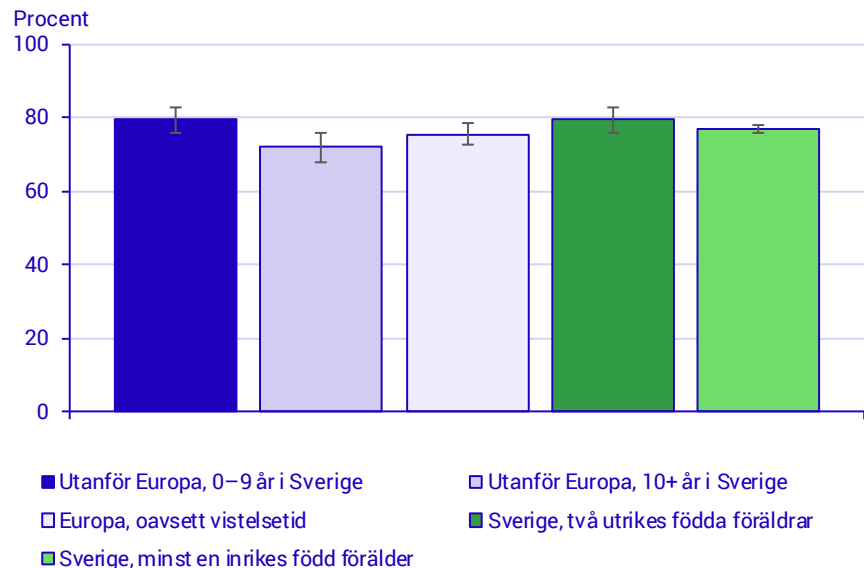
8 av 10 anser att de har bra eller mycket bra hälsa. Det är inga skillnader mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda.

I befolkningen 16 år och äldre anser 77 procent att de har bra eller mycket bra hälsa. Andelen är något högre bland män än bland kvinnor, 78 respektive 75 procent. När olika grupper av utrikes och inrikes födda jämförs finns däremot inga signifikanta skillnader som rör självskattad hälsa.

Diagram 37

Andel som har bra eller mycket bra självskattad hälsa. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2017–2018

Share reporting health to be good or very good. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Hälsotillståndet är starkt kopplat till ålder och åldersstrukturen i de olika grupperna påverkar sannolikt den självskattade hälsan. Till exempel märks i diagram 37 att de som är födda utanför Europa och som vistats i Sverige längre än 10 år har en något lägre andel med bra

självs kattad hälsa än de med en vistelsetid kortare än 10 år. Denna skillnad är dock inte statistiskt säkerställd.

Besvär av ängslan, oro eller ångest

Besvär av ängslan, oro eller ångest ger en indikation på en persons psykiska välmående. Sett till hela Sveriges befolkning som är 16 år och äldre är det 26 procent som har besvär av ängslan, oro eller ångest. Andelen är störst bland kvinnor, där 31 procent uppger att de har besvär av ängslan, oro eller ångest. Bland männen är andelen 22 procent. Särskilt bland unga är det en stor skillnad mellan kvinnor och män. I åldersgruppen 16–24 är andelen 48 procent bland kvinnor och 26 procent bland män.

När olika grupper av utrikes och inrikes födda studeras finns det endast signifikanta skillnader mellan könen bland födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. I denna grupp uppger 31 procent av kvinnorna att de har besvär av ängslan, oro eller ångest. Bland männen är andelen 20 procent.

Fler kvinnor än män har besvär av ängslan, oro och ångest. Andelen är högst för kvinnor födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar, 41 procent.

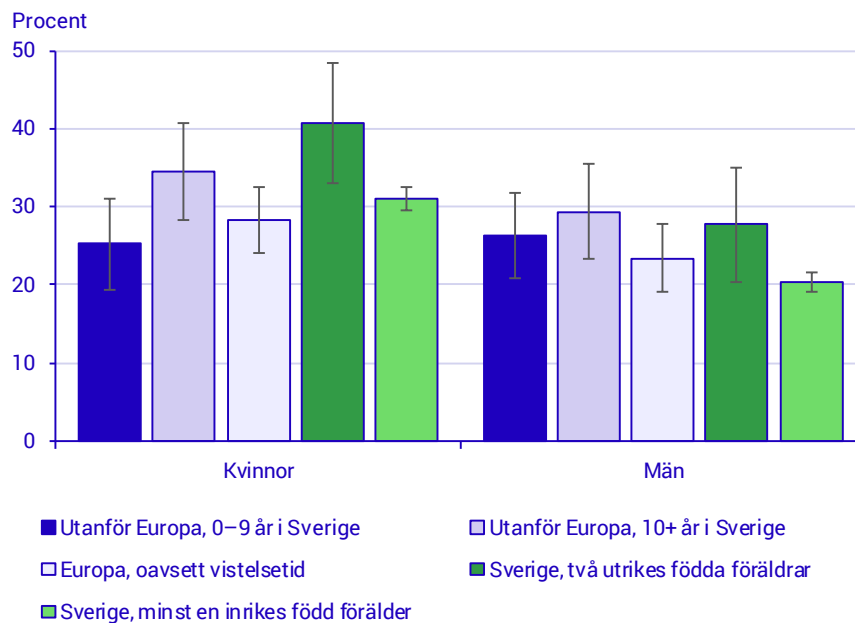
Bland kvinnorna är skillnaden signifikant mellan de födda i Sverige med minst en inrikes född förälder och de med två utrikes födda föräldrar. Kvinnor födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar har den högsta andelen med besvär av ängslan, oro eller ångest, 41 procent, jämfört med 31 procent bland kvinnor med minst en inrikes född förälder. Även kvinnor födda i Europa och kvinnor födda utanför Europa med en vistelsetid under 10 år har lägre andel som uppger att de har besvär av ängslan, oro eller ångest än inrikes födda kvinnor med två utrikes födda föräldrar.

Bland männen finns det endast statistiskt säkerställda skillnader mellan män födda utanför Europa med en vistelsetid längre än 10 år och män födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. I dessa grupper är andelarna 29 respektive 20 procent.

Diagram 38

Andel som har besvär av ängslan, oro eller ångest. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2017–2018

Share reporting problems of anxiety, worry or fear. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Behövt men inte fått vård

Ett sätt att undersöka hur många som har ett icke tillfredsställt vårdbehov är att fråga vilka som verkligen varit i behov av vård under de senaste 12 månaderna och om de fått vård vid varje sådant tillfälle. Detta görs i Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) för såväl tandvård som läkarvård.

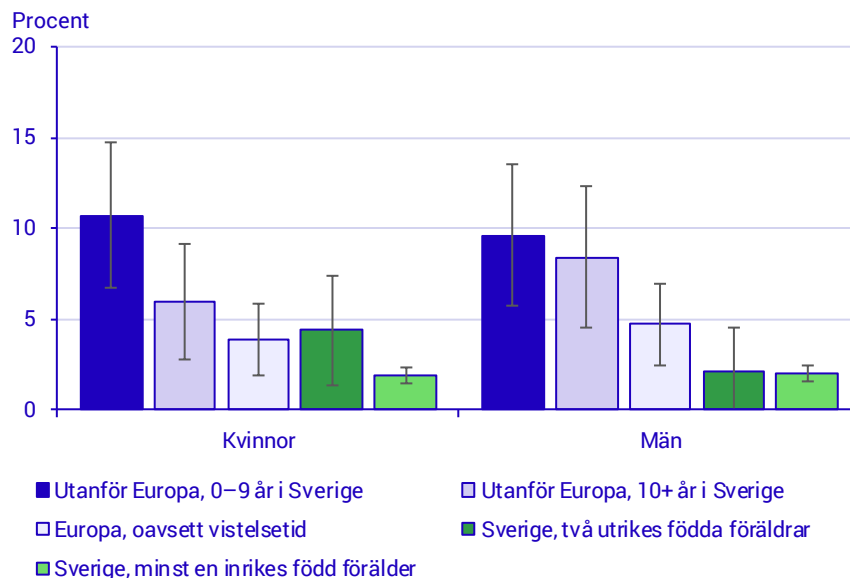
3 procent av Sveriges befolkning 16 år eller äldre uppger att de inte har fått tandvård trots behov vid något tillfälle under de senaste tolv månaderna, detta gäller åren 2017-2018. Det skiljer dock 8 procentenheter mellan personer som är födda utanför Europa och har en vistelsetid i Sverige som är 0–9 år och personer som är inrikes födda och har minst en inrikes född förälder, för den första gruppen är det 10 procent som har ett icke tillfredsställt tandvårdsbehov och för den sista gruppen är det 2 procent.

Inom respektive grupp av födelseland är det inte någon signifikant skillnad av andel med icke tillfredsställt tandvårdsbehov mellan kvinnor och män.

Diagram 39

Andel som ej fått tandvård trots behov under de senaste 12 månaderna efter kön och födelselandsgrupp

Share reporting unmet dental needs. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

När icke tillfredsställt behov av läkarvård undersöks framkommer att 5 procent av befolkningen 16 år eller äldre inte har fått vård trots behov vid något tillfälle under de senaste tolv månaderna. Det finns inte någon signifikant skillnad mellan någon av de inrikes födda grupperna jämfört med någon av de utrikes födda grupperna, inte heller mellan de utrikes födda grupperna. Däremot skiljer sig de båda inrikes födda grupperna åt, där de med två utrikes födda föräldrar har 8 procent med icke tillfredsställt vårdbehov och de med minst en inrikes född förälder har 5 procent med icke tillfredsställt vårdbehov.

Dödlighet

För att jämföra dödligheten mellan olika födelselandsgrupper används här standardiserade dödstal (SMR-tal). Med detta mått jämförs dödligheten i en grupp med dödligheten i hela befolkningen genom att dividera antalet döda i gruppen med det förväntade antalet döda i gruppen, om dödligheten hade varit densamma som för befolkningen som helhet. Om denna kvot är över 1 har gruppen högre dödlighet och om kvoten är under 1 har gruppen lägre dödlighet än befolkningen som helhet. SMR-tal kan beräknas för alla åldrar sammantaget eller för åldersgrupper. Här har måttet beräknats för sex åldersgrupper: 10–19 år, 20–34 år, 35–49 år, 50–64 år, 65–79 år och 80–99 år¹⁶.

¹⁶ De yngsta barnen exkluderas eftersom inga barn under 10 år tillhör gruppen födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid. Dessutom är det ett mycket litet antal dödsfall bland övriga grupper av utrikes födda i dessa åldrar. Detta gör att det inte är meningsfullt att beräkna SMR-tal för denna grupp.

Skillnaden i dödlighet ser olika ut i olika åldersgrupper. Födda utanför Europa, både med 0–9 års vistelsetid och med minst 10 års vistelsetid, har i de flesta fall en dödlighet som är signifikant lägre än den för befolkningen som helhet. Undantaget är pojkar i åldern 10–19 år i båda dessa grupper och män i åldern 20–34 år med minst 10 års vistelsetid där dödligheten är signifikant högre för dessa två grupper.

Födda i Europa har i åldersgruppen 20–34 år en lägre dödlighet medan dödligheten är högre i vissa av de äldre åldersgrupperna, för kvinnor i åldrarna 65–99 år och för män i åldrarna 50–79 år.

Födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar har en signifikant högre dödlighet i åldrarna 20–64 år medan den är signifikant lägre för män i åldrarna 65–79 år.

Födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige, som ju utgör en majoritet av befolkningen i alla åldersgrupper, har i de flesta åldrar en dödlighet i nivå med totalbefolkningens. I åldrarna 20–34 år är dödligheten något högre i denna grupp och för män i åldersgruppen 65–79 år är dödligheten signifikant lägre än för totalbefolkningen.

Tabell 4

Standardiserade dödstal (SMR-tal) i olika åldersgrupper. Kvinnor och män 10–99 år efter födelselandsgrupp, 2014–2018

Standardised mortality ratios (SMR) in different age groups. Women and men aged 10–99 by birth country group, 2014–2018

	Åldersgrupp						
	10–19	20–34	35–49	50–64	65–79	80–99	
Kvinnor							
Utanför Europa, 0–9 år i Sverige	1,14	0,57*	0,68*	0,73*	0,84*	0,70*	
Utanför Europa, 10+ år i Sverige	0,64	1,03	0,89	0,72*	0,80*	0,82*	
Europa, oavsett vistelsetid	1,40	0,61*	1,01	1,05	1,10*	1,03*	
Sverige, två utrikes födda föräldrar	1,05	1,31*	1,39*	1,12*	0,97	0,98	
Sverige, minst en inrikes född förälder	0,97	1,08*	1,01	1,01	0,99	1,00	
Män							
Utanför Europa, 0–9 år i Sverige	1,46*	0,52*	0,63*	0,90	0,76*	0,76*	
Utanför Europa, 10+ år i Sverige	1,61*	1,22*	0,90*	0,77*	0,86*	0,82*	
Europa, oavsett vistelsetid	0,85	0,65*	0,98	1,23*	1,15*	1,02	
Sverige, två utrikes födda föräldrar	0,93	1,41*	1,57*	1,17*	0,82*	0,96	
Sverige, minst en inrikes född förälder	0,93	1,06**	1,01	0,99	0,99*	1,00	

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

* anger att dödligheten i en grupp är signifikant skild från dödligheten för hela befolkningen i samma åldersgrupp på 95-procentsnivån.

Att dödligheten ofta är lägre i grupperna födda utomlands kan troligtvis delvis bero på övertäckning i befolkningsregistren. Om personer som inte bor kvar i Sverige fortfarande är folkbokförda bidrar detta till en

I åldrarna över 100 år endast befolkningen födda i Sverige med båda föräldrar födda i Sverige en tillräckligt stor grupp för att SMR-tal ska kunna beräknas.

Födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar har i flera åldersgrupper en högre dödlighet jämfört med totalbefolkningen.

underskattning av dödligheten. Det finns också studier som visar att personer som utvandrar har en bättre hälsa. Båda dessa förklaringar diskuteras mer ingående i rapporten *Livslängd och dödlighet i olika sociala grupper*¹⁷.

Tobaksanvändning

Tobaksanvändning, framförallt rökning, har en negativ påverkan på hälsan. Rökning ökar risken för bland annat olika former av cancer, hjärt-kärlsjukdom och sjukdomar i andningsorganen.

Röker eller snusar dagligen

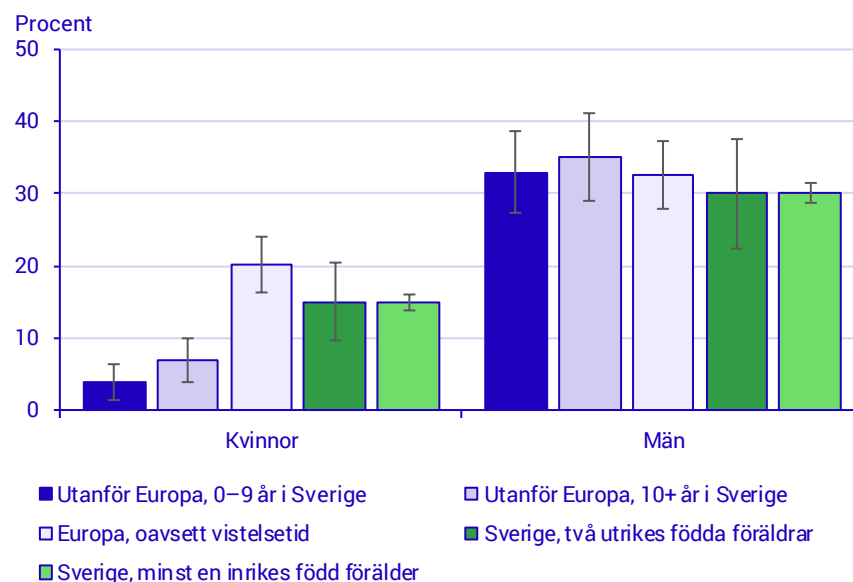
Män röker eller snusar dagligen i betydligt högre utsträckning än kvinnor, oavsett födelseland. Sett till hela Sveriges befolkning röker eller snusar 31 procent av männen dagligen, bland kvinnorna är andelen 14 procent. Bland män finns inga statistiskt säkerställda skillnader mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda. Bland kvinnor är andelen som röker eller snusar dagligen lägre för födda utanför Europa jämfört med övriga grupper.

Män använder i högre utsträckning än kvinnor tobak dagligen. Detta gäller alla grupper av utrikes och inrikes födda. Omkring var tredje man röker eller snusar dagligen, oavsett födelselandsgrupp.

Diagram 40

Andel som röker och/eller snusar dagligen. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2017–2018

Share smoking and/or taking snuff daily. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Röker dagligen

Bland hela Sveriges befolkning som är 16 år eller äldre är andelen som röker dagligen 10 procent, men det är stora variationer beroende på bland annat kön och födelseland. Störst andel dagliga rökare finns bland

¹⁷ SCB (2016) *Livslängd och dödlighet i olika sociala grupper*. Demografiska rapporter 2016:2

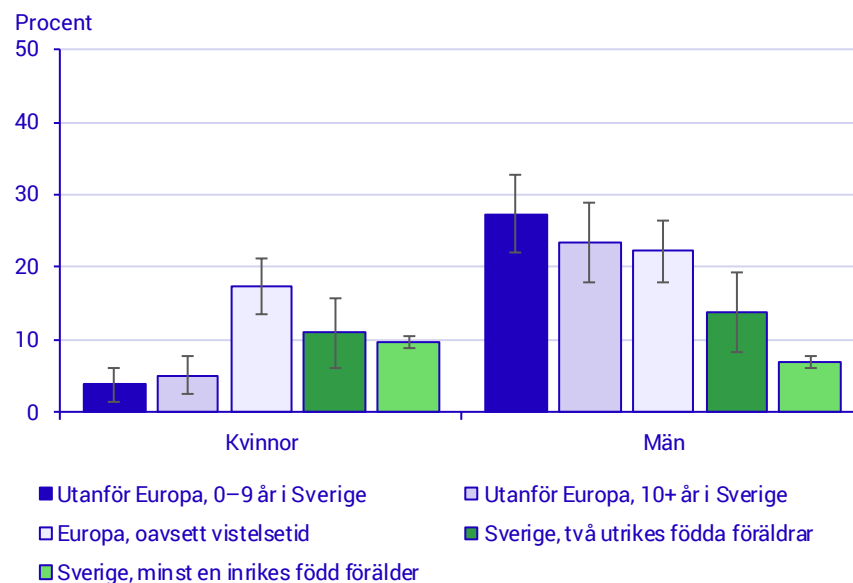
de födda i Europa, där andelen är 20 procent. Andelen som röker dagligen är även högre bland de som är födda utanför Europa, oavsett vistelsetid, jämfört med inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Skillnaden mellan inrikes födda med två utrikes födda föräldrar och inrikes födda med minst en inrikes född förälder inte statistiskt signifikant.

Bland de som är födda utanför Europa är det stora skillnader mellan kvinnor och män. Bland kvinnor födda utanför Europa med en vistelsetid under 10 år röker 4 procent dagligen, bland männen är andelen 27 procent. Liknande skillnader ser man bland de födda utanför Europa med en vistelsetid över 10 år. Bland de födda i Europa och födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar finns det inga signifikanta skillnader mellan män och kvinnor. Men bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder är det kvinnorna som röker mer än männen, 10 procent av kvinnorna röker dagligen mot 7 procent av männen.

Diagram 41

Andel som röker dagligen. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2017–2018

Share smoking daily. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Snusar dagligen

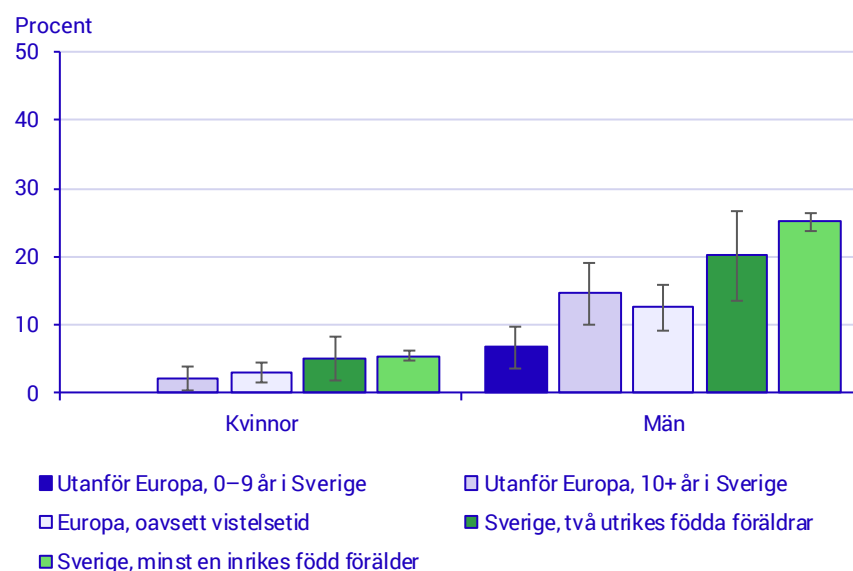
Inrikes födda män med minst en inrikes född förälder snusar i högst utsträckning. I denna grupp snusar 25 procent dagligen. Bland männen är andelen dagliga snusare lägst bland utomeuropeiskt födda med mindre än 10 års vistelsetid i Sverige, där andelen dagliga snusare är 7 procent.

Bland kvinnor är andelen som snusar dagligen signifikant högre bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder än bland födda inom

Europa och bland födda utanför Europa med en vistelsetid på minst 10 år. Skillnaden mellan kvinnor födda i Sverige med minst en inrikes född förälder och de med två utrikes födda föräldrar är mycket liten och inte statistiskt säkerställd.

Diagram 42
Andel som snusar dagligen. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2017–2018

Share taking snuff daily. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
 Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

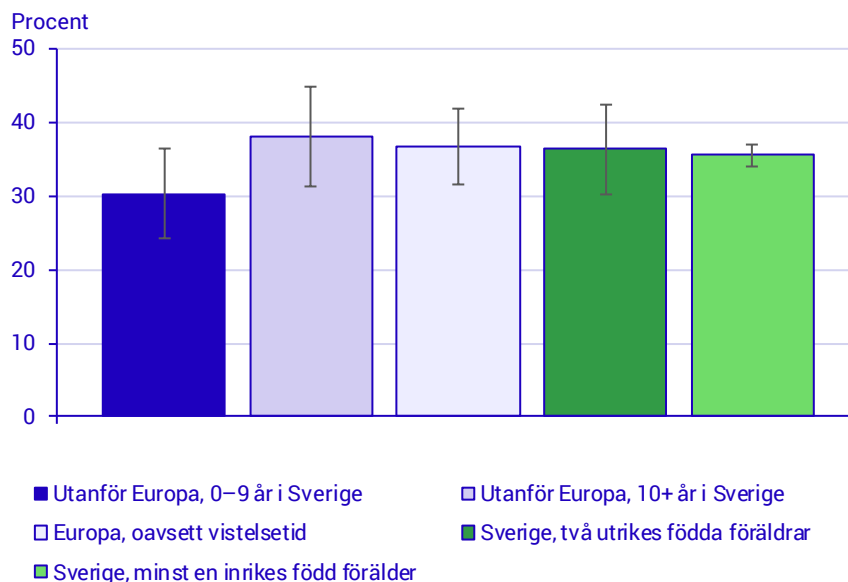
Välbefinnande

Livstillfredsställelse och lycka är mått på subjektivt välbefinnande och mående. För att mäta den subjektiva livstillfredsställelsen används frågan *Hur nöjd är du på det hela taget med ditt liv nuförtiden?* i ULF/SILC. 35 procent av Sveriges befolkning 16 år och äldre tillhör de som är mest nöjd med livet, det vill säga de har svarat 9 eller 10 på en skala från 0 (inte alls nöjd) till 10 (helt och hållet nöjd). Skillnaderna mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda är mycket små. Det finns inga statistiskt säkerställda skillnader mellan grupperna. Det finns heller inte statistiskt säkerställda skillnader mellan kvinnor och män, varken sett till hela populationen eller inom födelselandsgrupper.

Diagram 43

Andel som är mycket nöjda med livet. Befolkningen 16 år och äldre efter födelseleksgrupp, 2018

Share reporting high life satisfaction. Population 16 years and older by birth country group, 2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

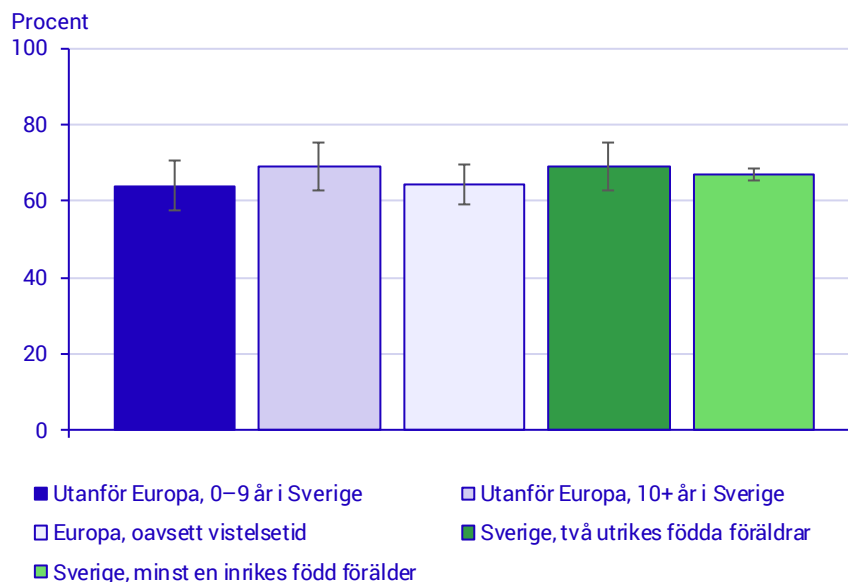
2 av 3 uppger att de varit lyckliga för det mesta eller hela tiden. Det är inga skillnader mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda.

För att mäta lyckoaspekten av det subjektiva välbefinnandet ställdes frågan *Hur stor del av tiden har du under de senaste fyra veckorna känt dig lycklig?* I Sverige uppger 65 procent att de varit lyckliga för det mesta eller hela tiden. Det finns små variationer mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda, men inga skillnader är statistiskt säkerställda. Inte heller när det kommer till lyckoaspekten av välbefinnandet finns det några statistiskt signifikanta skillnader mellan kvinnor och män. Dock finns det signifikanta skillnader beroende på ålder. Bland de som är 85 år och äldre uppger 48 procent att de känt sig lyckliga för det mesta eller hela tiden. Det är signifikant färre jämfört med alla andra åldersgrupper och jämfört med hela befolkningen.

Diagram 44

Andel som känt sig lyckliga för det mesta eller hela tiden. Befolkningen 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2018.

Share being happy most or all of the time. Population 16 years and older by birth country group, 2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Det som är tydligt mellan dessa två mått på livstillfredsställelse och lycka är att det är mycket små skillnader beroende på födelseland och vistelsetid. Variationerna mellan grupperna är små och inte statistiskt signifikanta. Faktorer såsom ålder spelar sannolikt större roll för hur nöjd man är med livet och om man känner sig lycklig. Även inkomst, boendesituation, hälsa och sysselsättning är faktorer som påverkar det subjektiva måendet och välbefinnandet.

Fritid och sociala relationer

I detta kapitel beskrivs fritid och sociala relationer ur olika perspektiv, bland annat semesterresande, umgänge med nära anhöriga, aktivitet i sociala nätverk samt aktivitet i föreningar.

Semesterresande

Bland födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige har varannan gjort en semesterresa på minst en vecka det senaste året, jämfört med 7 av 10 bland inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.

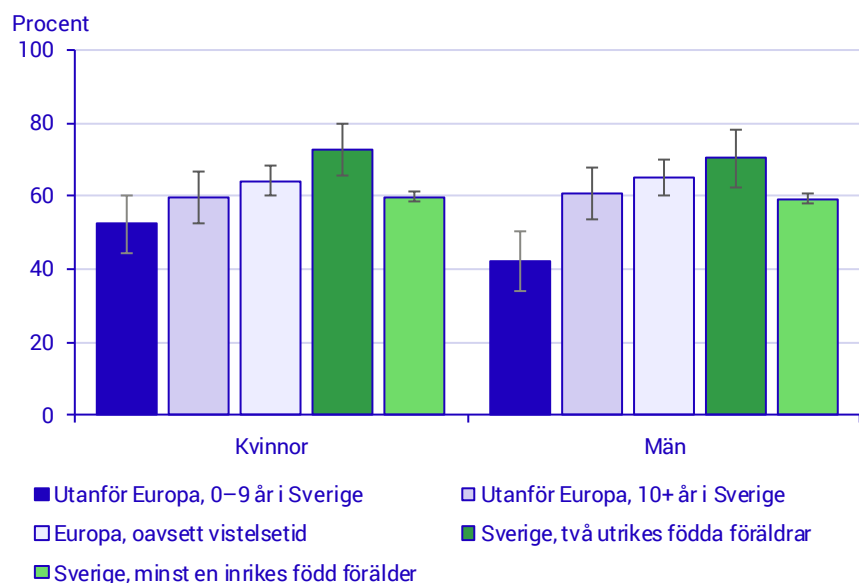
Åren 2014–2015 hade 60 procent av befolkningen 16 år och äldre gjort någon semesterresa på minst en vecka under en föregående 12-månadersperiod. Bland utomeuropeiskt födda med minst 10 års vistelsetid och födda i Sverige med minst en inrikes född förälder är andelen i nivå med befolkningen som helhet. Bland personer födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och födda i Europa är andelen högre, 72 respektive 65 procent, medan andelen är lägre bland utomeuropeiskt födda med kortare vistelsetid, 48 procent. Att andelen som gjort en semesterresa är högre i gruppen födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar kan delvis förklaras av en hög andel i åldrarna 16–24 år. Detta är en av de åldersgrupper där semesterresande är mest utbrett.

Det är särskilt bland män som födda utanför Europa och med en kortare vistelsetid i Sverige, 0–9 år, som semesterresandet skiljer sig åt jämfört med de övriga grupperna av utrikes och inrikes födda. Bland männen i denna grupp är andelen som rest på semester 42 procent.

Diagram 45

Andel som gjort en semesterresa på minst en vecka under de senaste 12 månaderna. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2014–2015

Share who have taken a holiday trip of at least one week during the last 12 months. Women and men 16 years and older by birth country group, 2014–2015. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattingarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Varken semesterresande eller tillgång till fritidshus

En annan indikator på bristande rekreation, eller kanske snarare bristande ekonomiskt och materiellt välstånd, är att varken ha gjort någon semesterresa under det senaste året eller haft tillgång till ett fritidsboende. I befolkningen som helhet, 16 år och äldre, utgör denna andel 23 procent. Det är inga skillnader mellan könen. Vid jämförelser mellan de olika grupperna av utrikes och inrikes födda är skillnaderna större än skillnaderna än när man enbart tittar på att ha gjort någon semesterresa. Detta ger även en tydligare bild av välfärdsskillnaderna, eftersom tillgång till ett fritidsboende kan innebära en utebliven semesterresa, eller omvänt, att man lägger pengar på en semesterresa istället för ett fritidsboende.

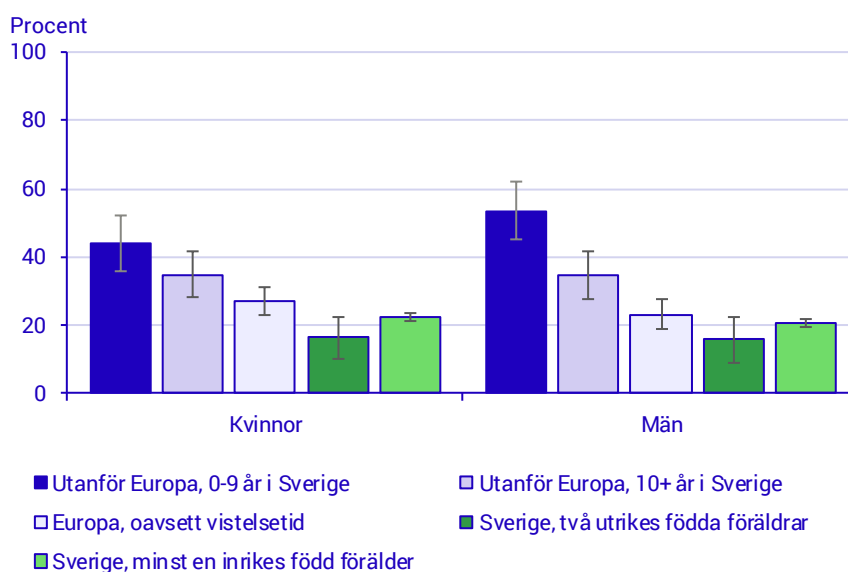
Bland män födda utanför Europa som vistats i Sverige kortare tid än 10 år är andelen som varken har gjort någon semesterresa under det senaste året eller haft tillgång till ett fritidsboende 54 procent. Bland kvinnorna är andelen 44 procent.

Bland personer födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är andelen som varken gjort en semesterresa eller har tillgång till fritidsboende lägst, 16 procent såväl bland kvinnorna som bland männen. Att ha tillgång till fritidsbostad är dock betydligt vanligare bland personer födda i Sverige med minst en inrikes född förälder än bland inrikes födda med båda föräldrarna födda utomlands.

Diagram 46

Andel som varken gjort en semesterresa på minst en vecka under de senaste 12 månaderna eller haft tillgång till fritidsboende. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2014–2015

Share reporting neither holiday home nor holiday trips of at least one week during most recent 12-month period. Women and men 16 years and older by birth country group, 2014–2015. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Ensamboende

Om man bor ensam eller med andra kan ha betydelse för sociala relationer eftersom de som bor med andra har möjlighet till umgänge med andra i det egna hushållet. Andelen ensamboende varierar mellan olika åldrar och skiljer sig också mellan kvinnor och män. Andelen ensamboende är högst i de äldsta åldrarna och är också högre i åldrarna kring 25 jämfört med de som är både yngre och äldre. I åldrar till och med ungefär 60 år är andelen ensamboende högre bland män än bland kvinnor, men i äldre åldrar är andelen högre bland kvinnor. Detta mönster gäller i stort för alla grupper av utrikes och inrikes födda och jämfört med skillnaderna mellan olika åldrar är skillnader mellan födelselandsgrupper relativt små.

Andelen ensamboende är i de flesta åldrar lägst för födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige.

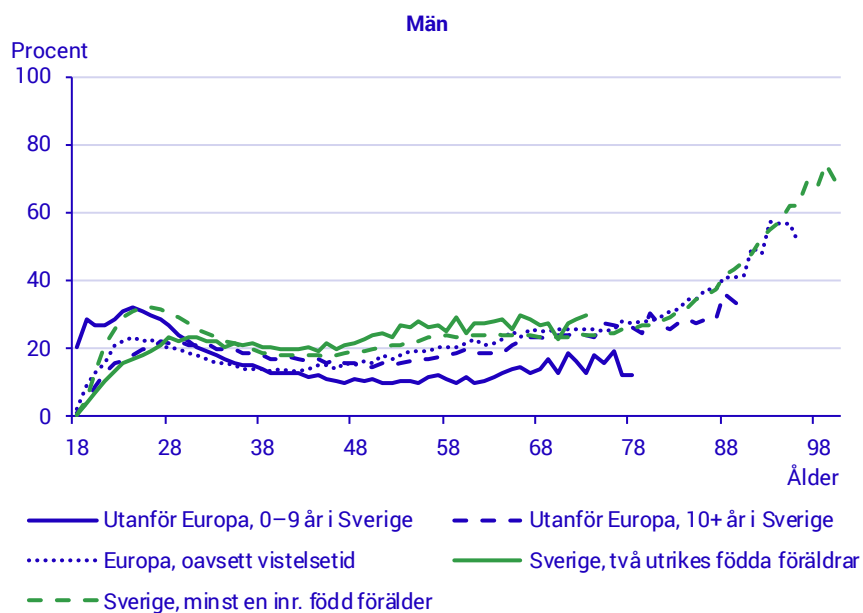
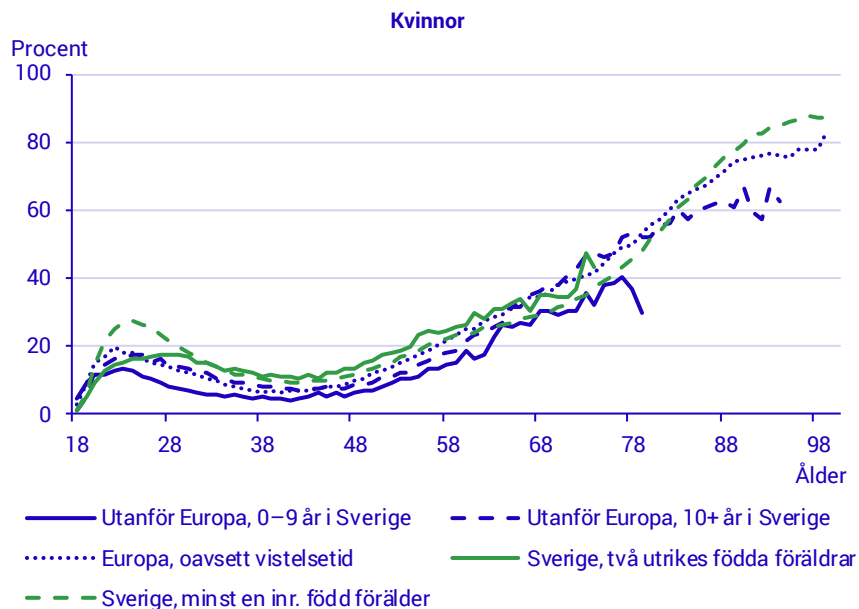
För kvinnor är andelen ensamboende lägst för födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid i de flesta åldrar. I åldrarna kring 25 år är andelen ensamboende tydligt högre för födda i Sverige med minst en inrikes född förälder jämfört med övriga grupper. I åldrar från omkring 30 till 60 år är andelen ensamboende högst i gruppen födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar.

Bland män är skillnaderna mellan födelselandsgrupper liknande de för kvinnor på många sätt. Ett undantag är i åldrarna kring 20 år där andelen ensamboende är högre bland utomeuropeiskt födda män med 0–9 år i Sverige jämfört med övriga grupper. I många fall rör det sig här om personer som invandrat som ensamkommande barn och därmed inte har någon förälder i Sverige. I övriga grupper är det vanligt att bo med föräldrar i dessa åldrar. Även i 50- och 60-årsåldern är skillnaderna mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda större bland män än bland kvinnor.

Diagram 47

Andel ensamboende i olika åldrar. Kvinnor och män 18 år och äldre, efter födelselandsgrupp, 2018

Share of persons living alone in different ages. Women and men 18 years and older by birth country group, 2018. Percent

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Andelen ensamboende redovisas inte för de åldrar där antalet i befolkningen understiger 100.

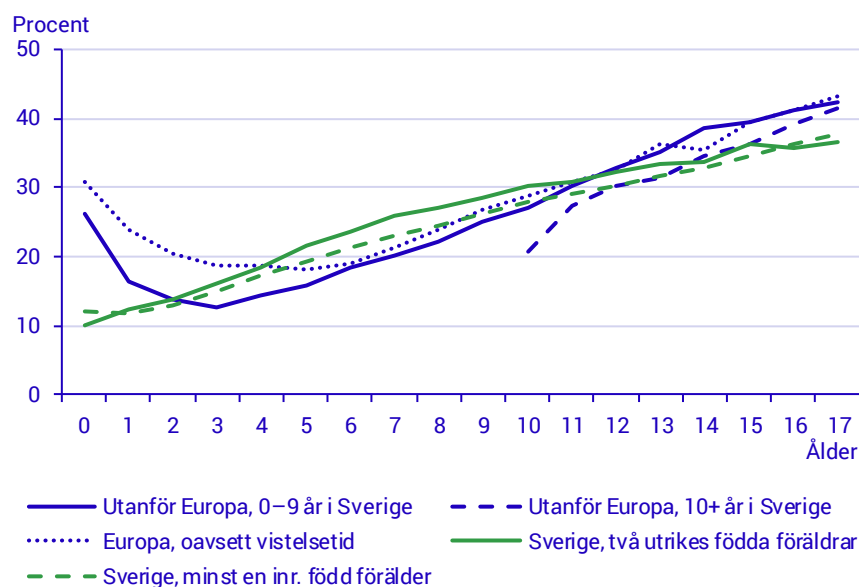
Barn boende med en förälder och avstånd till andra förälder

För barn kan det vara av betydelse om man bor med en eller båda sina ursprungliga föräldrar. I diagram 48 redovisas andelen barn boende med en förälder efter ålder. Här avses om barnet är folkbokfört med en biologisk eller adoptivförälder. Barnen kan även bo tillsammans med en styvförälder. Andelen som bor med en av sina ursprungliga föräldrar är relativt lika mellan olika födelselandsgrupper, förutom i de yngsta åldrarna där andelen som bor med en förälder är högre för grupperna födda utomlands jämfört med födda i Sverige. Antalet utrikes födda barn är dock mycket litet i dessa åldrar.

Diagram 48

Andel som bor med en av sina ursprungliga föräldrar i olika åldrar. Hemmaboende barn 0–17 år efter födelselandsgrupp, 2018

Share living with one of their natural parents in different ages. Children aged 0–17 living at home by birth country group, 2018. Percent

Källa: SCB, Barn- och familjestatistik

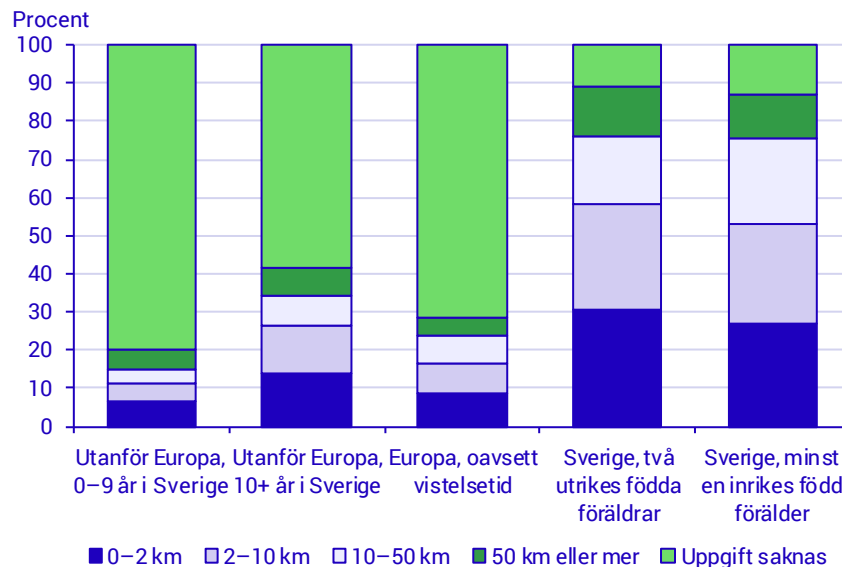
Barnen som bor med en av sina föräldrar kan ha sin andra förälder boende i närheten eller längre bort. För barn födda i Sverige är det vanligt att ha sin andra förälder inom 2 km avstånd. Det gäller omkring 30 procent både för födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och med minst en inrikes född förälder. För barn i de tre utrikes födda grupperna är det istället vanligast att uppgift om avstånd saknas. Att uppgift om avstånd saknas kan bero på att barnets andra förälder bor utomlands, har avlidit eller att uppgift om den andra föräldern saknas helt. För barn födda utanför Europa med 0–9 år i Sverige gäller det 80 procent av barnen boende med en förälder, för barn födda utanför Europa med minst 10 år i Sverige 58 procent och för barn födda i Europa 71 procent.

Diagram 49

Avstånd till barnets andra förälder. Barn 0–17 år som bor med en av sina ursprungliga föräldrar efter födelselandsgrupp, 2018

Geographic distance to absent parent. Children aged 0–17 living with one of their natural parents by birth country group, 2018. Percent

Vanligt att utrikes födda barn boende med en av sina föräldrar inte har sin andra förälder boende i Sverige.

Källa: SCB, Barn- och familjestatistik

I uppgift saknas ingår barn vars andra förälder inte är folkbokförd i Sverige, har avlidit eller saknas.

Inget umgänge med nära anhörig

I Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) ställs frågor om umgänge med nära anhöriga. Med "nära anhörig" menas här föräldrar, barn eller syskon som man inte bor tillsammans med. 26 procent av samtliga kvinnor och 30 procent av samtliga män 16 år och äldre har inget umgänge med nära anhöriga. Med det menas att umgänget med nära anhöriga sker en gång per kvartal eller mer sällan.

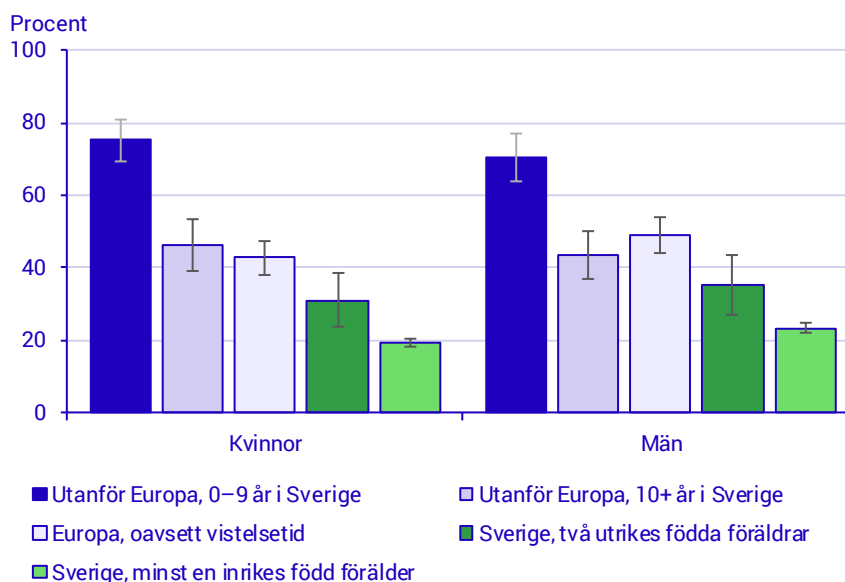
Personer födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid i Sverige har mindre umgänge med nära anhöriga jämfört med personer födda utanför Europa med längre vistelsetid, samt med personer födda i Europa. Detta gäller både kvinnor och män. För personer som nyligen invandrat är det troligt att nära anhöriga kan befinna sig långt bort, i ett annat land. Andelen med litet umgänge med nära anhöriga inom gruppen utomeuropeiskt födda med kort vistelsetid, är 75 procent bland kvinnorna och 70 procent bland männen. Motsvarande för personer födda i Sverige med minst en av föräldrarna födda i Sverige gäller att andelen bland kvinnorna är 19 procent, och bland männen 23 procent.

Totalt i befolkningen är ett glest umgänge med nära anhöriga något vanligare bland männen än bland kvinnorna. Detta märks också bland personer födda i Sverige med minst en förälder född inrikes, medan det inte finns några statistiskt säkerställda skillnader mellan könen i de övriga grupperna.

Diagram 50

Andel som en gång per kvartal eller mer sällan umgås med föräldrar, barn eller syskon utanför hushållet. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2016–2017
Share socialising sometime during the quarter or less often with close relatives, that is, parents, children or siblings outside the household. Women and men 16 years and older by birth country group, 2016–2017. Percent

Personer födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid i Sverige har mindre umgänge med nära anhöriga än både personer födda utanför Europa med längre vistelsetid och personer födda i Europa.

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Har ingen nära vän

Med nära vän avses i detta sammanhang någon att kunna prata med om vad som helst vid sidan om eventuell make/maka eller sambo. Detta bygger på uppfattningen att en utvidgad umgängeskrets utanför den egna familjen är en positiv tillgång i det sociala stödet runt en person. Personer som lever i ett parförhållande antas ha ett bättre socialt stöd än de som lever ensamma och inte har någon nära vän.

I befolkningen 16 år och äldre uppskattas 10 procent av kvinnorna och 17 procent av männen inte ha någon nära vän. Av diagram 51 framgår att personer födda i Europa eller utanför Europa i större utsträckning än personer födda i Sverige och med minst en inrikes född förälder inte har någon nära vän. Detta gäller både kvinnor och män.

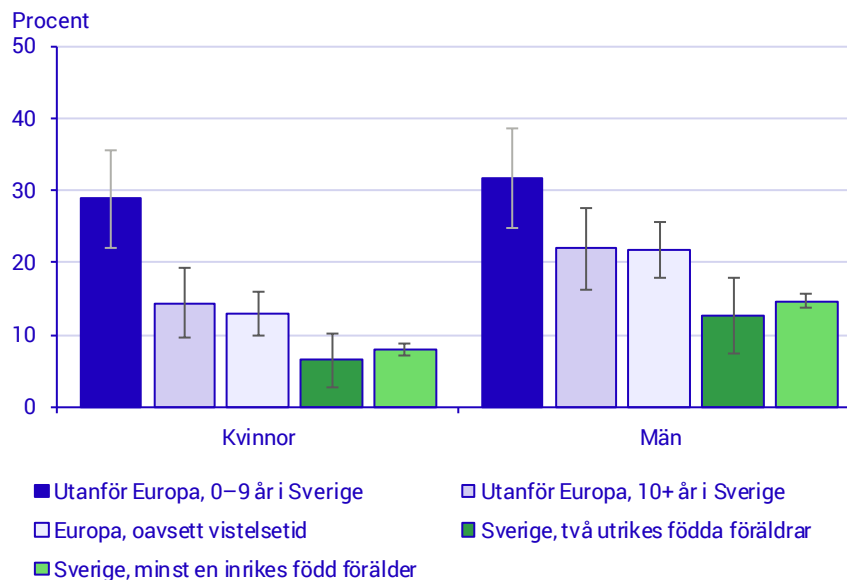
3 av 10 födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid i Sverige har ingen nära vän jämfört med 1 av 10 bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder.

Avsaknad av en nära vän gäller i störst utsträckning personer födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid. Bland kvinnorna är denna andel 29 procent, och bland männen 32 procent. För både män och kvinnor födda i Europa eller födda utanför Europa med längre vistelsetid är procentandelarna något lägre, 13–14 procent bland kvinnorna och 22 procent bland männen. De lägsta andelarna har dock kvinnor och män i de två grupperna födda i Sverige, där andelarna är 7–8 procent bland kvinnorna och 13–15 procent bland männen.

Diagram 51

Andel som inte har någon nära vän. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2016–2017

Share having no close friends. Women and men 16 years and older by birth country group, 2016–2017. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

En majoritet av befolkningen är aktiva i sociala nätverk minst en gång i månaden. Detta gäller för alla grupper av utrikes och inrikes födda.

Aktiv i socialt nätverk

I ULF/SILC ställs frågor om aktivitet i sociala nätverk på internet. Med *aktivt deltagande* avses här att man inte bara är med i nätverket utan dessutom deltar i och bidrar till diskussionen genom att till exempel skriva kommentarer eller lägga upp bilder. En majoritet av befolkningen 16 år och äldre är aktiva i sociala nätverk minst en gång i månaden, 69 procent av kvinnorna och 62 procent av männen. Diagram 52 visar omfattningen av sociala aktiviteter på internet minst en gång i månaden bland kvinnor och män i olika födelselandsgrupper.

De höga andelarna socialt aktiva i sociala nätverk på internet, dels bland utrikes födda med två utrikes födda föräldrar, dels bland personer födda utanför Europa med kort vistelsetid i Sverige, kan delvis förklaras av att dessa grupper är genomsnittligt yngre än de övriga grupperna. Yngre personer är generellt mer aktiva i sociala nätverk på internet än äldre personer.

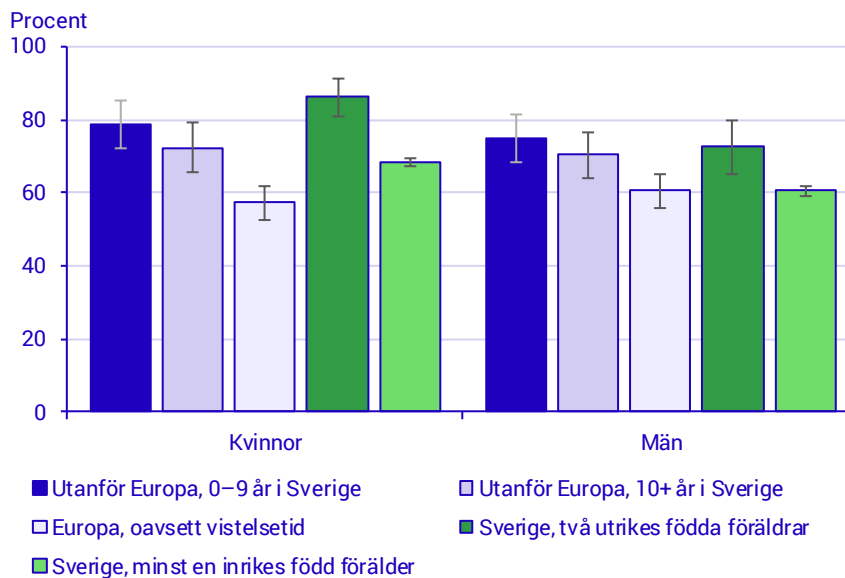
Bland kvinnor födda i Europa är andelen aktiva på sociala nätverk 57 procent, vilket är lägre än bland kvinnor i övriga grupper. För denna grupp kan deras högre ålder vara en förklaring till en lägre andel.

Det råder inga skillnader mellan könen vare sig i de grupper som är födda utanför Europa eller i den grupp som är född i Europa. I båda grupperna med personer födda i Sverige är kvinnorna i större utsträckning än männen aktiva i sociala nätverk på internet.

Diagram 52

Andel som är aktiva i socialt nätverk på internet minst en gång i månaden. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2016–2017

Share being active on social networks on the Internet at least once per month. Women and men 16 years and older by birth country group, 2016–2017. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

1 av 10 utrikes födda med 0–9 års vistelsetid i Sverige är aktiva i en förening jämfört med var tredje person bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder.

Aktiv i förening

Förutom umgänge med släkt och vänner kan föreningsverksamhet vara en källa till social samvaro. I ULF/SILC ställs frågor om medlemskap och aktivt deltagande i föreningar och organisationer. Här ingår exempelvis idrottsföreningar, kulturföreningar, pensionärsföreningar, fackliga organisationer och politiska partier. År 2014–2015 deltog 30 procent av befolkningen i åldern 16 år och äldre aktivt i minst en föreningsverksamhet, till exempel genom att sitta med i en styrelse, vara idrottstränare, kursledare eller hjälpa till att anordna olika aktiviteter inom ramen för föreningens verksamhet. Inrikes födda med minst en inrikes född förälder är i högst grad aktiva i minst en förening, 33 procent, medan utomeuropeiskt födda som bott i Sverige kortare tid än 10 år är det i lägst grad, 12 procent. I övriga grupper är andelen mellan 20 och 25 procent.

Det är vanligare bland män än bland kvinnor att delta aktivt i någon förening. Inom de olika födelselandsgrupperna är det dock endast för födda i Europa och födda i Sverige med minst en inrikes född förälder som denna skillnad är statistiskt säkerställd.

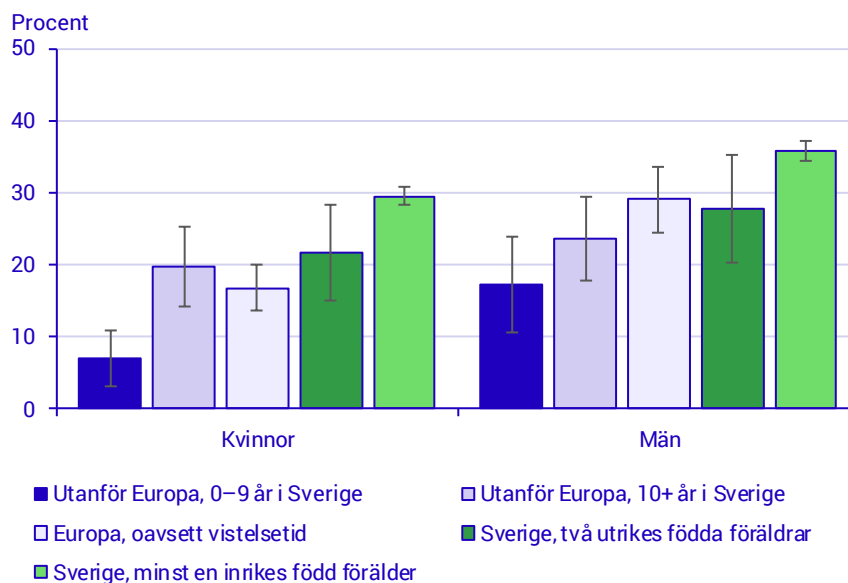
Det finns också skillnader mellan olika åldrar. Ett aktivt föreningsdeltagande är vanligast i åldrarna 35–54 och 65–74 och mindre vanligt i åldrarna 16–34 och 85 år och äldre. Olika åldersstruktur i olika grupper av utrikes och inrikes födda kan därför ha betydelse. Utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid och födda i Sverige med två utrikes födda

föräldrar är grupper med en hög andel i yngre åldrar, där aktivt deltagande är mindre vanligt.

Diagram 53

Andel som deltar aktivt i minst en förening. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelseleksgrupp, 2014–2015

Share being active in at least one association. Women and men 16 years and older by birth country group, 2014–2015. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Demokrati

I detta kapitel beskrivs olika mått på politiskt deltagande och inflytande. Kapitlet inleds med mått på delaktighet och tillit. Därefter studeras valdeltagandet, både för svenska och utländska medborgare, I kapitlet beskrivs också andelen som deltar i politiska diskussioner, andelen som är medlem i ett politiskt parti samt politisk inflytande genom representation i riksdag, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige.

Delaktighet och mellanmännisklig tillit

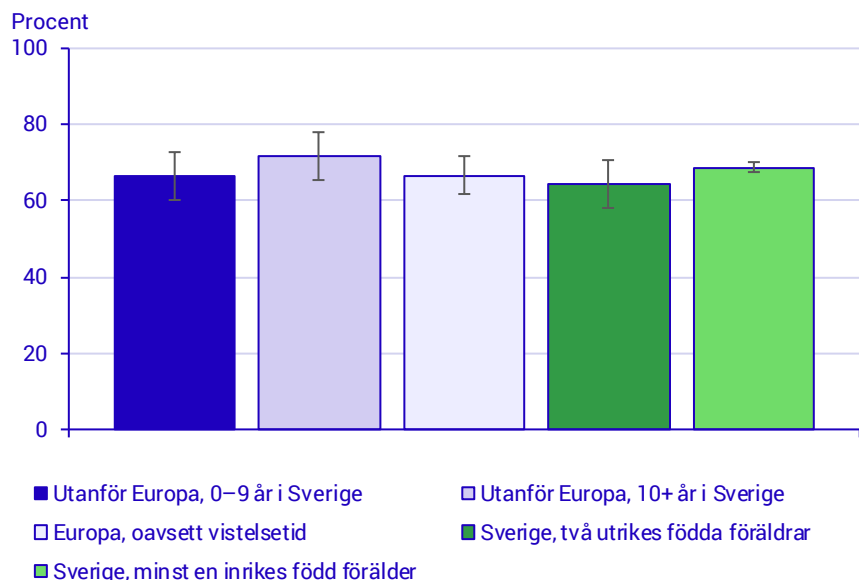
Att känna sig delaktig i samhället i stort och ha tillit till sina medmänniskor är viktiga aspekter av en persons potentiella livskvalitet. Att inte känna sig delaktig i samhället kan i förlängningen betyda att man inte deltar i de ekonomiska, sociala eller politiska delarna av samhället. I Sverige uppger totalt 68 procent att de helt och hållet eller i stor utsträckning känner sig delaktiga i samhället, det vill säga de har svarat 6–10 på en skala från 0 (inte alls delaktig) till 10 (helt och hållet delaktig).

Diagram 54

Andel som helt och hållet eller i stor utsträckning känner sig delaktiga/inkluderade i samhället. Befolkningen 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2018.

Share who completely or to a large extent feel included in society. Population 16 years and older by birth country group, 2018. Percent

7 av 10 känner sig helt och hållet eller i stor utsträckning delaktiga i samhället. Det är inga statistiskt säkerställda skillnader mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda.

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Det finns små skillnader mellan olika grupper av utrikes och inrikes födda men inga skillnader är statistiskt säkerställda. Även mellan könen är skillnaderna små. Det är endast för inrikes födda med minst en

inrikes född förälder som det är en signifikant skillnad mellan könen. Andelen kvinnor som känner sig helt och hållet eller i stor utsträckning delaktiga i samhället är 71 procent i denna grupp. Bland män är motsvarande andel 67 procent.

Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar har lägst tillit till människor de inte känner. Av dem litar 37 procent helt och hållet eller i stor utsträckning på andra. Bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder är andelen 55 procent.

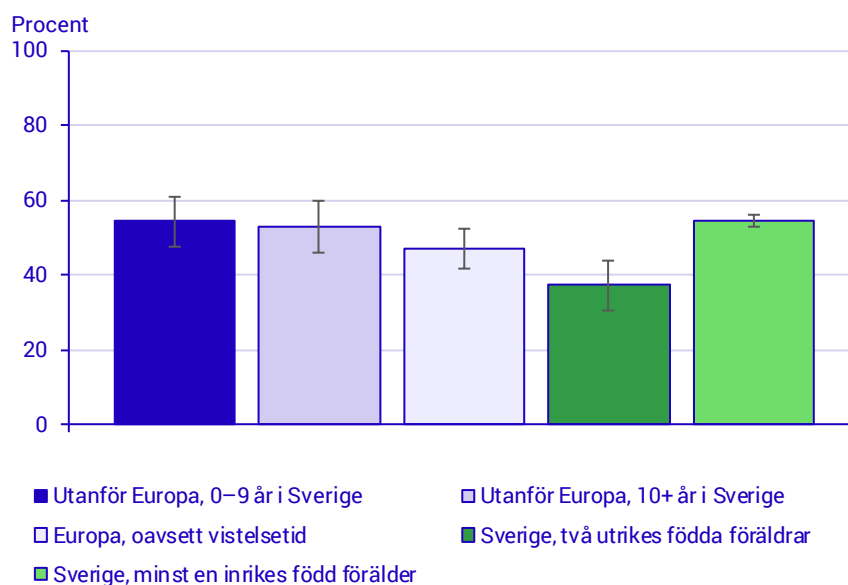
Att känna att man litar på folk man inte känner kan vara en indikation på trygghet och mellanmännisklig tillit. I Sverige uppger 51 procent att de helt och hållet eller i stor utsträckning litar på människor de inte känner, det vill säga de har svarat 6–10 på en skala från 0 (litar inte alls) till 10 (litar helt och hållet). Den grupp som har lägst tillit till människor de inte känner är inrikes födda med två utrikes födda föräldrar, bland vilka andelen som helt och hållet eller i stor utsträckning litar på andra är 37 procent. Bland inrikes födda med minst en inrikes född förälder är motsvarande andel 55 procent. En förklaring till den lägre andelen i gruppen inrikes födda med två utrikes födda föräldrar kan vara deras unga ålder. Andelen som uppger att de helt och hållet eller i stor utsträckning litar på människor de inte känner är lägst i åldersgruppen 16–24 år. För hela befolkningen är andelen 40 procent i denna åldersgrupp.

Även personer födda i Europa har signifikant lägre tillit till andra än inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Bland dem är andelen 47 procent. Grupperna födda utanför Europa skiljer sig däremot inte signifikant från inrikes födda med minst en inrikes född förälder. Det finns inga signifikanta skillnader mellan könen inom någon grupp gällande mellanmännisklig tillit.

Diagram 55

Andel som helt och hållet eller i stor utsträckning litar på människor de inte känner. Befolkningen 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2018

Share who completely or to a large extent trust people they don't know. 16 years and older by birth country group, 2018. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Valdeltagande

Att rösta i allmänna val kan ses som den mest grundläggande formen av politiskt deltagande. Svenska medborgare 18 år eller äldre har rösträtt i riksdagsvalet¹⁸. I valen till landstings- och kommunfullmäktige har även utländska medborgare, enligt vissa kriterier, rösträtt. Som tidigare visats har de allra flesta födda i Sverige svenskt medborgarskap, och är därmed röstberättigade till riksdagsvalet, men andelen röstberättigade är lägre i de olika grupperna av utrikes födda. Särskilt för utom-europeiskt födda med 0–9 års vistelsetid är det en stor andel som inte har rösträtt i något val, eftersom många i denna grupp har vistats en kortare tid i Sverige och därmed inte är svenska medborgare.

Av födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid i Sverige röstade 68 procent i riksdagsvalet 2018. Det kan jämföras med 91 procent av födda i Sverige med minst en inrikes född förälder.

När valdeltagandet i riksdagsvalen studeras märks tydliga skillnader mellan de fem olika födelselandsgrupperna. I diagram 56 redovisas valdeltagandet i riksdagsvalen 2002–2018, i diagram 57 redovisas valdeltagandet i riksdagsvalet 2018 även separat för kvinnor och män. Valdeltagandet är högst för födda i Sverige med minst en inrikes född förälder och lägst för födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid. I riksdagsvalet 2018 röstade 68 procent av de röstberättigade födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid, omkring 75 procent av både födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid och födda i Europa, 82 procent av födda i Sverige med utrikes födda föräldrar och 91 procent av födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Valdeltagandet har ökat i alla födelselandsgrupper jämfört med riksdagsvalet 2002. Skillnaderna mellan grupper är ungefär desamma vid de olika valen under 2000-talet.

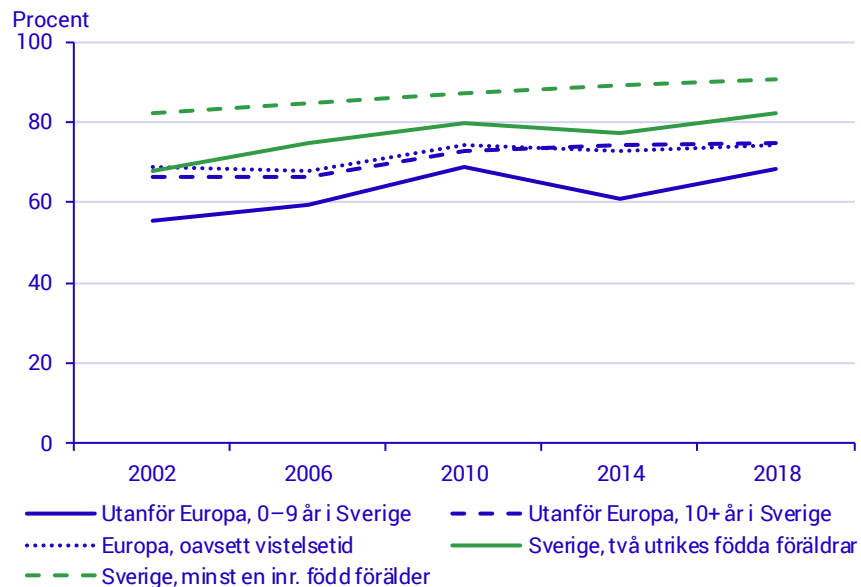
Skillnaderna mellan olika födelselandsgrupper är ungefär desamma för kvinnor som för män. Valdeltagandet är dock totalt sett något högre för kvinnor än för män.

¹⁸ Även svenska medborgare som inte är folkbokförda i Sverige har rösträtt i riksdagsvalet. Dessa ingår inte i skattningarna som redovisas i detta kapitel.

Diagram 56

Valdeltagande i riksdagsvalen 2002–2018 efter födelselandsgrupp

Voting rate in Parliamentary Elections 2002–2018 by birth country group. Percent

Valdeltagandet har ökat i alla grupper sedan riksdagsvalet 2002.

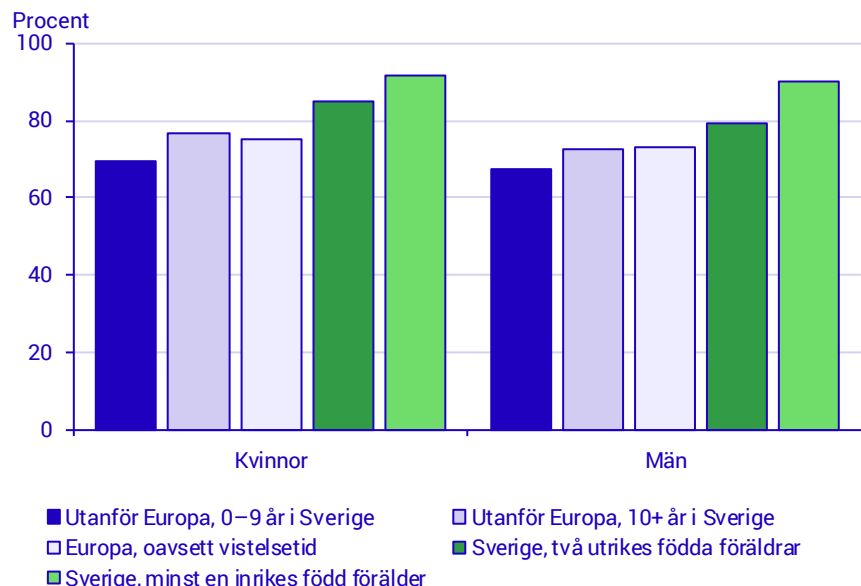
Källa: SCB, Valstatistik

Skattningarna för valen 2002–2014 baseras på urvalsundersökningar och har därmed en viss osäkerhet. Statistiken för 2018 är totalräknad.

Diagram 57

Valdeltagande i riksdagsvalet 2018. Kvinnor och män efter födelselandsgrupp

Voting rate in Parliamentary Election 2018. Women and men by birth country group. Percent

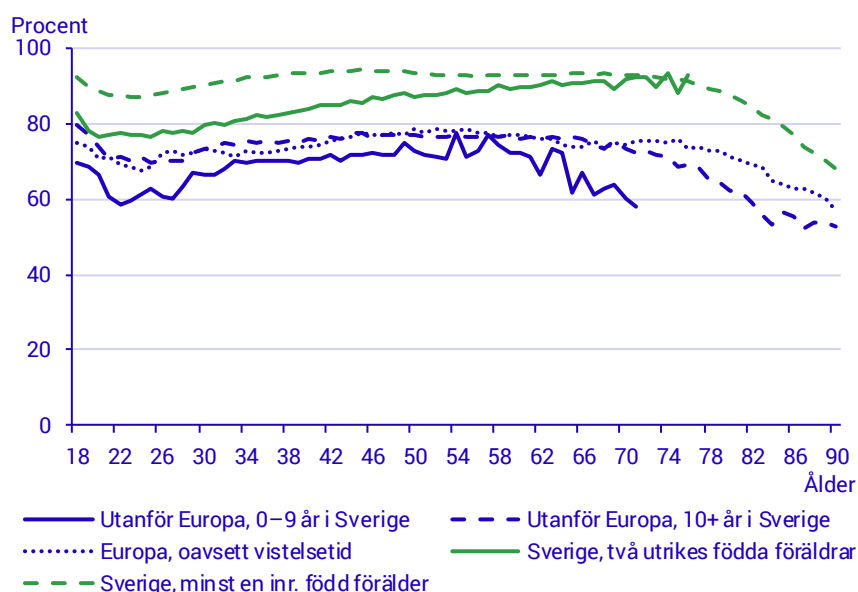

Källa: SCB, Valstatistik

Valdeltagandet varierar mellan olika åldrar. De yngsta röstarna, 18- och 19-åringar, röstar i högre utsträckning än de i 20-årsåldern och valdeltagandet är därefter högre från ungefär 30 års ålder. Detta gäller för alla födelselandsgrupper. För de flesta födelselandsgrupper är valdeltagandet på ungefär samma nivå från ungefär 30 till 70 års ålder,

för att i äldre åldrar minska. Undantaget är personer födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid, där valdeltagandet är lägre från omkring 60 års ålder. Antalet i dessa åldrar är dock litet i denna grupp, vilket innebär en viss slumpmässighet i andelarna. Även födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar urskiljer sig från övriga grupper, genom att valdeltagandet är högre ju äldre de är. I åldrarna kring 70 år valdeltagandet i denna grupp i nivå med det för gruppen födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Antalet personer med två utrikes födda föräldrar är dock litet i dessa åldrar.

Diagram 58
Valdeltagande i riksdagsvalet 2018 i olika åldrar efter födelselandsgrupp
Voting rate in Parliamentary Election 2018 in different ages by birth country group. Percent

Källa: SCB, Valstatistik
 Valdeltagande redovisas inte för de åldrar där antalet röstberättigade understiger 100.

Valdeltagandet är, som tidigare nämnts, något högre bland kvinnor än bland män. Det gäller för alla födelselandsgrupper, men inte i alla åldrar. Generellt sett har kvinnor ett tydligt högre valdeltagande i yngre åldrar, medan skillnaden är mindre i medelåldern. Valdeltagandet är ungefär detsamma för kvinnor som för män i åldrarna omkring 70 år men högre för män än för kvinnor i äldre åldrar. Detta mönster gäller för alla de tre grupper för vilka valdeltagandet kan studeras i äldre åldrar, födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid, födda i Europa och födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige.

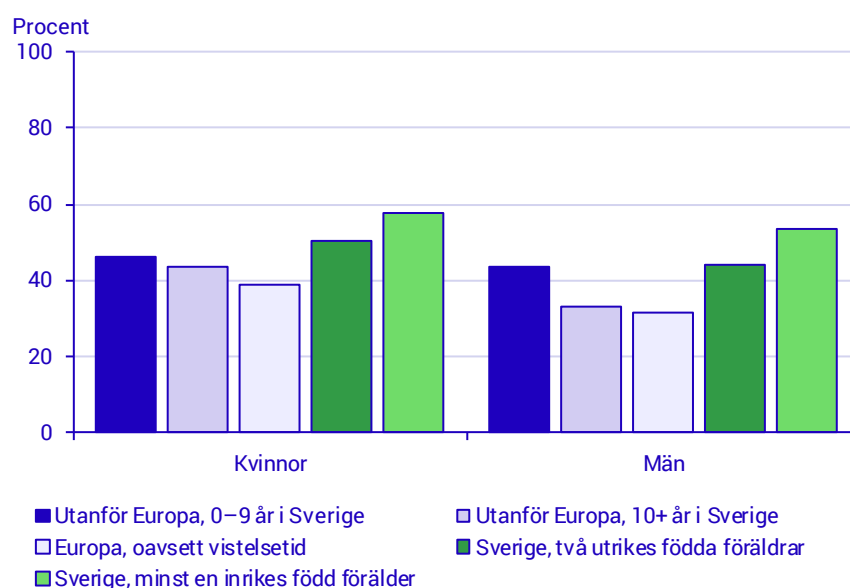
Valdeltagande bland utländska medborgare

Utländska medborgare som är folkbokförda i Sverige har under vissa kriterier rösträtt i val till landstings- och kommunfullmäktige. För medborgare i ett EU-land, Island eller Norge ställs inga krav på folkbokföringens längd, men medborgare i övriga länder ska också ha varit folkbokförda i Sverige i minst tre år i följd före valdagen. För utländska medborgare redovisas här valdeltagandet i valet till

kommunfullmäktige, i diagram 59. Andelarna är i princip desamma i valet till landstingsfullmäktige. För svenska medborgare är valdeltagandet i val till både landstings- och kommunfullmäktige på samma nivå som i riksdagsvalet, se diagram 57 tidigare i detta avsnitt. Valdeltagandet är betydligt lägre för utländska medborgare än för svenska medborgare, men det finns skillnader mellan olika födelselandsgrupper. Födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid har högre valdeltagande än både födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid och födda i Europa. Högst är valdeltagandet för utländska medborgare som är födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Detta är dock en liten grupp, totalt omkring 10 000 personer.

Liksom valdeltagandet för svenska medborgare är valdeltagandet för utländska medborgare högre för kvinnor än för män. Det gäller i synnerhet för födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid. I denna grupp röstade 43 procent av kvinnorna och 33 procent av männen i kommunalvalet 2018.

Diagram 59
Valdeltagande vid val till kommunfullmäktige bland utländska medborgare. Kvinnor och män efter födelselandsgrupp, 2018
Voting rate among foreign citizens in Municipal Council Election 2018. Women and men by birth country group. Percent

Källa: SCB, Valstatistik

Delta i politiska diskussioner

I Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) ställs vissa år frågor om politiskt intresse. År 2014–2015 uppgav 39 procent av befolkningen i åldern 16 år och äldre att de för det mesta deltar i diskussioner och säger sin åsikt när samtal kommer in på politik. Utomeuropeiskt födda som bott i Sverige kortare tid än 10 år uppgav i mindre utsträckning än födda i Sverige med minst en inrikes född förälder att de oftast deltar i politiska diskussioner. Detta gäller för

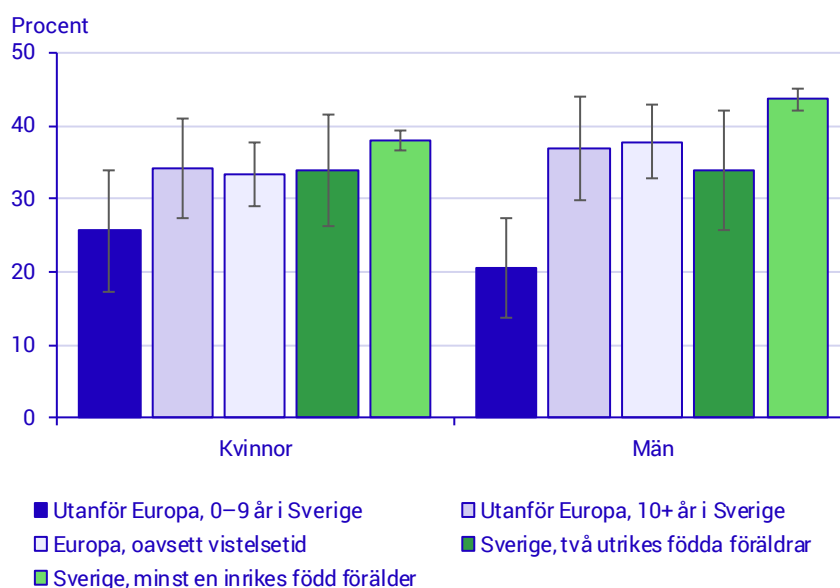
Utomeuropeiskt födda med 0–9 år i Sverige uppgav i mindre utsträckning än födda i Sverige med minst en inrikes född förälder att de oftast deltar i politiska diskussioner.

såväl kvinnor som män. Bland män är andelen också signifikant lägre jämfört med de andra två grupperna av utrikes födda.

För inrikes födda med minst en inrikes född förälder är andelen som deltar i politiska diskussioner högre bland män än bland kvinnor. I övriga grupper är det ingen statistiskt säkerställd skillnad mellan könen.

Diagram 60
Andel som oftast deltar i politiska diskussioner. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2014–2015

Share who often participate in political discussions. Women and men 16 years and older, by birth country group, 2014–2015. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
 Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Medlem i politiskt parti

År 2014–2015 var 5 procent av befolkningen i åldern 16 år och äldre medlemmar i något politiskt parti. Det är vanligare att vara partimedlem i åldersgruppen 75–84 år samt 85 år och äldre och mindre vanligt i åldrarna 25–44 år. Det finns ingen statistiskt säkerställd skillnad mellan kvinnor och män.

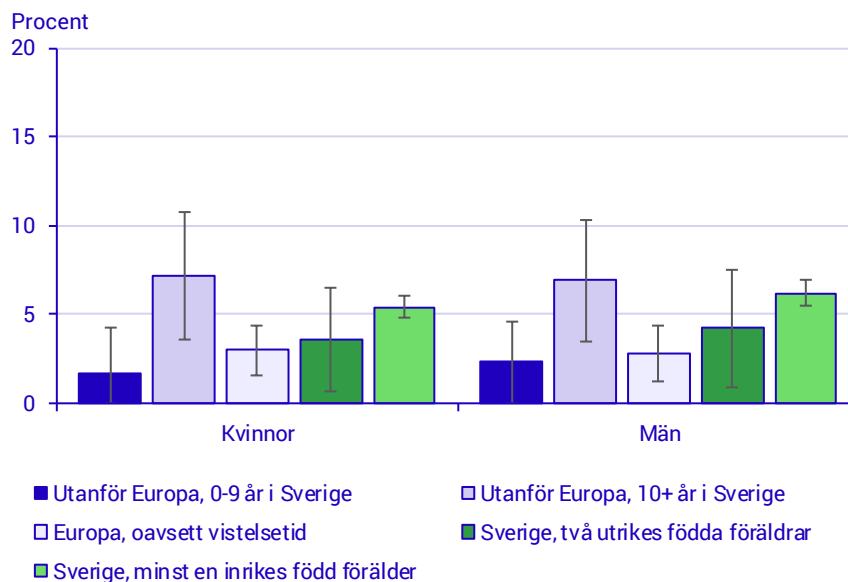
Utomeuropeiskt födda med 0–9 år i Sverige och födda i Europa är i mindre utsträckning än inrikes födda med minst en inrikes född förälder medlemmar i något politiskt parti.

Av diagram 61 framgår att utomeuropeiskt födda med 0–9 års vistelsetid och födda i Europa i mindre utsträckning än inrikes födda med minst en inrikes född förälder är medlemmar i något politiskt parti. För födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid och födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar finns ingen statistiskt säkerställd skillnad i andel partimedlemmar jämfört med födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Samma resultatmönster återfinns för såväl kvinnor som män.

Diagram 61

Andel som är medlem i något politiskt parti. Kvinnor och män 16 år och äldre efter födelselandsgrupp, 2014–2015

Share who are members of a political party. Women and men aged 16 and older, by birth country group, 2014–2015. Percent

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)
Skattningsarna redovisas med 95-procentiga konfidensintervall

Politisk representation

I detta avsnitt studeras politiskt inflytande för olika grupper av utrikes och inrikes födda. Inflytande kan utövas på många olika sätt och det som avses här är politisk representation i riksdagen, landstings- och kommunfullmäktige.

Utrikes födda är under-representerade både bland nominerade och valda, men i högre grad bland valda.

För att studera hur väl olika grupper är representerade jämförs fördelningen efter födelselandsgrupp bland nominerade och valda med fördelningen bland röstberättigade. Det generella mönstret är att andelen utrikes födda är lägre bland nominerade än bland röstberättigade och lägre bland valda än bland nominerade. Utrikes födda är alltså underrepresenterade både bland nominerade och valda, men i högre grad bland valda. Födda utanför Europa med vistelsetid 10 år eller mer utgör exempelvis 6 procent av den röstberättigade befolkningen till val i landstings- och kommunfullmäktige medan de utgjorde 4 procent av nominerade till landstings- och kommunfullmäktige och omkring 3 procent av de valda.

Födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är, utifrån detta sätt att mäta, väl representerade bland nominerade och valda till riksdagen, medan de är underrepresenterade i landstings- och kommunfullmäktige. För denna grupp är det i de flesta fall ingen skillnad i andelen bland nominerade och bland valda.

I diagram 62 redovisas båda könen sammanslaget. I de flesta grupper är det små skillnader mellan kvinnor och män. För födda i Europa märks

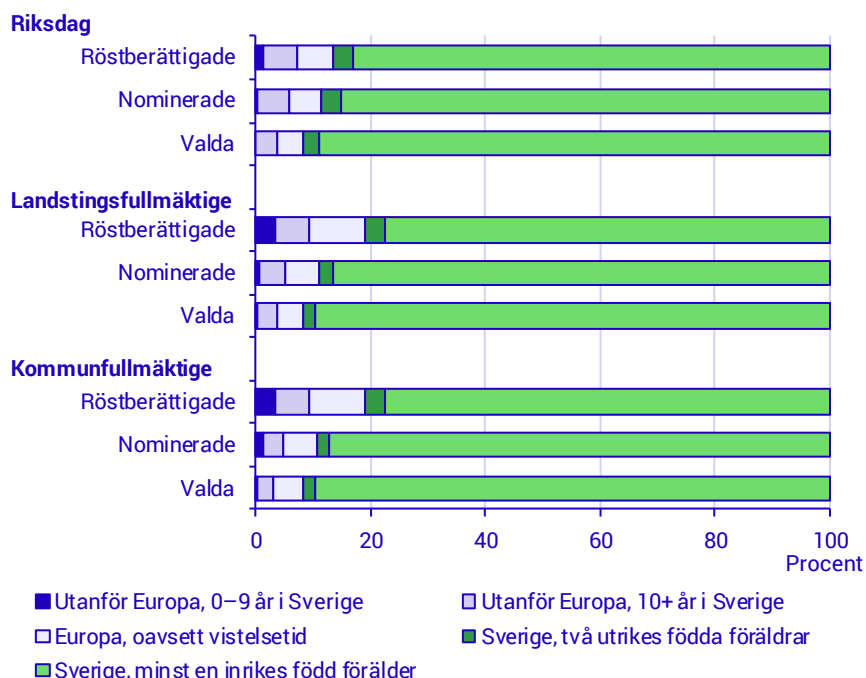
dock en tydlig skillnad mellan könen, där män i högre grad är representerade än kvinnor. Män födda i Europa är den grupp av utrikes födda där andelen bland nominerade och valda i högst grad överensstämmer med andelen av den röstberättigade befolkningen. De utgör 6 procent av de röstberättigade till riksdagsvalet och en nästan lika stor andel av såväl nominerade som valda till riksdagen. Jämfört med andelen av röstberättigade till val i kommun- och landstingsfullmäktige, där de utgör 10 procent, är de dock representerade i lägre grad.

Olika fördelning mellan grupper vad gäller exempelvis ålder och utbildningsnivå kan ha betydelse för representativiteten för olika födelselandsgrupper. Unga och personer med lägre utbildningsnivå är underrepresenterade bland valda på alla politiska nivåer¹⁹. Utom-europeiskt födda och inrikes födda med två utrikes födda föräldrar har en yngre befolkning än inrikes födda med minst en inrikes född förälder och har också oftare förgymnasial utbildningsnivå, medan födda i Europa är mer lika inrikes födda med minst en inrikes född förälder vad gäller både ålder och utbildningsnivå.

Diagram 62

Fördelning efter födelselandsgrupp. Röstberättigade, nominerade och valda i riksdagsval samt val till landstings- och kommunfullmäktige, 2018

Distribution by birth country group. Persons entitled to vote, nominated and elected in Parliamentary Election and elections to county councils and municipal councils, 2018. Percent

Källa: SCB, Valstatistik

¹⁹ SCB (2016) *Demokratis representanter – en studie av representativitet, delaktighet och syn på uppdraget*. Demokratistatistik Rapport 23

För att ytterligare studera representationen bland olika grupper av utrikes födda kan förtroendevalda i kommuner och landsting studeras. Alla förtroendevalda är inte nödvändigtvis folkvalda eller nominerade i valen. Här är det dessutom antal uppdrag som studeras, och inte antal personer. Samma person kan ha flera olika förtroendeuppdrag. De totalt cirka 60 000 förtroendeuppdragen i kommuner besitts av knappt 37 000 individer. Det genomsnittliga antalet förtroendeuppdrag per person är ungefär detsamma för födda i de olika födelselandsgrupperna.

Andelen utrikes födda är lägre ju högre positionen är för förtroendeuppdrag i kommuner och landsting.

När fördelningen efter födelselandsgrupp studeras för förtroendeuppdrag märks skillnader både efter organ och efter position, se tabell 5 och tabell 6. I tabellerna redovisas båda könen sammanslaget, mönstret är i stort sett detsamma för kvinnor som för män. När fördelningen efter födelselandsgrupp studeras för förtroendeuppdrag i olika organ visar det sig att andelen utrikes födda är lägst i kommunstyrelsen och högst i facknämnderna. Detta gäller för samtliga tre grupper av utrikes födda, medan andelen födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar är ungefär densamma oavsett organ. När olika positioner jämförs är andelen utrikes födda lägre ju högre positionen är. Bland ordföranden är exempelvis 0 procent födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid, 1 procent födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid och 3 procent födda i Europa. Bland ersättare är motsvarande andelar 1, 4 respektive 6 procent.

Mönstret som visas här vad gäller förtroendeuppdrag i kommunerna gäller även när förtroendeuppdrag i landstingen studeras.

Tabell 5
Fördelning efter födelselandsgrupp. Förtroendeuppdrag i kommuner i olika organ, 2015. Procent

Distribution by birth country group. Commissions of trust in municipalities at different levels, 2015. Percent

	Kommun- styrelse	Kommun- fullmäktige	Facknämnd	Övriga	Samtliga
Utanför Europa, 0–9 år i Sverige	0	0	1	0	0
Utanför Europa, 10+ år i Sverige	2	3	4	3	3
Europa, oavsett vistelsetid	4	5	6	5	5
Sverige, två utrikes födda föräldrar	2	2	2	2	2
Sverige, minst en inrikes född förälder	92	90	88	90	89
Summa	100	100	100	100	100
Antal uppdrag	7 140	20 198	25 913	7 125	60 376

Källa: SCB, Valstatistik.

Tabell 6**Fördelning efter födelselandsgrupp. Förtroendeuppdrag i kommuner på olika positioner, 2015***Distribution by birth country group. Commissions of trust in municipalities in different positions, 2015. Percent*

	Ordförande	Vice ordförande	Ledamot	Ersättare	Samtliga
Utanför Europa, 0–9 år i Sverige	0	0	0	1	0
Utanför Europa, 10+ år i Sverige	1	2	3	4	3
Europa, oavsett vistelsetid	3	5	5	6	5
Sverige, två utrikes födda föräldrar	1	1	2	2	2
Sverige, minst en inrikes född förälder	95	92	90	88	89
Summa	100	100	100	100	100
Antal uppdrag	2 808	4 069	28 069	25 430	60 376

Källa: SCB, Valstatistik.

Kort om statistiken

I denna rapport beskrivs situationen för olika grupper av utrikes och inrikes födda inom områdena utbildning, sysselsättning och arbetsvillkor, ekonomi, boende, hälsa och välbefinnande, fritid och sociala relationer samt demokrati genom statistik från olika totalräknade register och urvalsundersökningar som SCB förfogar över.

I detta kapitel ges en kortfattad beskrivning av statistiken och de olika källor som använts. Mer utförlig information om statistikens kvalitet och andra grundläggande fakta finns på SCB:s webbplats

Statistikens ändamål och innehåll

Syftet med rapporten är att ge en översiktlig beskrivning av situationen för olika grupper av utrikes och inrikes födda. Där det är möjligt och relevant redovisas resultat för befolkningen i alla åldrar.

Befolkningen redovisas genomgående uppdelat i fem grupper: födda utanför Europa med 0–9 års vistelsetid i Sverige, födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid i Sverige, födda i Europa oavsett vistelsetid, födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar och födda i Sverige med minst en inrikes född förälder. Denna gruppering är anpassad för att kunna användas för såväl statistik baserad på totalräknade register som för statistik från urvalsundersökningar.

För ett litet antal personer, cirka 1 500 personer år 2018, saknas uppgift om födelseland. Dessa har här förts till grupperna födda utanför Europa.

Vistelsetid i Sverige för personer födda utanför Europa beräknas genom uppgift om folkbokföring i Sverige. Det är det sammanlagda antalet dagar som folkbokförd som räknas och nytt år blir det först när 364 dagar övergår till 365 dagar. Det innebär att man ska ha en vistelsetid på minst 3 653 dagar (medräknat två skottdagar) för att hamna i gruppen med minst 10 års vistelsetid.

För en indikator används mammans födelselandsgrupp istället för barnets eget. Detta gäller vid redovisningen av andelen barn inskrivna i förskola. Eftersom detta avser små barn, i åldrarna 1–5 år, är det få utrikes födda och inga barn tillhör gruppen födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid. Mammans födelselandsgrupp används eftersom fler barn har uppgift om mor. För omkring 0,5 procent av barnen i åldrarna 1–5 år saknas uppgift om mor medan uppgift om far saknas för 3 procent av barnen.

Information om statistikens framställning

Statistiken i denna rapport kommer från en mängd olika register och undersökningar. I detta avsnitt ges en kortfattad beskrivning av respektive källa.

Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

AKU är en månatlig urvalsundersökning där man undersöker ett urval av Sveriges befolkning i åldrarna 15–74 år. Statistiken beskriver utvecklingen på arbetsmarknaden genom bland annat antal och andel sysselsatta respektive arbetslösa per månad, kvartal och år. Urvalet dras från SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB) och uppgår till 29 500 personer per månad. Under 2018 var bortfallet 47 procent. Datainsamlingen sker genom telefonintervjuer.

Statistiken som redovisas i denna rapport avser helåret 2018 och befolkningen i åldrarna 20–64 år. Av kvalitetsskäl används endast halva urvalet för andra halvåret 2018. I denna rapport redovisas inga konfidensintervall för skattningarna.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/aku).

Barn- och familjestatistik

Statistiken handlar om bland annat barns familjer, separationer mellan föräldrar, gemensam och ensam vårdnad, geografiskt avstånd mellan barn och föräldrar, barn med svensk/utländsk bakgrund och adoptioner. Barn och familjestatistiken baseras främst på uppgifter från Barnregistret som innehåller samtliga folkbokförda i åldrarna 0–21 år. Statistiken baseras främst på registeruppgifter och administrativa data.

Statistiken i denna rapport avser hemmaboende barn i åldrarna 0–17 år, år 2018.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/LE0102).

Befolkningens utbildning

Statistiken över befolkningens utbildning omfattar uppgifter om nivå och inriktning på den högsta formella utbildning för personer folkbokförda i Sverige. Statistiken baseras på uppgifter från Utbildningsregistret, vilket uppdateras årligen med information som rapporteras in till SCB från landets skolor och utbildningsanordnare. Uppgifter från folk- och bostadsräkningar 1970 och 1990 och administrativa register utanför SCB där utbildningsbakgrund ingår används också som uppgiftskällor. För nyinvandrade utrikes födda samlas uppgift om utbildning in i första hand genom en årlig enkätundersökning och från Arbetsförmedlingens register över inskrivna.

Statistiken som redovisas i denna rapport avser högsta formella utbildning t.o.m. vårterminen 2018 för i Sverige folkbokförda personer den 31 december 2018. Redovisningen görs för personer i åldrarna 30–64 år. Uppgifterna över utbildningsnivå redovisas enligt utbildningsklassificeringen SUN 2000. Mer information om SUN 2000 finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/sun).

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/LE0102).

Befolkningsstatistik

Befolkningsstatistiken beskriver storlek, förändring och sammansättning hos Sveriges befolkning, exempelvis befolkningen fördelad efter fördelad efter kön och ålder och statistik över flyttningar, födda, döda, giftermål, skilsmässor samt in- och utvandring. Befolkningsstatistiken omfattar även statistik om hushåll. Ramen för Befolkningsstatistikens statistik om personer och hushåll är Registret över totalbefolkningen (RTB), som i sin tur baseras på uppgifter från Skatteverkets folkbokföring.

Statistiken som redovisas i rapporten avser åren 2000–2018 och omfattar i regel samtliga folkbokförda personer i Sverige.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/BE0101).

Bostadsbestånd

Syftet med statistiken är att redovisa det svenska bostadsbeståndets storlek och struktur. Statistiken beskriver bostäderna efter hustyp, ålder, upplåtelseform, ägarskap och storlek. Statistiken baseras på Lägenhetsregistret som är ett nationellt register över Sveriges alla bostadslägenheter. Registret förvaltas av Lantmäteriet, som också är ansvarig myndighet. SCB erhåller och bearbetar lägenhetsuppgifterna från Lantmäteriet för att producera löpande hushålls-, boende- och bostadsstatistik.

I denna rapport används bostädernas byggår kopplat till individer för att redovisa befolkningen fördelad efter deras bostäders byggnadsperiod.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/BO0104).

Hushållens boende

Hushållens boende är en årlig totalräknad undersökning som omfattar Sveriges folkbokförda befolkning. Syftet med statistiken är att belysa boende för individer och hushåll i Sverige, dvs. hur den svenska befolkningen bor. Statistiken baseras, liksom statistik över bostadsbestånd, på Lägenhetsregistret och ger information om till exempel boendeform och utrymmesstandard för hushåll och individer.

För ungefär 3 procent av befolkningen saknas uppgift om bostaden, det gäller personer som är folkbokförda i Sverige men som inte är folkbokförda på en lägenhet, eller en enskild bostad.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/he0111).

Inkomster och skatter (IoS)

Statistiken visar inkomstfördelning och storleken på inkomster, skatter, kapitalvinster och skattereduktioner för både individer och hushåll. IoS är en årlig totalräknad undersökning baserad på Inkomst- och taxeringsregistret (IoT). IoT bygger i sin tur helt och hållet på administrativa register, bland annat från Skatteverket och Försäkringskassan.

Statistiken som redovisas i denna rapport avser disponibel inkomst per konsumtionsenhet år 2017 för individer och hushåll och populationen är begränsad till individer i hushåll där samtliga vuxna i hushållet är folkbokförda i Sverige både i början och i slutet av året.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/he0110).

Regionala matchningsindikatorer

Statistiken visar kompetensförsörjning och matchningen på arbetsmarknaden och syftar särskilt till analyser på regional nivå. Statistiken har tagits fram av Reglab och Tillväxtverket ansvarar för förvaltning och utveckling. Statistiken redovisas i SCB:s statistikdatabas och baseras på SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS), Yrkesregistret och Utbildningsregistret. SCB har utarbetat bedömningarna av vilka utbildnings- och yrkeskombinationer som anses stämma överens eller inte.

Läs mer om regionala matchningsindikatorer i Reglabs rapport *Regionala matchningsindikatorer. Fördjupad analys*. från 2018 (www.reglab.se).

Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Statistiken syftar till att årligen ge information om befolkningens sysselsättning och beskriva händelser, flöden och strukturer på såväl hela som den regionala och lokala arbetsmarknaden. RAMS omfattar flera register där sysselsättningsregistret utgör det mest centrala och innehåller information om Sveriges folkbokförda personer per den 31 december respektive år. Datainsamling till RAMS sker genom utnyttjande av statistikregister som SCB förfogar över. Grundkällan är i många fall skatteadministrativt material från Skatteverket.

Statistiken som redovisas i denna rapport avser befolkningen 20–64 år under perioden 2000–2017.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/AM0207).

Skolverkets elevregister

SCB sammanställer olika register över elever i olika skolformer på uppdrag av Skolverket. Registren används för statistik om bland annat elever och skolresultat i grundskolan och gymnasieskolan. Statistiken publiceras hos Skolverket (www.skolverket.se).

Information om statistikens framställning och kvalitet finns också på SCB:s webbplats (www.scb.se/uf0101, www.scb.se/uf0103 och www.scb.se/uf0102).

Skolverkets förskoleregister

Registret sammanställs av SCB på uppdrag av Skolverket och innehåller uppgifter om barn och personal i förskolan. Statistik om förskolan publiceras hos Skolverket (www.skolverket.se).

Information om statistikens framställning och kvalitet finns också på SCB:s webbplats (www.scb.se/uf0130).

Tätortsstatistik

Statistiken visar tätorternas landareal, folkmängd, bebyggelsestruktur och förvärvsarbetande dagbefolkning. En tätort har sammanhängande bebyggelse med minst 200 invånare. SCB avgränsar tätorterna geografiskt och beräknar därefter statistik per tätort. Statistiken finns även summerat per kommun och län. Statistiken bygger på ett totalregister över tätorter enligt SCBs definition.

I denna rapport redovisas statistik över befolkningen efter tätortens storlek enligt tätortsavgränsningar för åren 2000, 2005, 2010 samt 2015.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/MI0810).

Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC)

Statistiken beskriver levnadsförhållanden för olika grupper i befolkningen i olika avseenden: boende, ekonomi, hälsa, fritid, medborgerliga aktiviteter, sociala relationer, sysselsättning och arbetsmiljö, trygghet och säkerhet. ULF/SILC är en urvalsundersökning där man undersöker ett urval av Sveriges befolkning 16 år och äldre. Urvalet dras från SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB). 2018 uppgick urvalet till 11 100 personer. Bortfallet var 47,9 procent. Datainsamlingen pågår under större delen av året och sker huvudsakligen genom telefonintervjuer.

Statistiken redovisas ibland baserat på två år sammanslaget för att möjliggöra en mer finfördelad redovisning. En del indikatorer finns bara med i undersökningen vissa år vilket är anledningen till att de

redovisade indikatorerna baseras på olika år. Vissa indikatorer baseras på data från 2014 och 2015, vissa från 2016 och 2017, vissa från 2017 och 2018 och ytterligare några indikatorer enbart på data från 2018. De resultat som redovisas i rapporten avser procentskattningar med tillhörande 95 procentiga konfidensintervall.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/ulf).

Universitets- och högskoleregistret

Universitets- och högskoleregistret är en totalundersökning med terminsvisa insamlingar från universiteten och högskolornas studieadministrativa system. Registret används för att ge en allsidig statistisk belysning av högskolan, som underlag för planering, uppföljning och utvärdering av utbildningen. Statistik från registret publiceras på Universitetskanslersämbetets (UKÄ) och SCB:s webbplatser (www.uka.se och www.scb.se/uf0205).

Valstatistik

I SCB:s valstatistik ingår statistik över bland annat valdeltagande, nominerade och valda och förtroendevalda.

Uppgifter om valdeltagandet i valet 2018 har samlats in från röstlängderna. Länsstyrelserna har skannat in samtliga röstlängder och skickat till SCB, som tolkat informationen till uppgifter om valdeltagande för samtliga i den röstberättigade befolkningen. För tidigare år har valdeltagandet samlats in för ett urval av befolkningen genom blanketter som länsstyrelserna fyllt i utifrån röstlängderna.

Register över nominerade och valda kandidater upprättas av Valmyndigheten och levereras till SCB. Med hjälp av dessa register, kompletterade med bakgrundsinformation från SCB:s olika register, tar SCB fram statistik över nominerade, valda och ej valda kandidater.

Statistiken över förtroendevalda är en totalundersökning som samlas in genom utskick till samtliga kommuner och landsting. Undersökningen genomfördes år 2015.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/me0105, www.scb.se/me0107 och www.scb.se/me0001).

Yrkesregistret

SCB:s yrkesregister syftar i första hand till att ge årlig information om den arbetande befolkningens fördelning efter yrkesgrupper och att belysa yrkesutvecklingen inom olika branscher och samhällssektorer. Uppgifter hämtas i första hand från den officiella lönestrukturstatistik som SCB samlar in på uppdrag av Medlingsinstitutet. Yrkesuppgifter för anställda utanför den officiella lönestatistiken hämtas in med hjälp av

en särskild postenkät till berörda arbetsgivare. Yrkesregistret är ett register på individnivå som omfattar samtliga personer 16 år eller äldre folkbokförda i Sverige.

Statistiken som redovisas i denna rapport avser anställda personer 20–64 år och deras yrke år 2017 enligt yrkesklassifikationen SSYK 2012, se www.scb.se/ssyk.

Mer information om statistikens framställning och kvalitet finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/yrke).

Information om statistikens kvalitet

Eftersom resultaten i denna rapport bygger på flera olika undersökningar är det svårt att säga något generellt om statistikens kvalitet. Olika typer av undersökningar är behäftade med olika typer av kvalitetsproblem och vilka fel som har störst betydelse beror bland annat på om statistiken är totalräknad eller baserad på en urvalsundersökning. Ett statistikvärdes tillförlitlighet beror på det totala felet mellan skattningen och målstorheten, där det totala felet kan bestå av urvalsfel, täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel.

För detaljerad information om statistikens kvalitet hänvisas till respektive undersöknings *Kvalitetsdeklaration* på SCB:s webbplats, www.scb.se, eller länkar ovan.

Tabellbilaga

Tabell T1

Vistelseid i Sverige. Kvinnor och män födda utanför Europa och i Europa, 2018. Antal

Time spent in Sweden. Women and men born outside of Europe and in Europe, 2018. Number

	Utanför Europa			Europa		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
0 år	35 100	39 200	74 200	17 200	20 100	37 300
1 år	38 000	44 400	82 300	16 600	19 800	36 400
2 år	43 300	57 600	100 900	15 200	17 900	33 100
3 år	31 400	39 700	71 200	13 900	16 200	30 100
4 år	28 900	36 100	65 100	13 100	14 600	27 800
5–9 år	102 400	104 600	207 000	54 200	59 500	113 800
10–14 år	71 800	68 000	139 800	46 500	48 800	95 300
15–19 år	43 300	37 400	80 700	29 300	26 200	55 500
20–29 år	75 200	72 900	148 100	73 400	68 200	141 500
30–39 år	41 600	45 500	87 100	35 700	28 500	64 300
40– år	17 600	17 000	34 600	129 200	100 300	229 500
Summa	528 700	562 300	1 091 000	444 300	420 200	864 600

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Tabell T2

De tio vanligaste födelseländerna. Kvinnor och män födda utanför Europa med 0–9 års vistelseid, 2018. Antal

Top 10 countries of birth. Women and men born outside of Europe with 0–9 years in Sweden, 2018. Number

	Kvinnor	Män	Totalt
Syrien	72 000	96 000	168 000
Somalia	23 700	22 800	46 500
Irak	21 200	21 800	43 000
Afghanistan	13 700	27 600	41 300
Eritrea	15 000	19 800	34 800
Iran	11 500	12 900	24 500
Indien	9 300	13 800	23 100
Kina	10 500	9 100	19 600
Thailand	14 600	4 000	18 600
Pakistan	4 700	6 500	11 100
Övriga länder	82 900	87 300	170 100
Summa	279 100	321 600	600 700

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Tabell T3**De tio vanligaste födelseländerna. Kvinnor och män födda utanför Europa med minst 10 års vistelsetid, 2018. Antal***Top 10 countries of birth. Women and men born outside of Europe with at least 10 years in Sweden, 2018. Number*

	Kvinnor	Män	Totalt
Irak	45 200	55 800	101 000
Iran	25 000	27 900	52 900
Chile	12 900	12 900	25 800
Thailand	18 600	5 200	23 800
Somalia	11 000	11 200	22 200
Libanon	9 800	11 900	21 600
Syrien	9 000	8 900	18 000
Kina	9 300	4 400	13 700
Indien	7 100	5 000	12 200
USA	5 300	6 000	11 300
Övriga länder	96 300	91 600	188 000
Summa	249 600	240 700	490 300

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Tabell T3**De tio vanligaste födelseländerna. Kvinnor och män födda i Europa, 2018. Antal***Top 10 countries of birth. Women and men born in Europe, 2018. Number*

	Kvinnor	Män	Totalt
Finland	89 600	58 300	147 900
Polen	49 200	43 500	92 700
Jugoslavien	32 500	32 700	65 100
Bosnien-Hercegovina	29 900	29 500	59 400
Tyskland	26 400	24 100	50 500
Turkiet	22 500	27 500	49 900
Norge	23 000	18 800	41 700
Danmark	18 800	21 200	40 000
Rumänien	15 400	15 600	31 000
Storbritannien	10 000	19 000	29 000
Övriga länder	127 100	130 100	257 200
Summa	444 300	420 200	864 600

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Tabell T5**Mammas födelselandsgrupp. Födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar efter ålder, 2018. Antal***Mother's birth country group. Born in Sweden with two foreign born parents by age, 2018. Number*

	Åldersgrupp				Totalt
	0-4 år	5-9 år	10-19 år	20- år	
Utanför Europa, 0-9 år i Sverige	61 000	20 400	1 800	4 600	87 700
Utanför Europa, 10+ år i Sverige	27 200	41 700	75 500	68 500	212 900
Europa, oavsett vistelsetid	35 900	30 700	43 600	132 500	242 700
Uppgift saknas	100	200	500	43 700	44 500
Summa	124 200	93 000	121 400	249 300	587 900

Källa: SCB, Befolkningsstatistik

Integration – A description of the situation in Sweden, Integration: Report 13

Summary

The aim of this report is to provide a broad description of differences and similarities between various groups of foreign born persons and Swedish born persons in the areas of demographics, education, employment and working conditions, economy, housing, health and well-being, leisure time, social relationships, and democracy. The statistics are based on a number of different sample survey and register sources available at Statistics Sweden.

Throughout the report, the population is divided into five groups: persons born outside Europe who have spent 0–9 years in Sweden, persons born outside Europe who have spent at least 10 years in Sweden, persons born in Europe regardless of time spent in Sweden, persons born in Sweden who have two foreign born parents, and persons born in Sweden who have at least one Swedish born parent. In several of the areas examined in the report, there are distinct differences between these groups, primarily in education, employment and working conditions, economy, housing, and democracy. With respect to various aspects of health, well-being, and social relationships, the differences are often smaller. Some indicators show no statistically significant differences between the different groups of foreign born persons and Swedish born persons. This includes the share of persons with good self-estimated health, the share of persons who feel included in society, the share of persons who are very content with life, and the share of persons who feel happy.

The group of persons born outside Europe who have spent 0–9 years in Sweden are characterised largely by the refugee immigration that took place in recent years. Syria is the most common country of birth and persons born in Syria account for 28 percent of this group. Since they have spent less time in Sweden, many of them are at a common age for immigration, 20-39 years. This group often sets itself apart from the other groups, for example through poorer educational attainment, a weaker position on the labour market, lower income and a higher share of overcrowded housing conditions.

Persons born outside Europe who have spent at least ten years in Sweden are largely aged 30-59 years. Many of these persons have spent a long time in Sweden; just over half of them have spent 20 years or more in Sweden. Iraq and Iran are the most common countries of birth and these two countries together account for one-third of the group.

Compared with persons born outside Europe who have spent shorter time in Sweden, this group has better educational attainment, a stronger position on the labour market, higher income, and more seldom have an overcrowded housing situation, which highlights the importance of time spent in Sweden. However, there are often clear differences also between this group and Swedish born persons who have at least one Swedish born parent.

Persons born in Europe have an older age structure than the groups of persons born outside Europe, in which a relatively high share have passed retirement age. Finland is the most common country of birth: 17 percent are born in Finland. Poland and countries in former Yugoslavia are also common countries of birth. In many areas, the situation of this group is similar to the one of persons born outside Europe who have spent at least ten years in Sweden; with respect to, for example, gainful employment, income levels, social relationships, and voter participation. With respect to educational attainment, persons born in Europe perform worse than persons born outside Europe who have spent at least ten years in Sweden. This can be explained by the fact that the group of persons born in Europe includes persons who have spent shorter time in Sweden, which is a very important factor for educational attainment.

Persons born in Sweden who have two foreign born parents are considerably younger than persons in other groups. Three out of four are below 30 years, and many are children and young people living with their parents. In this group, there are often differences in living conditions between different ages. With respect to, for example, economic conditions, the share of persons living in households with low income is considerably higher among children than among adults. As children, they live with parents who belong to one of the groups of foreign born persons and the household's economic situation is affected by whether or not the parents have entered the labour market. As adults, their own employment and income, in large part, are important to their economy, and compared with Swedish born persons who have at least one Swedish born parent, the difference is then considerably less. Despite this, there is often a difference compared with Swedish born persons who have at least one Swedish born parent; for example, they are gainfully employed to a slightly smaller extent and voter participation is lower. On the other hand, this group also, to a greater extent, continues to higher education after upper secondary school.

List of tables

Distribution by birth country group in different ages, 2018. Percent ...	10
Share enrolled in preschool. Children aged 1–5 by age and mother’s birth country group, 2018. Percent and total number of children.....	17
Performance indicator for different types of programmes/courses. Women and men registered in higher education school year 2017/18, by birth country group	27
Standardised mortality ratios (SMR) in different age groups. Women and men aged 10–99 by birth country group, 2014–2018	65
Distribution by birth country group. Commissions of trust in municipalities at different levels, 2015. Percent	90
Distribution by birth country group. Commissions of trust in municipalities in different positions, 2015. Percent	91
Time spent in Sweden. Women and men born outside of Europe and in Europe, 2018. Number	99
Top 10 countries of birth. Women and men born outside of Europe with 0–9 years in Sweden, 2018. Number	99
Top 10 countries of birth. Women and men born outside of Europe with at least 10 years in Sweden, 2018. Number.....	100
Top 10 countries of birth. Women and men born in Europe, 2018. Number	100
Mother’s birth country group. Born i Sweden with two foreign born parents by age, 2018. Number.....	100

List of graphs

Population by birth country group, 2000–2018. Numbers in millions	7
Distribution by sex and age in different birth country groups, 2018. Percent	9
Household status. Women and men by birth country group, 2018. Percent	12
Level of education. Women and men aged 30–64 by birth country group, 2018. Percent	14
Share with Swedish citizenship. Women and men 18 years and older by birth country group, 2018. Percent	16
Average merit points. Girls and boys in grade 9, by birth country group, 2000–2018.....	19
Share eligible to attend national programmes in upper secondary school. Girls and boys who completed grade 9 in school year 2017/18 by birth country group. Percent.....	21
Type of programme in upper secondary school. Girls and boys attending upper secondary school in school year 2017/18 by birth country group. Percent	22
Share who have completed upper secondary school within 3, 4 and 5 years. Girls and boys who started upper secondary school in school year 2012/13, by birth country group. Percent	23
Share who have started higher education within 5 years after completing upper secondary school. Women and men who completed	

upper secondary school in school year 2012/13, by birth country group. Percent	25
Type of programme/course for registered students. Women and men registered in higher education school year 2017/18, by birth country group. Percent.....	26
Share gainfully employed. Women and men aged 20–64 by birth country group, 2000–2017. Percent	29
Share gainfully employed in different ages. Women and men aged 20–64 by birth country group, 2017. Percent	31
Share gainfully employed by level of education. Women and men aged 30–64 by birth country group, 2017. Percent	32
Permanent or temporary employees and self-employed. Employed women and men aged 20–64 by birth country group, 2018. Percent	34
Average number of working hours per week. Employed women and men aged 20–64 by birth country group, 2018	35
Distribution by birth country group within the ten most common occupations, other occupations and all occupations. Gainfully employed persons aged 20–64, 2017. Percent.....	36
Share of employees with matching between education and occupation. Women and men aged 20–64 by birth country group, 2017. Percent....	37
Share who perceive their work as monotonous. Employed persons aged 16–64 by birth country group, 2016–2017. Percent	38
Share who have no influence on the planning of the work or of working hours. Employed persons aged 16–64 by birth country group, 2016–2017. Percent	39
Share worrying about becoming unemployed. Employed persons aged 16–64 by birth country group, 2016–2017. Percent	40
Share unemployed and not in the labour force. Women and men aged 20–64 by birth country group, 2018. Percent	41
Share long-term unemployed of unemployed persons. Women and men aged 20–64 by birth country group, 2018. Percent	42
Reason for not being in the labour force. Women and men aged 20–64 not in the labour force by birth country group, 2018. Percent	43
Equivalised disposable income by birth country group, 2000–2017. Median values SEK in thousands, in 2017 years prices.....	45
Equivalised disposable income in relation to median income in different age groups by birth country group, 2017. Percent	46
Income composition of disposable income. Households by birth country group, 2017. Percent	48
Inability to face unexpected financial expenses. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent.....	49
Share experiencing financial problems. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent	50
Share worrying about household finances. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent	51
Population outside of localities and within localities with different number of inhabitants by birth country group, years 2000, 2005, 2010, 2015 and 2018. Percent	53

Type of housing. Population outside of localities and within localities with different number of inhabitants, 2018. Percent	55
Period of construction of dwelling by birth country group, 2018. Percent	57
Share in overcrowded households according to norm 2, more than two persons per bedroom. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent.....	58
Share in households with more than one bedroom per person. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent	59
Share refrained from going out at night for fear of being assaulted or threatened. Women and men 16 years and older by birth country group, 2016–2017. Percent	60
Share reporting health to be good or very good. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent.....	61
Share reporting problems of anxiety, worry or fear. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent	63
Share reporting unmet dental needs. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent	64
Share smoking and/or taking snuff daily. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent	66
Share smoking daily. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent.....	67
Share taking snuff daily. Women and men 16 years and older by birth country group, 2017–2018. Percent.....	68
Share reporting high life satisfaction. Population 16 years and older by birth country group, 2018. Percent	69
Share being happy most or all of the time. Population 16 years and older by birth country group, 2018. Percent	70
Share who have taken a holiday trip of at least one week during the last 12 months. Women and men 16 years and older by birth country group, 2014–2015. Percent	71
Share reporting neither holiday home nor holiday trips of at least one week during most recent 12-month period. Women and men 16 years and older by birth country group, 2014–2015. Percent	72
Share of persons living alone in different ages. Women and men 18 years and older by birth country group, 2018. Percent	74
Share living with one of their natural parents in different ages. Children aged 0–17 living at home by birth country group, 2018. Percent	75
Geographic distance to absent parent. Children aged 0–17 living with one of their natural parents by birth country group, 2018. Percent	76
Share socialising sometime during the quarter or less often with close relatives, that is, parents, children or siblings outside the household. Women and men 16 years and older by birth country group, 2016–2017. Percent	77
Share having no close friends. Women and men 16 years and older by birth country group, 2016–2017. Percent	78

Share being active on social networks on the Internet at least once per month. Women and men 16 years and older by birth country group, 2016–2017. Percent	79
Share being active in at least one association. Women and men 16 years and older by birth country group, 2014–2015. Percent	80
Share who completely or to a large extent feel included in society. Population 16 years and older by birth country group, 2018. Percent ..	81
Share who completely or to a large extent trust people they don't know. 16 years and older by birth country group, 2018. Percent	82
Voting rate in Parliamentary Elections 2002–2018 by birth country group. Percent.....	84
Voting rate in Parliamentary Election 2018. Women and men by birth country group. Percent	84
Voting rate in Parliamentary Election 2018 in different ages by birth country group. Percent	85
Voting rate among foreign citizens in Municipal Council Election 2018. Women and men by birth country group. Percent.....	86
Share who often participate in political discussions. Women and men 16 years and older, by birth country group, 2014–2015. Percent.....	87
Share who are members of a political party. Women and men aged 16 and older, by birth country group, 2014–2015. Percent	88
Distribution by birth country group. Persons entitled to vote, nominated and elected in Parliamentary Election and elections to county councils and municipal councils, 2018. Percent	89

List of terms

A	antal arbetslös	number unemployed
B	barn boendeform bostadsrätt	children type of housing tenant-owned
E	eftergymnasial egenföretagare eller en ensamboende ensamstående förälder Europa	post-secondary self-employed or one living alone lone parent Europe
F	fast anställd flerbostadshus flickor fristående kurser förgymnasial förläggning av arbetstid föräldrar	permanent employees multi-dwelling buildings girls freestanding course compulsory working hours parents
G	generella program gymnasial	programme leading to a general qualification upper secondary
H	heltidsstuderande hushåll hyresrätt högskoleförberedande	full-time student household rented university preparatory
I	i inom introduktionsprogram invånare	in within introductory programme inhabitants
K	kommunfullmäktige kortare kvinnor	municipal councils shorter women
L	landstingsfullmäktige längre	county councils longer
M	med mer mindre minst	with more less at least

	män	men
N	nominerade	nominated
O	oavsett och	regardless (of) and
P	pensionerade planering av arbetet pojkar procent	retired planning of work boys percent
R	riksdag	parliament
S	sammanboende samtliga senare sjuka slutfört summa Sverige	married or cohabiting all later illness completed sum Sweden
T	tidigare tidsbegränsat anställd totalt två tätorter	earlier temporary employees total two urban areas
U	uppdrag uppgift saknas utan utanför utanför arbetskraften utrikes födda	commission missing without outside not in labour force born abroad
V	valda vistelsetid	elected length of stay
Y	yrikesprogram yrkesexamensprogram	vocational programmes programme leading to a professional qualification
Å	ålder åldersklass år	age age class year/years
Ä	äldre än	older than
Ö	övrig	other

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.